

www.slovovchitelyu.org

2/2018

Слово ВЧИТЕЛЮ

ХРИСТИЯНСЬКИЙ ДУХОВНО-ПРОСВІТНИЦЬКИЙ ЧАСОПИС

У ЦО ВІРИМО, ТАК І ЖИВЕМО

Наше кредо:

«Нести Слово Боже — ось наша мета,
щоб кожний учитель був учнем Христа!»

Головний редактор	Тарас Приступа
Науковий редактор	Василь Жуковський
Літературний редактор	Світлана Филипчук
Коректор	Галина Венгліньська
Дизайн і верстка	Віра Фесянова
Менеджер з розповсюдження	Аркадій Сльоза
Відповідальна за випуск	Надія Доля

Редакційна колегія: Тетяна Артерчук, Олена Бесараб, Олег Блощук, Адриан Буковинський, Василь Вепрук, Світлана Власова, Олександр Вознюк, Сергій Головін, Валерій Громов, Сергій Гула, Наталія Жигайло, Руслана Ковальчук, Оксана Матласевич, Василь Махлюк, Людмила Москальова, Дар'я Новікова, Олег Огірко, Микола Пласкін, Оксана Ревінкель, Оксана Рудь, Ганна Самолюк, Тетяна Саннікова, Ірина Сіданіч, Андрій Смирнов, Любомир Турчак, Галина Шевченко.

Засновник і видавець —
Міжнародна громадська організація
«Надія — людям»

Адреса: вул. С. Крушельницької, 71,
м. Рівне, 33023, Україна.
Телефон/факс: (0362) 63-79-76
e-mail: slovo@hopetopeople.org

Видається за сприяння:

- Всеукраїнського благодійного фонду «Східноєвропейська гуманітарна місія»;
- Науково-дослідницької лабораторії християнської етики, християнської психології та християнської педагогіки НаУ «Острозька академія».

Часопис зареєстровано в Міністерстві юстиції України.
Свідоцтво про державну реєстрацію: серія КВ
№ 12846-1730Р від 27 червня 2007 р.

Передплатний індекс — 99864.

Поштові на видання часопису просимо надсилати поштовим переказом на адресу МГО «Надія — людям» з позначкою: «Поштові на часопис „Слово вчителю“», або на рахунок: МГО «Надія — людям», р/р 26007054714168, ПАТ КБ «Приватбанк», МФО 333391, ЄДРПОУ 21081735 з позначкою: «Поштові на часопис „Слово вчителю“».

За умови передруку матеріалів посилання на часопис «Слово вчителю» обов'язкове.

Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Редакція залишає за собою право редагувати і, за необхідності, скорочувати матеріали.

Посилання на Біблію або цитування окремих біблійних текстів позначаються умовними скороченнями.
Список скорочень назв книг зазвичай подається у виданнях Біблії. Посилання зазначаються з дотриманням принципу «книга-розділ-вірш» і розділяються знаками пунктуації. Наприклад:
Ів. 19:6–11, 13–20, 25–28; 1 Кор. 1:18–24.
Фрагменти з одного розділу розділяються комою (,), а різні книги або розділи відокремлюються крапкою з комою (;).
Якщо в тексті не зазначено інше, усі біблійні посилання взято з Біблії в перекладі проф. Івана Огієнка.

Фото на обкладинці Аркадія Сльози.

Надруковано: ПП «Естеро»,
вул. Данила Галицького, 25А, м. Рівне, 33000, Україна
тел. 068 22 62 444
Наклад 2000 прим.

Шановні читачі, дорогі друзі!

Мир вам!

В історії українського народу є чимало знаменних дат. Багато з них відзначаємо на державному рівні. 2018 року, згідно з Указом Президента України № 214/2017, у нашій країні відбуваються заходи, присвячені 1030-річчю хрещення Київської Русі — України.

Знання історичних подій, ушанування історичних постатей, аналіз уроків історії справляють потужний вплив на становлення світогляду кожної людини зокрема й народу в цілому. Особливо цінно й корисно розглядати історичні факти крізь призму Біблії — вічного Божого Слова, даного всім народам.

Матеріали цього числа часопису «Слово вчителю» нагадують вам про роль християнства в формуванні української державності та його вплив на побут і культуру інших народів, представляють сучасних християн, активна громадянська позиція яких сприяє поширенню біблійних цінностей в освітньому просторі, допоможуть учителям предметів духовно-морального спрямування провести відповідні уроки й науково-практичні конференції у своїх навчальних закладах.

Чому християнське віровчення, започатковане Господом нашим Ісусом Христом на початку першого століття, надзвичайно швидко поширилося по всьому світу й стало однією зі світових релігій? Насамперед, через те, що Євангеліє — це «сила Бога на спасіння кожного, хто вірує...» (Рим. 1:16), а також тому, що перші християни ревно виконували повеління свого Вчителя: «Тож ідіть, і навчіть всі народи, християчи їх в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа, навчаючи їх зберігати все те, що Я вам заповів» (Мт. 28:19–20). Однак це було б неможливо, якби християни самі не дотримувалися того, до чого закликали, не жили так, як навчали, не були прикладом моральної чистоти й духовної зрілості, не вистояли в часи гонінь, репресій і випробувань. У всі часи й у кожній сфері діяльності істинні християни були благословенням для свого оточення. Словом, працею та молитвою вони стояли в проломі за свою країну, за свій народ.

У Нагірній проповіді Ісус Христос сказав до Своїх послідовників: «Ви — сіль землі... Ви — світло для світу» (Мт. 5:13–14). Нині ці слова актуальні, як ніколи. Тож нехай щоденне особисте пізнання Бога, дослідження минулого й спостереження за подіями сучасності озброять вас, шановний читачу, мудрістю й рішучістю змінювати суспільство згідно з Божою волею в той час і в тому місці, де ви перебуваєте.

З повагою — редакційна колегія

С. 28

Зміст

ПОГЛЯД ФАХІВЦЯ

- 4 Важливо щоб ті, хто закликає дотримуватися християнських цінностей, самі їх дотримувалися
Ольга Романенко

АКТУАЛЬНА ТЕМА

- 6 Християнський вектор України
7 Світло для світу
Любомир Турчак
9 Дух капіталізму і християнська віра
Олег Блощук
11 Чому існує зло?
Кріс Таунсенд
12 Як нам реагувати на зло?
Джон Пайпер

СТУДІЇ БІБЛІЇ

- 13 Що Біблія говорить про лінощі?
14 Учитель, який не боявся труднощів
Тетяна Артерчук

ПОДІЇ

- 18 Підвищення рівня духовної культури всіх суб'єктів освітнього процесу
Тетяна Грушецька
19 Всеукраїнський форум сім'ї
«Щаслива родина — міцна Україна!»
20 Професія вчителя — престижна!
21 Хто твій ідеал?
Світлана Полозенко, Лідія Гальченко, Валентина Полупанова
22 Вони плакають дитячі душі
Світлана Власова
23 Благослови нас, Боже, знаменувати світло, яке світитиме для світу

ЗНАЙОМСТВО

- 24 МАРХО — супутник християнської освіти
Тетяна Чумакова

КОНТРАСТИ

- 26 Інтеграція біблійних цінностей у шкільні предмети
Тетяна Чумакова

НАУКА І ХРИСТІЯНСТВО

- 28 Термітники: міста в мініатюрі
29 Мікориза
30 Сліди Творця
Валерій Решетінський

МЕТОДИКА І ДОСВІД

- 31 Християнський погляд на гендерне виховання в сучасній педагогіці
Ольга Гузик
33 Хороша звістка для мене
Людмила Бондарець
34 Світ — чудовий задум Творця
Антоніна Костюкевич
36 1030-річчя хрещення Київської Русі
Тетяна Філіпчук
40 Доленосний вибір князя Володимира
Ганна Самолюк
44 Вплив християнства на формування моралі українського народу
Ольга Прокопович

ХРИСТІЯНСТВО І МИСТЕЦТВО

- 48 Три теми після перегляду фільму «Бог не вмер 2»
Олег Блощук

МОЛОДЬ У ПОШУКУ

- 50 Людина майбутнього
Протоієрей Андрій Ткачов

АСПЕКТИ ЗДОРОВ'Я

- 51 Як виховують?
Антун Лісец

З ПОШТОВОЇ СКРИНЬКИ

- 53 Обкрадання Бога
Віктор Хоцик

РОЗДУМИ ДУШІ

- 54 Антивірус
Наталія Собченко

МУЗИЧНА СКАРБНИЧКА

- 59 Антивірус
Юрій Баценко
Знають і дорослі, й діти
Анжела Чудовець

С. 13

ВАЖЛИВО, ЩОБ ТІ, ХТО ЗАКЛИКАЄ ДОТРИМУВАТИСЯ ХРИСТИЯНСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ, САМІ ЇХ ДОТРИМУВАЛИСЯ

Віталій Хромець — кандидат філософських наук, доцент Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова

Пане Віталію, якою, на Ваш погляд, має бути концепція духовно-морального виховання молоді в навчальних закладах?

— Ця проблема є комплексною та системною, і дати коротку відповідь складно. Але можна сказати, що етичну компоненту в освіті має бути представлено як окремими дисциплінами, так і корпоративною етикою взаємовідносин учителя-учня, викладача-студента, учителів та викладачів між собою.

Мені здається, що навчання етиці, зокрема християнській, у ситуації, коли суспільство глибоко корумповане, коли часто порушуються права і свободи громадян, може призвести до розриву теорії і практики, а відтак — відторгнення молоді людини від етичних норм та ідеалів, про які їм розповідають під час викладання предметів духовно-морального спрямування.

— Чи впливають духовні цінності на національну безпеку?

— Прямо впливають, оскільки цінності пов'язані з ідеалами суспільства, які закладають ті цілі, до яких людина й суспільство повинні прагнути. Але поряд із цінностями має бути покладено норми, певні обов'язкові стилі поведінки, за допомогою яких досягаються цілі. Тому важливо говорити не лише про цінності, а й про норми.

Важливо, щоб ті, хто закликає дотримуватися християнських цінностей, самі їх дотримувалися, демонструючи норми досягнення цих цінностей.

Прямим наслідком дотримання цінностей є підвищення справедливості — правової, політичної та повсякденної культури життя людини та суспільства.

Я не вірю, що державні концепції підвищення духовності можуть бути дієвими. Є просте правило, його називають золотим: «Поводься з іншими так, як би хотів, щоб поводитися з тобою». Площина етики — це, насамперед, людина. Людина гідна — це людина етична.

— У житті Ви обрали шлях викладача університету, Ваша спеціалізація — релігієзнавство. Що Вас спонукало зробити цей вибір?

— Зі старшої школи в мене була мрія вивчати філософію та дізнатись більше про свою та інші релігії, тому я обрав філософський факультет, відділення релігієзнавства, і ніколи не шкодував про свій вибір.

— Де здобули освіту й де викладаєте зараз?

— Я навчався в Київському національному університеті ім. Т. Г. Шевченка на бакалаврському та магістерському рівнях. Згодом закінчив аспірантуру, захистив дисертацію й почав працювати

в Національному педагогічному університеті ім. М. П. Драгоманова на кафедрі культурології. Викладаю для студентів-релігієзнавців, філософів та культурологів різноманітні курси релігієзнавства, антропології та соціології релігії, культурну антропологію, релігійну освіту та виховання.

Викладаю також у вищих духовних навчальних закладах: Київській духовній академії і семінарії (Українська православна церква), Інституті релігійних наук Св. Томи Аквінського в Києві (Римо-католицька церква), Київській Трьохсвятительській духовній семінарії Української греко-католицької церкви, Львівській богословській семінарії християн віри євангельської.

— Важливою є участь науковців у реформуванні країни. Як Ви долучаєтесь до цього процесу?

— У міру своїх сил долучаюсь. У 2012-2013 роках працював у Погоджувальній раді Комітету з питань освіти і науки Верховної Ради України, яка напрацьовувала проекти змін освітнього законодавства щодо духовної та богословської освіти.

Після прийняття нового Закону України «Про вищу освіту» з травня 2014 року працював у МОН України в комісіях, які розробляли проекти підзаконних актів з імплементації норм закону «Про вищу освіту» в частині, яка стосується духовної богословської освіти. Зокрема, проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про визнання документів про освіту, наукові ступені та вчені звання, виданих вищими духовними навчальними закладами», пізніше — проектів наказів, якими затверджені Положення про діяльність відповідних комісій.

3 липня 2016 року увійшов до складу комісії з визнання дипломів про вищу освіту, виданих вищими духовними навчальними закладами.

3 квітня 2016 року і до цього часу є Головою підкомісії з богослов'я науково-методичних комісій вищої освіти

Науково-методичної ради МОН України, яка розробляє освітні стандарти зі спеціальності богослов'я для рівнів вищої освіти (після затвердження цих стандартів визначається нормативна частина підготовки по спеціальності богослов'я, яку має бути враховано під час державного ліцензування та акредитації).

— Ви були ініціатором відкриття нових прохристиянських програм у Національному педагогічному університеті ім. Драгоманова. Розкажіть, як Вам це вдалося?

— Після прийняття нового Закону України «Про вищу освіту» стало можливим за рахунок варіативної складової навчального плану створювати різноманітні освітні програми.

2015 року на базі спеціальності «Релігієзнавство» ми розробили та впровадили разом із нашими партнерами з християнського навчально-дослідницького центру «Реаліс» дві програми: «Соціально-політична етика та теологія» та «Психологічне консультування та капеланство».

2017 року ми отримали державну ліцензію на підготовку за спеціальністю «Богослов'я», розширивши спектр наших спеціалізацій, додавши спеціалізації «Публічне богослов'я та сучасні суспільні процеси», «Релігійна журналістика», «Релігійна освіта», «Лідерство в сфері релігії», «Сімейне та психологічне консультування», «Психологічне консультування в кризових станах».

Це відбувається завдяки нашим партнерам: виконавчій дирекції Євро-Азіатської акредитаційної асоціації в особі доктора С. В. Саннікова, професора Р. П. Солов'я, доктора О. В. Зігаленко, Т. М. Дятлика, О. М. Дятлик; шеф-редактора релігійно-інформаційної служби в Україні Т. Ю. Антошевського, директора Аналітичного центру дослідження та розвитку лідерства, доктора А. Ключнікова, директора благодійного фонду «Сім'я», кандидата філософських наук А. Й. Буковинського, президента Євангельської теологічної семінарії В. М. Войтовича, віце-президента, кандидата філософських наук І. В. Семенюка, декана Київської богословської семінарії «Благодать і істина», кандидата технічних наук В. А. Шевчука та інших.

— Де зможуть реалізовувати себе потім Ваші випускники?

— Наші випускники можуть реалізовувати себе на суспільних посадах у різних сферах соціального життя, працювати журналістами, сімейними та психологічними консультантами,

керівниками різних місій та служб, учителями шкіл, викладачами вищих навчальних закладів, науковцями.

— За часів СРСР із нашої освітньої системи вирізали теологію. Чи важко її повертати?

— Богословська освіта й наука в радянський час фактично повністю була ліквідована на території України. До 1988 року діяв один духовний (богословський) вищий навчальний заклад.

З 1988 року у зв'язку з відзначенням 1000-ліття Хрещення Русі й початком лібералізації відносин держави та релігії починають виникати нові вищі духовні навчальні заклади, а з отриманням 1991 року Україною незалежності та демонтажу системи державного атеїзму швидкими темпами зростає мережа вищих духовних навчальних закладів.

За статистикою, на 1 січня 2017 року в Україні налічується 202 вищих духовних навчальних закладів. При світських вищих навчальних закладах діють 7 богословських відділень.

Зважаючи на повну відсутність богословської освіти, за 25 років ми простежуємо дуже хорошу динаміку, хоча виникає низка питань, наприклад, про взаємодію богословської освіти в духовних та світських вищих навчальних закладах, питання, на яких засадах богослов'я може бути присутнє у світському вищому навчальному закладі та у світській державі в цілому, та багато інших питань, які потребують вирішення в майбутньому.

— Як Біблія і християнство вплинули на українську ментальність?

— Прийняття християнства дуже сильно вплинуло на українську культуру, фундаментальне будівництво розвинулося з храмового будівництва, театральне мистецтво — із різдвяних вертепів, музика — із церковної літургійної музики, книгодрукування — із друкування книг Святого Письма, на решті, освіта — із початкових, середніх

та вищих шкіл, які засновувались та/або координувались церквою.

Тому вплив християнства на українське суспільство та ментальність пересічного українця був дуже значущим, хоча, на мою думку, Україна ніколи не була повною мірою християнською.

— Кого з українських філософів найбільше любите читати?

— Оскільки зараз я працюю над докторською дисертацією, яка присвячена становленню та сучасному стану богословської освіти в Україні, читаю твори потужних українських мислителів: А. В. Сарапіна, О. С. Філопенка, О. О. Панича, М. М. Черенкова, Ю. П. Чорноморця, Р. П. Солов'я, архімандрита Кирила (Говоруна).

— Одна з нових магістерських програм — капеланство. Як Ви ставитеся до цієї ідеї? Це мало місця в історії України та світу?

— Капелан у прямому сенсі цього слова — це священнослужитель, який працює у спільнотах, які обмежені у вільному задоволенні своїх релігійних потреб.

Звісно, інститут капеланства потрібен Україні в контексті задоволення релігійних прав усіх громадян України, які гарантує Конституція України та Закон України «Про свободу совісті та релігійні організації».

Інституалізація військового капеланства дала динаміку для розвитку інших форм капеланського служіння: у лікарнях, тюрмах, у вищих навчальних закладах тощо.

Мені здається, що в середньостроковій перспективі система капеланського служіння буде розбудовуватись і зміцнюватись. Урешті-решт це відповідає європейським та світовим стандартам дотримання прав віруючих на задоволення своїх релігійних потреб, які гарантуються міжнародним та європейським правом. 🙏

Розмовляла **Ольга Романенко**

ХРИСТИЯНСЬКИЙ ВЕКТОР УКРАЇНИ

*Ось уже багато років
наша країна називає
себе християнською.
Український народ любить
і цінує свята, пов'язані
з біблійними подіями
й життями святих. Цьогоріч
ми відзначаємо 1030-річчя
Хрещення Київської Русі —
України. Але чи усвідомлюємо,
що це свято означає особисто
для кожного з нас?*

Утім, почнемо з самого початку: що означає слово «свято»? Тлумачний словник дає наступне пояснення: свято — це урочистий день на честь або в пам'ять кого- або чого-небудь, день радості й торжества. Тобто, якщо ми святкуємо на честь або в пам'ять когось або чогось, то це є доказом того, що ми цінуємо цю людину або цю подію, вона для нас дуже важлива.

У чому ж важливість цієї події особисто для вас, дорогий читачу? Подумаємо над цим питанням разом.

Свято Хрещення Русі пов'язує нас із тими далекими часами, коли слов'янський народ був язичницьким і поклонявся ідолам. Головним у пантеоні богів слов'яни вважали Перуна — бога грому й блискавки. У Києві на Перуновому пагорбі стояв дерев'яний ідол зі срібною головою й золотими вусами. Цьому ідолу приносили в жертву тварин, а нерідко й маленьких дітей і полонених, котрих заколювали перед ідолським зображенням і спалювали у вогні.

Отже, наші предки були ідолопоклонниками, вони поклонялися творінню замість Творця, схилилися перед силами природи, а не перед живим Богом, який створив природу. Слово Боже, говорячи про язичників, каже, що «вони приносили жертви бісам, а не Богові» (Повт. 32:17).

Християнство на Русі виникло в кінці X ст. в часи князя Володимира. 988 року Володимир сам прийняв хрещення, а потім хрестив і весь народ у Києві. Це відбувалося так: князь видав наказ, якому всі повинні були підкоритися. Народ був насильно хрещений у водах Дніпра, не розуміючи значення того, що відбувалося. Після Києва хрещення були проведені й в інших містах Київської Русі. Усі ідолські зображення були знищені, багатоженство заборонено. З Візантії терміново запрошували священників, більшість із яких не знала слов'янської мови, вони не могли передати вчення Христа, а тільки показували, як здійснювати обряди. Хоча Володимир і оголосив весь Київ християнським, люди фактично залишалися язичниками, нічого не знаючи про вчення Христа. Надалі Русь стали називати святою, християнською. Але це було далеко не так. У своїй більшості вона залишалася язичницькою, серця більшості людей, що наповнювали храми, не були присвячені Христу. У цьому була не їхня провина — люди багато чого не знали й не розуміли.

Але в наш час у кожної людини є можливість довідатися, що говорить Біблія — Слово Боже — про вчення Христа, про значення хрещення, про життя згідно з Божою волею. Спробуємо разом у цьому розібратися.

Слово «хрестити» в грецькому оригіналі означає «занурювати», або «ховати у воді». Водне хрещення, за Писанням, — це

символ поховання гріховного життя. Повіривши в те, що Христос помер за мої гріхи, і прийнявши Його як свого Спасителя, я вирішую жити вже не за своїми егоїстичними бажаннями, не за звичаями людей, а згідно з волею Бога.

Водне хрещення — це моє публічне свідчення перед людьми й Богом про те, що я обіцяю з цього моменту служити моєму Спасителю й Господу.

Для тих людей, які дали таку обіцянку Богові перед людьми, дата чергового святкування хрещення на Русі справді є святом. Завдяки тій далекій події в кожного з них з'явилася можливість сьогодні мати правильні взаємини з живим Богом, а не шукати допомоги й захисту в сил природи, у каменів, рослин, тварин тощо.

Для тих же, хто приймав хрещення без усвідомлення всієї відповідальності цього кроку перед Богом, хто приймав хрещення не добровільно, а за бажанням близьких і рідних або взагалі не приймав хрещення дотепер, — для таких людей ця подія не може бути святом, а, швидше, черговим нагадуванням про те, що вони живуть за своєю волею, тим самим пручаючись волі Бога. Адже хрещення — це особисте веління Господа, дане Божим служителям, — хрестити: «Ідіть, і навчіть всі народи, хрестячи їх» (Мт. 28:19), а віруючим у Євангелію — хреститися: «Покайтеся і нехай охреститься кожен із вас» (Дії 2:38).

Знаючи все це, нехай кожен сьогодні замислиться про своє життя: чи насправду свято хрещення Русі для мене є визначною датою, чи я сам себе обманюю: святкую, не маючи до цього жодного стосунку, або святкую, а сам живу не з волі Бога, а виконуючи свої бажання.

Тож маємо гарну нагоду проаналізувати свої серця.

- Чи справді я християнин і християнські свята — мої свята?
- Чи святкую я так, як цього хоче Бог?
- Чи знаю, що говорить Біблія про свята Божі?
- Що сказав би Господь про моє святкування?

Ми молимо Господа, щоб наступні слова, сказані Богом до Свого народу, не стосувалися нас: «...святкових зборів ваших не можу терпіти: беззаконня — і святкування! ...Свята ваші ненавидить душа Моя: вони тягар для мене; Мені важко нести їх...» (Іс. 1:13-14).

Щиро бажаємо вам, дорогі читачі, щоб участь у християнських святах стала для кожного з вас днем радості й торжества, днем спілкування з дітьми Божими й Самим Господом. 🙏

Із серії «Християнські свята і звичаї нашого народу»

Розмірковуючи про роль християнина в суспільстві, пригадав слова Ісуса Христа, які Він промовив до Своїх учнів, перебуваючи на цій землі: *«Ви світло для світу. Не може сховатися місто, що стоїть на верховині гори. І не запалюють світильника, щоб поставити його під посудину, але на свічник, і світить воно всім у домі. Отак ваше світло нехай світить перед людьми, щоб вони бачили ваші добрі діла, та прославляли Отця вашого, що на небі»* (Мт. 5:14-16). А ще пригадую свідчення одного священнослужителя, якого за комуністичних часів викликали в органи безпеки й допитували щодо того, яку загрозу християнство становить для радянської держави. Не довідавшись нічого крамольного, представник влади вдався до запитання іншого плану: *«Що корисного роблять християни для Радянського Союзу?»* Священнослужитель недовго думаючи відповів: *«Ми даруємо людям любов»*. Вочевидь, він покладався на тестові слова Спасителя: *«По тому пізнають усі, що ви учні Мої, як будете мати любов між собою»* (Ів.13:35).

В Україні дуже багато людей називають себе християнами. Але чи всі проходять через це подвійне сито?

Отож, чим особливі істинні послідовники Господа Ісуса Христа?

1. Світять усім у домі

«Найважче бути християнином у своєму домі» — це вислів багатьох щирих християн. Удома неможливо грати роль, тут ти поводишся так, як думаєш і яким ти є всередині. Тому Ісус, коли характеризував християнина, найперше сказав про світло «у домі». Складність цієї фрази в тому, що потрібно бути світлом «всім» і «завжди». А хочеться лише тим, хто цього заслужив і поводитись так, як нам подобається.

Як побачити, що християни є світлом у домі?

Християни сумлінно виконують свої обов'язки. Світлити всім у домі — це з радістю виконувати свої обов'язки, які Бог поклав на кожного члена сім'ї (Еф. 5:22, 25, 6:1-4): *«Дружини, коріться своїм чоловікам, як Господеві... Чоловіки, любіть своїх дружин, як і Христос полюбив Церкву, і віддав за неї Себе... Діти, слухайтеся своїх батьків у Господі, бо це справедливо! Шануй свого батька та матір — це перша заповідь з обітницею, щоб добре велося тобі, і щоб ти був на землі довголітній! А батьки, не дратуйте дітей своїх, а виховуйте їх в напаминанні й обереженні Божому!»* Я, як чоловік, буду світлом для дружини тоді, коли любитиму її, як Христос полюбив мене. Ісус постраждав замість мене, Він заступається за мене перед Небесним Батьком, Його любов до мене не змінюється від моїх учинків. Моя дружина виявляє мені світло через покору мені. Вона мене не зневажає, не приймає ніяких самовільних рішень, пов'язаних із сім'єю, завжди готова підтримати мене й допомогти, коли в цьому є потреба. Діти, які вірять в Ісуса Христа як особистого Спасителя, виявляють своє світло батькам через слухняність їм та пошану до них. Батьки є світлом для дітей тоді, коли не дратують їх, а виховують у любові.

Християни задовольняють потреби інших. Ще однією характеристикою християнина, який є світлом у домі, є задоволення потреб членів сім'ї. Чоловік має забезпечувати сім'ю матеріальними благами: *«У поті свого лиця ти їстимеш хліб...»* (Бут. 3:19). Жінці Господь дає інші настанови: *«Щоб навчали жінок молодих любити своїх чоловіків, любити дітей, щоб були помірковані, чисті, господарні, добрі, слухняні своїм чоловікам, щоб не зневажалось Боже Слово»* (Тит.2:4-5).

СВІТЛО для СВІТУ

Християни є ініціаторами примирення. Якою правильною не була б сім'я, там неминуче трапляються непорозуміння (конфлікти). Світлити в домі — це бути людиною, яка перша проявляє ініціативу для примирення. Так завжди робить Бог. Адам зробив гріх і сховався від Бога. Творець не лише першим проявляє ініціативу (звертається до Адама, робить для нього і Єви шкіряний одяг), але й доводить її до логічного завершення, пославши у світ Ісуса Христа: *«Бо коли ми, будучи ворогами, примирилися з Богом через смерть Сина Його, то тим більше, примирившись, спасемося життям Його»* (Рим. 5:10); *«...і щоб Ним поєднати з Собою все, примиривши кров'ю хреста Його...»* (Кол. 1:20).

Колись я прийняв таке рішення: якщо в нашій сім'ї виникне непорозуміння, незалежно з чієї вини, я чекаю 10 хвилин, а далі йду й шукаю примирення: прошу в дружини або дітей пробачення. Пізніше, коли до них приходять розуміння, що винуватим був не я, вони починають ще більше цінувати наші стосунки. Це те, що зробив Ісус Христос для кожного із нас: *«Оце Агнецъ Божий, що на Себе гріх світу бере!»* (Ів. 1:29).

2. Світять перед людьми

Істинні християни відрізняються тим, що вони є світлом для світу: *«Отак ваше світло нехай світить перед людьми, щоб вони бачили ваші добрі діла, та прославляли Отця вашого, що на небі»*.

Не порушують законів. Коли я їду за кермом автомобіля, то в мене складається враження, що живу в безбожній країні, а не в тій, де 80 % вважають себе християнами. А що відчуваєте ви, коли потрапляєте на базар або в лікарню? Ісус заявляє, що істинні християни будуть виконувати закони держави, бо Він їх повністю виконував. *«Скажи ж нам, як здається Тобі: чи годиться давати податок для кесаря, чи ні? А Ісус, знаючи їхнє лукавство, сказав: "Чого ви, лицеміри, Мене випробовуєте? Покажіть Мені гріш податковий". І принесли динарія Йому. А Він каже до них: "Чий це образ і напис?" Ті відказують: "Кесарів". Тоді каже Він їм: "Тож віддайте кесареви — кесареві, а Богові — Боже»*» (Мт. 22:17-21).

Коли принц Данії порушив правила дорожнього руху, йому виписали штраф, найбільший за історію Данії. У них поліція виявилася дуже християнською. Чим більше людині дано, тим більше з неї питають. Християнин, який щиро любить Ісуса, намагатиметься виконувати всі закони держави й таким чином буде світлом для навколишніх людей.

Роблять добро безкорисно. Бог створив людину доброю, а гріх зробив її користолюбною. Ісус прийшов на землю для

У БОЖОМУ СВІТЛІ

Я приходжу до Тебе і стаю на коліна...
Вірю в Божого Сина! Освяти і омий!
Ти — Могутній і Вірний,
Ти — Благий і Нетлінний!
В моє серце поглянь і його перевір.

Подивись, чи не йду я дорогою злою,
І на вічну дорогу мене попровадь.
Ти є Світло! Не дай же блукати пітьмою,
Порятуй від спокус і нечистих принад!

Я виходжу у світло. Ще мружаться очі...
Порятуй від думок і поганських утіх,
А душа умирає, як листя, тріпоче,
Бо у Божому Світлі виявляється гріх!

Поклади на уста мої пильну сторожу.
Чим наповнене серце — те й говорять уста...
Обнови розум мій Своїм Словом, о Боже,
Щоб із серця лилася Твоя чистота...

Галина Левицька

того, щоб знову змінити наш статус з користюлюбного на доброго. Спілкуючись із Богом через Біблію й молитву, ми отримуємо силу й бажання безкорисно робити добрі діла. «Світ не без добрих людей» — здавалося б, банальна фраза, та інколи в житті трапляється так, що ти раптом починаєш розуміти весь її глибинний зміст.

Нещодавно у Вінниці, щоб урятувати життя важкохворій 11-місячній Софії, спонсор, який не захотів називати свого імені, пожертвував 100 000 євро. Безкорисне добре діло врятувало життя дівчинці.

У торговельних мережах практикують благодійництво за формулою 1+1. Приміром, купуєш одну пару взуття, а платиш за дві. Другу пару отримує нужденна людина. Це прекрасне світло для світу.

У нашій країні зараз, як ніколи раніше, є дуже багато нужденних людей, які мають потребу в християнах, які стануть для них світлом, роблячи для них добрі діла. Ісус навчає нас цій істині через притчу про милосердного самарянина: «А Ісус відповів і промовив: "Один чоловік ішов з Єрусалиму до Єрихону, і попався розбійникам, що обдерли його, і завдали йому рани, та й утекли, покинувши ледве живого його. Проходив випадком тією дорогою священик один, побачив його, — і проминув. Так само й Левит надійшов на те місце, поглянув, — і теж проминув. Проходив же там якийсь самарянин, та й натрапив на нього, і, побачивши, змилосердився. І він підійшов, і обв'язав йому рани, наливши оливи й вина. Потому його посадив на худобину власну, і приставив його до гостиниці, та й клопотався про нього. А другого дня, відїжджаючи, вийняв він два динарії, та й дав їх господареві й проказав: "Заопікуйся ним, а як більше що витратиш, — заплачу тобі, як вернуся". Котрий же з цих трьох — на думку твою — був ближній тому, хто попався розбійникам?" А він відказав: "Той, хто вчинив йому милість". Ісус же сказав йому: "Іди, і роби так і ти!"» (Лк. 10:30-37). А скільки милості виявили ми 2018 року?

Рейчел Беквіс (Rachel Beckwith) (2002–2011) — американська дівчинка, яка займалася благодійністю. Двічі в дитинстві вона відрощувала волосся, щоб пожертвувати його на парики для онкохворих дітей. Згодом вона хотіла зібрати 300 доларів, щоб спасти життя 15 африканцям, давши їм чисту воду. Бог забрав її з життя, вона змогла зібрати тільки 220 доларів. Але після її смерті на її рахунок надійшло 1 265 823 долари, цих грошей було достатньо,

щоб напоїти чистою водою 60 тисяч людей. Це особливий приклад справжньої християнки.

Дарують людям любов. Робити щось добре тим, хто до нас добре ставиться, не так уже й складно. А виявляється, що потрібно любити й тоді, коли нам роблять усе наперекір. Це складніший варіант, але саме цього вимагає Ісус від справжніх християн: «Ви чули, що сказано: "Люби свого ближнього, і ненавидь свого ворога". А Я вам кажу: "Любіть ворогів своїх, благословляйте тих, хто вас проклинає, творіть добро тим, хто ненавидить вас, і моліться за тих, хто вас переслідує, щоб вам бути синами Отця вашого, що на небі, що наказує сходити сонцю Своему над злими й над добрими, і дощ посилає на праведних і на неправедних. Коли бо ви любите тих, хто вас любить, то яку нагороду ви маєте? Хіба не те саме й митники роблять? І коли ви вітаєте тільки братів своїх, то що ж особливого робите? Чи й погани не чинять отак? Отож, будьте досконалі, як досконалий Отець ваш Небесний!"» (Мт. 5:43-48). Потрібно любити всіх людей і робити їм добро від широго серця, бо так чинив Ісус Христос, а ми називаємо себе Його Ім'ям — християни.

Дарувати любов — це робити прості речі кожної миті: зустрічаючись із людьми, дарувати їм усмішку, сказати їм щось добре й побажати Божого благословення. Виходячи з транспорту або магазину, від щирого серця подякувати за наданий вам сервіс і побажати гарного вдалого дня. Благословити своїх рідних, коли вони йдуть із дому. Помолитися за людей, коли бачиш, що вони мають у цьому потребу. Бог зробив кожного християнина священиком (1 Петр. 2:9), який може заступатися перед Богом за людей. Даруймо людям любов — і цим ми будемо будувати Боже Царство на землі.

3. Люди прославляють Бога за них

Апостол Павло пише про себе: «І славили Бога вони через мене!» (Гал. 1:24). Це фраза, про яку має мріяти кожен християнин, який вірить в Ісуса як свого особистого Спасителя. Якщо наше життя буде підходити до завершення і люди славимуть Бога за нас і наше життя на землі — це буде свідчити про те, що ми правильно прожили земне життя.

Я мав можливість побувати на різних похоронах, де бачив дві різні картини. Одна з них приваблива, коли багато присутніх і кожен може сказати про покійного щось добре. Інша — сумна, присутніх дуже мало і немає охочих сказати добре слово.

Нещодавно ми дізналися про смерть усесвітньо відомого євангеліста Біллі Грема. Що дуже радісно — це свідчення багатьох людей, які увірували в Ісуса саме під час його проповідей. Вони писали про це в соцмережах і славили Бога за цю прекрасну людину. Що говоритимуть люди, коли мене не стане, і чи взагалі будуть охочі щось сказати?

Життя швидкоплинне, і позаду вже більше, ніж попереду... Думаючи про це, я переконаний, що ніхто не згадає, у яких костюмах я ходив, яку їжу їв і на яких машинах їздив. Але люди згадають добро, яке ми їм зробили безкорисно. Отже, справжній християнин завжди є світлом у своєму домі, серед навколишнього світу, і люди славлять Бога за таку близьку людину, колегу, друга, учителя тощо. 🙏

Любомир Турчак,
сімейний психолог-консультант,
пастор євангельської церкви
«Дім Божий» м. Рівне

Дух капіталізму і християнська віра

Останнім часом у різних засобах інформації все частіше порівнюють життя українців і жителів інших країн Європи чи Америки. І, звісно, ці порівняння — не на нашу користь. Вказують на рівень культури й освіти, економічні показники, зарплатню, культуру праці. Різні згадують... І постійно звучить питання: коли влада, урешті-решт, почне наводити лад у країні.

Але, вказуючи на інші країни, нам потрібно мати на увазі те, як і в якому напрямі вони розвивалися, що було важливим чинником їхнього сучасного процвітання. І чому у світі ми бачимо такий різкий контраст у розвитку різних країн.

На початку зазначимо, що більшість країн, які на сьогодні є лідерами в економіці, так чи інакше пов'язані з протестантизмом. Про це вказував Макс Вебер у своїй праці «Протестантська етика і дух капіталізму».* Саме цей учений, будучи фундатором соціології, провів чітку залежність між релігійними переконаннями народу і його економічним розвитком. Він доводив, що безпосередній вплив на добробут народу й розвиток капіталізму мав не просто загальний протестантизм, а конкретна його течія — пуритани**, з їхньою простою, проте надзвичайно дієвою робочою етикою.

Звісно, пересічний читач може запитати — а який стосунк релігійна етика має до економічних відносин і добробуту? І певною мірою, матиме право на подібне запитання. Адже до відносно недавнього часу ім'я Максиміліана Вебера було табуїзовано в нашому суспільстві. Річ у тім, що Вебер був одним із критиків (і достатньо успішним) учення Карла Маркса. Він поважав його як філософа, проте розвінчував його теорію, що, мовляв, в основі людського життя лежать лише економічні відносини. Власне, через це в Радянському Союзі вчення й погляди Вебера були якщо не заборонені, то ретельно «забуті». І лише 1994 року переклад його твору «Протестантська етика і дух капіталізму» вийшов у видавництві «Освіта». Тому більшість людей не знайомі з його дослідженнями, або знають про них лише за поодинокими згадками. І хоча ми не маємо на меті ґрунтовного аналізу цього фундаментального твору, проте не завадить згадати ту загальну думку, яку хотів донести Вебер.

Отож, почати потрібно з того, що будь-які релігійні переконання базуються на тому, що люди вірять у Бога, як Того, який визначає закони буття й пильнує за їх виконанням. Пуританські погляди, на які посилається Вебер, базувались на вірі в повне всевладдя й суверенітет Бога й на абсолютну підзвітність людини Богові. Тому їй (людині) потрібно жити відповідно до волі Божої й очиститись від оманливих ідолів і уявлень. Назва «пуритани» походить від англійського «purity» — чистота. Це був позаденомінаційний рух, який сповідував чисте й праведне життя перед Богом. І ця чистота мала розповсюджуватись на всі сфери життя — особисте, сімейне, професійне, громадське... Тобто на тому місці, де

ти є, ти маєш виявляти послух Божим законам і заповідям, втілювати Його принципи співжиття й стосунків.

Згодом таке бачення переселенці поширили в американських колоніях, які здебільшого склались із різноманітних релігійних прочан, що від гонінь утікали з Європи до Нового Світу. Власне, ця пуританська етика лягла в основу сучасної професійної етики США. Спрощено її можна пояснити так:

- я проваджу чесний бізнес у надії на те, що Бог мене благословить, адже я втілюю Його заповіді; будь-яка професія — це благословення від Бога;
- основними засадами мають бути чесність, відкритість, порядність, повага до інших, професійне ставлення до роботи й до грошей;
- усі статки, які я набуваю, — Боже благословення, тому до них потрібно ставитись дуже охайно, а не використовувати для задоволення власних гріховних пожадливістей (пуританський аскетизм);
- якщо я не виконую Божих заповідей, тоді не потрібно дивуватись, що я несу відповідальність і покарання за свою неправильну поведінку;
- усі ці погляди, раціонально поєднані в систему, і є тією силою розвитку, яку Вебер назвав «духом капіталізму».

Звісно, це надто спрощена схема книги. Після 1905 року (коли книгу було видано), вона стала підручником для багатьох західних навчальних закладів, формуючи суспільне бачення ведення бізнесу й розбудови капіталістичних відносин. Вебер не приховував, що багато ідей запозичив із праць одного із засновників США, політика й ученого Бенджаміна Франкліна.

Проте мій сучасник може заперечити: «Подивіться на стан моралі й релігії сучасних західних країн! Розмиваються рамки пристойності, особиста свобода й права посідають чільне місце в суспільстві, перетворюючись на предмети поклоніння. У багатьох країнах через релігійну толерантність заборонено навіть вживати християнські терміни й святкувати християнські свята. Чому ж ці країни й далі мають першість у світовій економіці?»

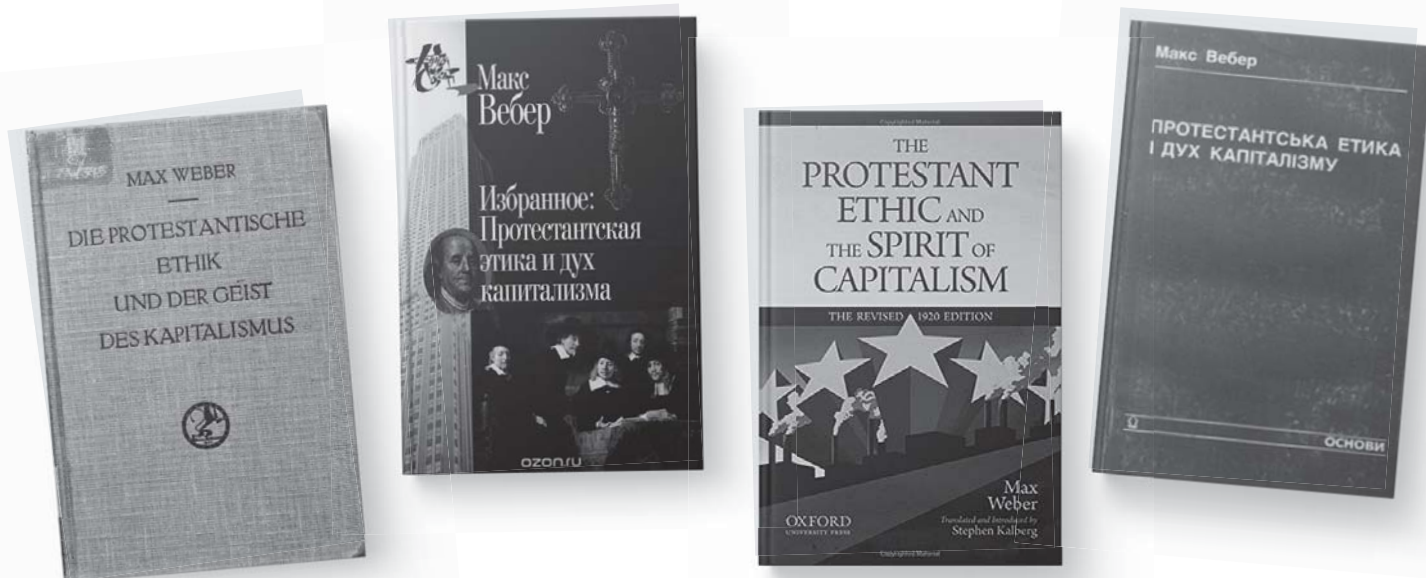
Що відповісти?..

Це можна пояснити словами із Біблії. У Книзі Вихід, де Мойсей проголошує Десять заповідей, є такі слова:

**«...і що чинить милість тисячам поколінь тих,
хто любить Мене,
і хто держиться Моїх заповідей»
(Вих. 20:6)**

* «Die protestantische Ethik und der Geist des Kapitalismus» — книга М. Вебера, видана 1905 року, класичний твір світової соціології.

** Пуритани — послідовники кальвінізму в XVI–XVII ст. в Англії, що вимагали очистити англіканську церкву від старих католицьких обрядів. У ширшому значенні — люди, що сильно переймаються чистотою своїх думок і вчинків, вимагаючи такої ж чистоти від інших.

Ці слова вказують на те, що Господнє благословення розповсюджується не лише на тих людей, які дотримуються Божих заповідей, а й впливає на прийдешні покоління. Адже наші діти вчать на наших діях, словах, способі життя. І якщо із самого малечку вони бачать серйозне ставлення до Слова Божого, життя за ним і віру в правдивість Божих об'явлень, то й самі у своєму житті чинять так, як навчилися.

І навіть якщо ці покоління не будуть вірити в Бога, або їхня віра буде розмитою від тиску сучасного світу, то, принаймні, вони будуть чітко знати, що чесність, порядність, працьовитість — це чесноти, на яких має будуватись життя суспільства. Ці чесноти визначатимуть ставлення до роботи, навколишніх, природи, суспільства та багатьох інших речей.

Так, ми визнаємо часткову аморальність сучасних західних суспільств. Проте наголошуємо також на їхніх твердих переконаннях у тому, що закони треба виконувати, у праці варто бути запопадливим, а в стосунках — чесним. І сила Божого благословення, яке принесли отці Реформації в соціум того часу, настільки потужна, що впливає вже не на одне покоління їхніх нащадків.

А що ж ми, українці? Радянська влада робила все, щоби витравити саму ідею християнської віри й надії на Бога,

якому кожен звітуватиме за своє життя. Тому сьогодні багато людей, проголошуючи віру в Бога, живуть лише сьогоднішнім днем і підлаштовують під це своє розуміння законів.

І зміни в країні та в народі не відбудуться, якщо не зміняться наші серця. Якщо в них не відбудеться внутрішня реформація й повернення до Божого Слова та щирої побожності. Адже це ми даємо хабарі, сміємо в під'їздах, халтуримо на роботі, не звертаємо увагу на ближніх, продаємося за пакет гречки й обираємо брехунів, які рвуться до влади. Це ми формуємо той соціум і його закони, у якому потім живемо. І наскільки благословенною й родючою не була б наша українська земля, лад наведемо лише після того, як схилимось перед Богом, визнаємо Його верховенство й почнемо втілювати Його закони у власному житті. Не чекаючи на те, коли хтось щось почне робити, почнемо змінюватись самі.

І тоді змінюватимуться наші діти, які бачитимуть дієвість Божих слів у нашому житті. Тоді змінюватимуться наші ближні, адже наша поведінка буде свідченням того, що за Божим Словом можна жити. І саме тоді змінюватиметься наш соціум. Бо Бог чинить милість тим, хто любить Його й виконує Його заповіді. І не лише їм, але й їхнім нащадкам, на багато поколінь.

БОЖЕ, СКАЖИ...

Боже, скажи, чи я Тебе чую?
Може, час спати, а я — танцюю...
Боже, скажи, чи Тебе розумію?
Може, час плакати, я — радію...

Дай мені знати Твої бажання...
Час для молитви і час для страждання,
Час для обіймів і ухиляння...
Час для смирення і покаєння!

Боже, навчи мене слухати, чути!
Допоможи мені, щоб не заснути
Біля світильника, що загасає;
А як проснуся — масла немає...

Дай мені знати час Твій і Слово,
Щоб, як покличеш, була я готова
Для благовістя і співрозп'яття,
Для воскресіння по благодаті!

Галина Левицька

Можна по-різному ставитись до книги Макса Вебера. Хтось назве її занадто релігійною, хтось — надміру ідеалістичною. Хтось укаже на те, що, оскільки її було написано 100 років тому, вона цілком втратила свою актуальність. Проте слід визнати — віра в те, що ми за всі свої вчинки звітуватимемо перед Богом, буде визначати наше життя. Свідомо чи несвідомо, ми будемо набагато серйозніше ставитись до того, що ми робимо на цій землі. І з більшою відповідальністю й шаную розпоряджатись тими можливостями, які Бог посилає нам. Лад у країні починається із порядку в нашому серці...

Олег Блоцук,
магістр теології, викладач народних звичаїв, свят та обрядів, пастор євангельської християнської церкви «Скеля» м. Рівного

Чому існує зло?

Один із найбільш емоційно сильних аргументів проти існування Бога відомий під назвою «проблема зла». Якщо говорити коротко, то проблема зла полягає в тому, що люблячий Бог не може існувати в принципі, якщо існує зло. На перший погляд, це твердження здається логічним, однак уважний аналіз цієї логіки показує, що проблема зла є більшою проблемою для атеїстів, ніж для теїстів (людей, які вірять в існування Бога).

Один із варіантів формальної логіки, на якій базується «проблема зла», можна зобразити такою низкою тверджень:

1. Якщо існує всемогутній Бог, то Він здатний запобігти злу й стражданню.
2. Якщо існує всезнаючий Бог, то Він знає, що зло й страждання трапляються.
3. Якщо Бог любить усіх, то Він не хоче, щоб існували зло і страждання, а тому має вжити необхідні заходи, щоб зупинити зло.
4. Однак зло й страждання існують.

Висновок. Оскільки зло й страждання існують, то всемогутній, всезнаючий і люблячий усіх Бог не може існувати.

Якщо кожний із цих пунктів справедливий, то висновок є просто логічним наслідком, і такий Бог справді не існує. Але чи немає проблеми з якимось із цих чотирьох тверджень? Розглянемо їх докладніше.

Помилки самого силогізму

1. Перше твердження справедливе.
2. Друге твердження справедливе.
3. Третє твердження спекулятивне (розглянемо це далі).
4. Четверте твердження справедливе лише в тому випадку, якщо Бог існує, і тому воно саме себе спростовує. Існування зла припускає існування правильних і неправильних дій і подій, де зло є неправильною дією або подією. Однак без Бога зла не існує в принципі: речі та явища просто є, вони просто існують. Запозичивши міркування відомого скептика Девіда Юма, можна сказати, що без Бога існує тільки «є», і немає ніякого «має бути». Уже покійний атеїст і професор Корнельського університету (штат Нью-Йорк, США) Вільям Провін висловив це дуже вдало: «Дозвольте мені резюмувати мої погляди щодо того, що чітко і ясно говорить нам еволюційна біологія. Не існує ніяких богів, ніяких розумних сил, що мають якісь цілі, не існує ні життя, ні смерті. Коли я вмиру, то я абсолютно переконаний, що буду повністю мертвим. Це буде просто повний кінець мене. Немає ніякої вищої підстави для етики, ніякого вищого сенсу життя, як і немає ніякої вільної волі в людей».

Таким чином, четверте твердження показує нам, що «проблема зла» насправді є в атеїстів, а не в теїстів. Адже щоб розглядати зло як явище з атеїстичного погляду, необхідно зробити досить серйозні й суттєві припущення, що суперечать самій основі атеїстичного світогляду.

Третє твердження

Третє твердження силогізму звучить так: «Якщо Бог любить усіх, то Він не хоче, щоб існувало зло й страждання, а тому Він має вжити необхідні заходи, щоб зупинити зло». Насамперед, це твердження претендує на досконале знання. Оскільки це твердження претендує на знання того, що зробив би Бог, то той, хто стверджує щось подібне, повинен знати все, що може знати люблячий і всезнаючий Бог. Як тільки

мене представлять людині, яка володіє таким рівнем знань, я визнаю істинність цього твердження.

По-друге, третє твердження містить помилкову дихотомію, вказуючи, що є лише дві можливості, хоча їх, принаймні, три. Третя можливість полягає в тому, що люблячий і всезнаючий Бог може дозволити злу існувати. На перший погляд здається дуже дивним, що люблячий Бог може допускати, щоб ми переживали всі ті труднощі, які нам доводиться зустрічати. Проте для нас важливо з'ясувати, чому Бог може не зупинити страждання й зло.

Чому Бог дозволяє існувати злу?

Немає якоїсь однієї причини, з якої Бог дозволяє існувати злу й стражданню. Є багато таких причин. Звичайно, я не претендую на вичерпний список, але хочу навести п'ять причин, із яких, відповідно до Божого Слова, Він допускає зло й страждання.

• Зло необхідне для здійснення вибору

Якби Бог не дав свободи волі, і все було б досконалим, то ми були б просто роботами. Ми не тільки не робили б помилок, але були б нездатні зробити помилку. Це, звичайно, дуже спрощене пояснення складної філософської ідеї, але ви повинні бути здатні вловити базову ідею. Зло повинне існувати, якщо існує вибір.

• Зло демонструє нам, що без Бога ми — просто звірі

Мудрість Еклезіястова говорить: «І я бачив під сонцем іще: місце суду, а в нім беззаконня, і місце правди, — у ньому ж неправда... Я сказав був у серці своєму: Це для людських синів, щоб Бог випробовував їх, і щоб бачити їм, що вони як ті звірі» (Еккл. 3:16,18). Дозволяючи нам приймати самостійні рішення, Бог показує нам нашу гріховну природу без Нього. Зовсім не дивно, що в міру того, як сучасний атеїзм усе далі й далі віддаляється від Бога, ми все більше й більше цінуємо нашу тваринну природу. Саме цей патерн Павло описує в першому розділі Послання до римлян.

• Випробування перевіряють поклоніння

Йов був праведним чоловіком. Однак сатана закидає, що легко поклонятися Богові, коли все складається добре. Коли ти благословенний, легко співати хвалу, але тоді виникає питання: ми поклоняємося Богові чи благословенню? Коли Бог дозволяє трапитися стражданню, нам необхідно вибрати, прийняти рішення поклонятися Йому й прославляти Його, незважаючи на те, що все йде не так, як нам хочеться. Страждання приводить нас до того, щоб любити Його більше від наших обставин.

• Це зрощує добрий плід

Світ виражає це наступними словами: «Що не вб'є тебе, те зробить сильнішим». Біблія ще виразніша: «Майте, брати мої, повну радість, коли впадаєте в усілякі випробування, знаючи, що досвідчення вашої віри дає терпеливість. А терпеливість нехай має чин досконалий, щоб ви досконали та бездоганні були, і недостачі ні в чому не мали» (Як. 1:2-4). Страждання неприємне. Ніхто не любить, коли його виправляють, але випробування вогнем несе потенціал експонентного зростання.

• Тільки Бог знає

Безумовно, існують й інші причини, з яких Бог дозволяє існувати злу й стражданню. Неосаянність Його знання незбагненна для смертних людей. І в цьому місці нам допомагає віра. Віра не сліпа, вона не божевільна. Віра просто визнає наші особистісні обмеження й довіряє Богові.

Дві можливості

Цілком зрозуміло, що проблема зла нелогічна. Фактично, ця проблема демонструє нам, що Бог повинен існувати, але однаково залишається ще дуже багато питань для обговорення. Тож спробуємо уявити розвиток кожної з можливих реальностей: однієї, у якій Бог не існує, і другої, у якій Бог існує (і саме Бог Біблії).

Уявіть, що світ насправду зовсім без-божний. Усі страждання, які ми переживаємо, нікуди не можуть підітися. Що тоді нам залишається? Якщо Бога немає, то немає ніякого об'єктивного добра й зла. Це означає, що в нас немає навіть такої сатисфакції, як назвати згвалтування, убивство, перелюб і неправду «неправильними». Ми можемо сказати, що нам це не подобається. Ми можемо сказати, що це руйнує інших людей, але без Бога немає нічого об'єктивно правильного й неправильного. Ми не тільки не можемо називати зло об'єктивно неправильним, але за це зло немає й не буде ніякої справедливої відплати, крім непослідовного й суперечливого покарання на Землі. Це означає, що якщо когось удалося приховати вбивство, то все — ніякої справедливої кари не буде. Понад те, страждання не має ніякого сенсу або мети, і за межами цього страждання немає ніякої надії. Як це висловив Провін, світ без Бога не має ніякого сенсу. А це означає, що й страждання не має ніякого сенсу. При цьому страждання не лише безглузде, але й сподіватися за його межами (без Бога) немає на що. Ви живете. Ви страждаєте. Ви вмираєте. Це здається бездушним і холодним навіть для тих, хто живе відносно приємним життям, але що сказати людині, яка народилася в убогості, виросла в агресивному оточенні серед жорстокості й насильства, або кого продали в рабство в дитинстві? У цих людей немає задоволення й радості, які інші люди можуть собі дозволити. Якщо немає життя після земного життя, то це все, що доступно людям. Жодної надії. Жодної справедливості. Жодної мети або змісту.

Тепер розглянемо альтернативу. Страждання як і раніше існує. Зло як і раніше існує. Але в цій реальності існує Бог. Бог, який не тільки справедливий Суддя, але й Той, що милує й прощає. І це означає, що ви можете сподіватися не лише на справедливу відплату за зло, учинене проти вас, але й маєте можливість одержати прощення за зло, яке вчинили ви. І тут є вічна надія. Апостол Павло, що побував у деяких сферах небес і якого багато разів били майже до смерті, говорить нам: «Бо я думаю, що страждання теперішнього часу нічого не варті супроти тієї слави, що має з'явитися в нас» (Рим. 8:18). Всього біль, який ми переживаємо (а Павло страждав багато!) — ніщо в порівнянні із красою, яка на нас чекає. Павло пояснював коринтянам, як він міг переживати побої за побоями, розчарування за розчаруваннями: він знав, що гряде, і задля цього варто було страждати!

Висновок

«Проблема зла» взагалі не є проблемою, принаймні для теїстів. Третє й четверте твердження не лише не витримують критичного аналізу, але роблять віру в Бога раціональною й корисною. Як послідовники Христа, ми можемо бути цілком упевнені, що зло існує, але воно було переможене. З Богом є справедлива відплата за зло, порятунок від зла, мета існування зла, надія за межами зла, і вічність краси та зцілення, які очікують нас у присутності нашого улюбленого Творця. 🌟

Кріс Таунсенд / charismamag.com
Переклад — ieshua.org

ЯК НАМ РЕАГУВАТИ НА ЗЛО?

Як християни повинні ставитися до зла? Як ми повинні думати, відчувати й діяти стосовно зла, яке творить сатана? Зла, яке приносить смерть, стихійні лиха? Як ставитися до страждання і болю, які ми зустрічаємо в повсякденному житті?

Як потрібно ставитися до зла

1. Очікуйте зла. «Улюблені, не дивуйтеся огневі, що вам посилається на випробування, немов би чужому випадку для вас» (1 Петр. 4:12).

2. Терпіть зло. «Любов... усе зносить, вірить у все, сподівається всього, усе терпить!» (1 Кор. 13:7); «І за Ім'я Моє будуть усі вас ненавидіти. А хто витерпить аж до кінця, той буде спасений!» (Мк. 13:13).

3. Будьте вдячні за очисний ефект зла, яке діє проти вас. «Дякуючи завжди й за все Богові й Отцеві в Ім'я Господа нашого Ісуса Христа» (Еф. 5:20); «Подяку складайте за все, бо така Божа воля про вас у Христі Ісусі» (1 Сол. 5:18); «але й хвалимося в утисках, знаючи, що утиски приносять терпеливість» (Рим. 5:3-5).

4. Ненавидьте зло. «Любов нехай буде нелицемірною, ненавидьте зло та туліться до доброго!» (Рим. 12:9).

5. Моліться за порятунок від зла. «І не введи нас у випробування, але визволи нас від лукавого» (Мт. 6:13).

6. Докоряйте злу. «...І не беріть участі в неплідних ділах, а краще й докоряйте» (Еф. 5:11).

7. Перемагайте зло добром. «Не будь переможений злом, але перемагай зло добром!» (Рим. 12:21).

8. Протистійте злу. «Тож підкоріться Богові та спротивляйтесь дияволу, то й утече він від вас» (Як. 4:7).

Що ніколи не слід робити стосовно зла

1. Ніколи не бійтеся, що цей злий світ вийде з-під Божого контролю. «...Хто все чинить за радою волі Своєї» (Еф. 1:11).

2. Ніколи не схиляйтеся до думки, що через те, що в житті трапляється багато «злих» моментів, воно абсурдне й безцільне. «О глибини багатства, і премудрості, і знання Божого! Які невідомі присуди Його, і недосліджені дороги Його!.. Бо все з Нього, через Нього і для Нього! Йому слава наввіки. Амінь» (Рим. 11:33, 36).

3. Ніколи не допускайте думки, що Бог буває несправедливим чи неправедним у тому, як Він керує Всесвітом. «Господь справедливий на кожній дорозі Своїй» (Пс. 144:17).

4. Ніколи не сумнівайтеся в тому, що Бог є для вас усім у Христі. Якщо ви довіряєте Йому своє життя, то ви в Христі. Ніколи не сумнівайтеся у тому, що будь-яке зло, яке досягає вас, — навіть якщо воно позбавляє вас життя — це любов, очищення, збереження і батьківська дисципліна Бога. Це не покарання у гніві. Його гнів вилився на Ісуса Христа — нашого замісника (Гал. 3:13; Рим. 8:3.). Якщо ми діти Божі через віру в Ісуса Христа, то від Бога до нас приходить тільки милість, а не гнів, «бо Господь, кого любить, того Він карає, і б'є кожного сина, якого приймає» (Євр. 12:6).

Коли ми відмовляємося від проєктів диявола й довіряємо владі, мудрості й благості Божій в Ісусі Христі, ми виконуємо задум Божий. Ми славимо нескінченно високу цінність Ісуса. Тому запрошую вас довіритися Йому й стояти в благоговінні вашого спасіння. Він переміг сатану однією великою жертвою любові. 🌟

Джон Пайпер / thegospelcoalition.org
Переклад — Сергій Піхерт для ieshua.org

ЩО БІБЛІЯ говорить

Перший закон Ньютона, так званий закон інерції, стверджує, що рухомий об'єкт прагне залишатися в русі, а об'єкт у стані спокою — залишатися в спокої. Цей закон стосується і людей. Коли одні природно прагнуть до звершень, інші залишаються апатичними, вимагаючи мотивації, аби подолати інертність. Лінь — стиль життя для деяких людей — є спокусою для всіх. Але Біблія непохитна — оскільки Бог підготував працю для людини, то лінь є гріхом. «Піди до мурашки, ледарю... й стань мудрішим за неї» (Пр. 6:6, тут і далі, якщо не зазначено інше, — сучасний переклад Українського Біблійного Товариства).

Біблія багато говорить про лінощі. Книга Приповістей особливо сповнена мудрості щодо ліні та попередженнями ледачій людині. Приповіді говорять нам, що лінива людина ненавидить роботу: «Пожадання несуть згубу для лінивого, бо його руки не мають наміру хоч що-небудь робити» (21:25); вона любить спати: «Як двері повертаються на завісах, так і лінивий на своєму ліжку» (26:14); вона шукає виправдання: «Посланий у дорогу ледар каже: "На дорозі лев!"» (26:13); вважає себе мудрою, але насправді нерозумна: «Лінивий вважає себе мудрішим за того, хто справно відносить вістку» (26:16).

Приповіді також повідомляють нам, який результат очікує ледачих — лінива людина стає слугою (або боржником): «Роботяща рука пануватиме, а лінива даниною стане» (12:24, переклад Івана Огієнка); її майбутнє гнітюче: «Лінивий не оре із осені, а захоче

в жнива — і нічого нема» (20:4, переклад Івана Огієнка); вона може опинитися в бідності: «Пожадає душа лінюха, та даремно, душа ж роботящих насититься» (13:4, переклад Івана Огієнка).

У житті християнина не може бути місця для ліні. Новонавернених віруючих навчають: «Адже ви спасенні благодаттю через віру, і це не від вас, це Божий дар, не від діл, щоб ніхто не хвалився» (Еф. 2:8-9). Але віруючий може стати порожнім, якщо помилково вважатиме, що Бог не очікує плодів від зміненого життя. «Тому що ми — Його творіння, ми створені в Христі Ісусі для добрих діл, які Бог наперед приготував для нас, щоб ми в них перебували» (Еф. 2:10). Християни не спасаються ділами, але вони демонструють ними свою віру (Як. 2:18, 26). Бездіяльність порушує Божу мету — добрі діла. Господь, однак, дає силу християнам подолати схильність плоті до ліні, даруючи нам нове ество (2 Кор. 5:17).

Наше нове ество мотивує нас до старанності й продуктивності з любові

про ЛІНОЩІ?

до нашого Спасителя, який нас викупив. Наша стара схильність до лінощів — і всіх інших гріхів — була замінена бажанням вести праведне життя: «Хто крав, хай більше не краде, але краще нехай працює, роблячи своїми руками добро, аби мав що подати тому, хто має потребу» (Еф. 4:28). Ми також зобов'язані забезпечувати власною працею свої родини: «Якщо хто про своїх, а найбільше про домашніх, не дбає, той зрікся віри і є ще гірший від невірного» (1 Тим. 5:8); та інших у сім'ї Божій: «Самі знаєте, що моїм потребам і тим, хто був зі мною, послужили ось ці руки. Я вам увесь час показував, що так працюючи, треба захищати немічних і згадувати слова Господа Ісуса, Який Сам сказав: Блаженніше давати, ніж брати!» (Дії 20:34-35).

Як християни, ми знаємо, що наша праця буде винагороджена Господом, якщо будемо наполегливими в старанності: «Роблячи добро, не втрачаймо запалу, бо свого часу пожнемо, якщо не ослабнемо. Тому, поки маємо час, робімо добро всім, а найперше тим, які рідні у вірі» (Гал. 6:9-10); «Що тільки робите, робіть від душі, наче для Господа, а не для людей. Знайте, що від Господа одержите нагороду — спадщину, адже служите Господу Христові!» (Кол. 3:23-24); «Адже Бог не є несправедливий, щоби забути ваше діло і працю любові, яку ви виявили Його Імені, послуживши і продовжуючи служити святим» (Євр. 6:10).

Християни мають трудитися з Божою силою, поширюючи Євангелію та приводячи людей до Христа. Апостол Павло є нашим прикладом: «Його ми проповідуємо, переконуючи кожну людину й навчаючи кожну людину з усією мудрістю, аби зробити кожну людину досконалою в Ісусі Христі. І для цього я відчайдушно працюю, борючись Його силою, яка могутньо діє в мені» (Кол. 1:28-29). Навіть на небесах служіння віруючих Богові триватиме, хоча вже не буде обтяжене прокляттям гріха (Об. 22:3). Вільні від хвороб, печалі та гріха — навіть ліні — святі вічно прославлятимуть Господа. «Тому, мої любі брати, будьте стійкі, непохитні, завжди відзначайтеся в Господньому ділі, знаючи, що ваша праця в Господі не даремна» (1 Кор. 15:58). 🌱

www.gotquestions.org/Ukrainian/Ukrainian-laziness.html

УЧИТЕЛЬ, який не боявся ТР

Життя англійського місіонера в Індії і перекладача Біблії на понад 50 мов цієї країни сповнене глибокого драматизму. Важко сказати, що є вагомим у долі проповідника: втрати, яких він зазнав заради Євангелії в особистому житті, чи надбання, якими Бог обдарував цього чоловіка, а згодом і все східно-азійське суспільство. Зі злиденного англійського ремісника Кері перетворився на почесного університетського професора. Він вплинув на розвиток освіти, науки, суспільних інститутів великого густонаселеного регіону Індії, його ідеї змінили мислення співвітчизників в Англії і дали поштовх для служіння молодих місіонерів у східному світі. Приклад Вільяма Кері й сьогодні продовжує надихати місіонерів по всьому світу.

Вільям Кері (William Carey) народився 17 серпня 1761 року неподалік Нортгемптона в Англії в неможливій родині ткачів-надомників. У сім'ї було п'ятеро дітей, із яких Вільям — найстарший. Хлопець рано виявив здібності до мов та природничих наук. Коли Вільяму було шість років, його батька призначили псаломником у приході й учителем у сільській школі, тому Вільям отримав доступ до книг, які читав запоем. Невдовзі вже розумів латину, англійську, французьку, грецьку та давньоєврейську мови. Вільям любив природу й планував працювати садівником, проте в нього виявили алергію на сонячне світло. Тому з 14 років хлопця віддала в учні до чоботаря.

Духовні пошуки Вільяма розпочалися з випадку, коли він перевитратив гроші свого майстра, а потім намагався обдурити його за допомогою фальшивої монети. Проте господар його розкусив. Після цього юнак серйозно задумався про свою гріховність і потребу в покайнанні й живих стосунках із Богом. Він почав читати Біблію.

5 жовтня 1783 року Кері хрестився в баптистській церкві, а вже 1785 року отримав посаду шкільного вчителя в селі Моултон, де був обраний пастором місцевої церковної громади. Водночас Вільям продовжував працювати помічником в іншого майстра. Коли цей майстер помер, Вільям навіть узяв на себе турботу про майстерню й сім'ю свого покійного учителя. Вільям працював із ранку до ночі. Удень він робив взуття, а вечорами викладав у школі. Проте знаходив час, щоб вивчати Боже Слово, проповідувати в неділю й благовістити людям у своєму й у сусідніх селах.

Одного разу Вільяму потрапила до рук книга «Подорожі капітана Кука».

Він дізнався, що народи, які живуть на далеких островах, ніколи не чули про Христа, і що люди відправлялися в ці країни, щоб розбагатіти або стати відомими, але ніхто не ставив перед собою мети розповісти жителям далеких країн про Спасителя. Це засмутило Кері. З кольорових шматочків шкіри Вільям змайстрував глобус. Він також намалював карту світу й повісив її у своєму будинку. На цій карті він позначав, скільки людей проживає в різних країнах світу, якою мовою вони говорять і яким богам поклоняються.

Удев'ятнадцятирічному віці Вільям Кері одружився з Дороті Плекетт (Dorothy Plackett). Дружина не поділяла дивакуватих захоплень Вільяма. Вона була на п'ять років старша за чоловіка, неграмотна. Часті переїзди й злидні викликали в неї невдоволення. Коли в сім'ї з'явилася перша донечка Енн, усе, здавалося б, почало налагоджуватися, проте через рік дитя померло, а Вільям тяжко захворів, і сім'я опинилася на межі голоду.

Багато подробиць із дитинства та особистого життя Вільяма Кері можна дізнатися з книги «Двадцять п'ять дивовижних шлюбів» Вільяма Петерсена та роботи, укладеної за матеріалами книги С. Пірс Карей «Вільям Карей» [1, 2].

Думка про язичників у далеких країнах не полишала Вільяма. Він молився й неквапливо досліджував біблійну концепцію з цього питання. Поступово переконався, що закордонні місії є головною сферою відповідальності церкви. Деякі християни XVIII ст. вірили в те, що велике доручення було дано лише апостолам, а тому проповідь

** Список використаних джерел див. на сайті часопису.*

Євангелії вони не вважали своєю турботою. Кажуть, що, почувши заклик Кері заснувати місію серед язичників, баптистський служитель Джон Райланд-старший (1723–1792) мовив: «Юначе, сядьте! Якщо Бог побажає повернути язичника, Він зробить це й без вашої допомоги!».

На жаль, одна зі слабкостей протестантської Реформації полягала в тому, що лише у XVIII ст., через 300 років після Реформації, нарешті почався розвиток світового протестантського місіонерства.

1792 року шкільний учитель, чоботар, благовісник і пастор виклав свої думки на папері. Його маніфест під назвою «Дослідження питання про обов'язок християн використовувати всі засоби для навернення язичників» у російському перекладі є на сайті Санкт-Петербурзької Євангелічно-Реформатської Церкви [3]. Епіграфом до праці є біблійний текст: «Ідіть по цілому світові, та всьому створінню Євангелію проповідуйте!» (Мр. 16:15). Вона починається зі слів: «Оскільки наш благословенний Господь заповідав нам молитися Отцеві, щоб Його Царство прийшло і Його воля виконувалася на землі, як і на небі, Він звелів нам не тільки бажати, щоб це відбулося, але використовувати всі можливості для поширення знання про Його Ім'я. Щоб зробити це, необхідно, щоб ми були певною мірою знайомі з релігійним станом світу...»

Розмірковуючи про силу гріха, який розрісся у світі, і про важливість протидії йому, Вільям Кері ставить читачам запитання: чи залишається актуальним доручення нашого Господа, дане Його учням?

УДНОЩІВ

Із винаходом морського компаса віддаленість місць проживання язичників, на думку Кері, перестала бути проблемою для місіонера. Зазначимо, що під час своєї подорожі до Індії самому Вільяму, його сім'ї з трьома малолітніми дітьми та новонародженим немовлям доведеться провести в морі всього лише якихось п'ять місяців, не заходячи в жоден порт. Схоже на те, що місіонер не вважав це серйозною проблемою... Цікаво, що сказав би Кері, якби знав про винайдення літака?

Вільям Кері переконаний, що міжнародна торгівля і її транспортні можливості покликані сприяти поширенню Євангелії. Він наводить відомі йому приклади того, як люди з нецивілізованих народів поширюють Євангелію більш сердечно і з кращими плодами, ніж європейці. Вільям переконаний, що місіонери повинні подолати свій страх загинути від рук дикунів, тому що наше життя цілком залежить від Бога. Він вважає, що язичники здатні почути Слово, і їхня ненависть до християнства найчастіше спричинена пороками номінальних християн.

Вільям проводить оцінку відсутності звичної їжі та зручностей у чужій країні, необхідності пошуку засобів існування місіонера. З надзвичайним оптимізмом він розмірковує про іноземні мови: «...для навчання тубільним

мовам можна використовувати ті ж засоби, що й у міжнародній торгівлі. У деяких випадках брати перекладача, але там, де його не знайти, місіонери повинні мати терпіння й спілкуватися з людьми, доки вони не вивчать їхню мову настільки, щоб бути в змозі довести до них свої ідеї. Добре відомо, що не потрібно виняткових здібностей, щоб вивчити впродовж року або максимум двох мов будь-якого народу на землі настільки, щоб бути спроможними передати ті думки й почуття, які нам потрібно».

Звісно, на думку Кері, місіонери повинні вирізнятися глибокою особистою чеснотою, терпінням, заглибленням у біблійне вчення.

В останній частині своєї праці місіонер перераховує такі засоби поширення Божого Царства серед народів, як: особистий виїзд на місію, молитовна та фінансова підтримка церков у християнських країнах.

Загалом текст сприймається настільки легко і є настільки актуальним, ніби написаний учора, а не два з чвертю сторіччя тому. У своєму маніфесті Вільям Кері по-богословськи обґрунтував необхідність місіонерської роботи за межами Європейського континенту. Кері стверджує, що велике доручення — це наказ для всіх поколінь християн. Він закликає Церкву створити місійні структури, які б узяли на себе відповідальність за розвиток, навчання та відправлення місіонерів до інших країн.

Після публікації книги Кері звернувся до групи священиків на зборах Баптистської асоціації в Ноттінгемі, де процитував аудиторії уривок із Іс. 53:2-3 і виголосив тепер уже відомий вислів:

«Чекайте великого від Бога; намагайтеся робити велике для Бога».

Наступного дня священики вирішили заснувати Баптистське місіонерське товариство. Ендрю Фуллер, відомий священик, який підтримував нове товариство, став його першим секретарем, а першим місіонером — Джон Томас, баптист-прихожанин, який поїхав в Індію як лікар Королівського флоту. Кері негайно запропонував себе новому товариству в ролі «відповідного супутника» для Томаса.

Ми пропускаємо опис тривалих перипетій, пов'язаних із умовлянням дружини Кері поїхати в Індію разом... Вільяму було тридцять два роки, а Дороті — майже тридцять вісім. З ними були четверо їхніх хлопчиків: дев'ятирічний Фелікс, шестирічний Вільям, дворічний Пітер і новонароджений Джавіс. Ще одна дитина, дівчинка Люсі, померла за два роки до цього.

У листопаді 1793 року сім'я дісталася Бенгалії й оселилася в Калькутті. Час їхнього прибуття не був вдалим для початку місіонерської роботи. Ост-Індська компанія поставилася до місіонерів вороже, тому Кері з сім'єю вирушили вглиб країни. У пошуках роботи Вільям був змушений переїжджати по Індії сім разів. Лютий 1793 — Бандель, січень 1794 — знову Калькутта, лютий 1794 — Дебхатта, березень 1794 — Малда, липень 1794 — Дінаджпур, 1799 — Серампур. Не маючи змоги дозволити собі щось краще, родина оселилася в болотистому малярійному районі, де жили жебраки та злочинці, харчувалася лише рисом із каррі (чимось на зразок бобового соусу). Незабаром Дороті й двоє старших синів захворіли на дизентерію, а Вільям — на малярію. Потім на дизентерію захворів і п'ятирічний Пітер. Він помер буквально через кілька днів. Після того, як Дороті поховала свою третю дитину, її розум затьмарився. Настав найважчий період у житті Вільяма. Місіонер, який тяжко переживав через те, що був не в змозі розвинути більш-менш значиму місіонерську діяльність, упав у депресію. Як він міг вивчати бенгалі, коли його мучила така сила проблем?

Вільям влаштувався на роботу на фабрику. Вдень працював, щоб забезпечити сім'ю, а вечорами сидів над перекладами Біблії. Через виснажливий психічний розлад дружина вже давно перестала бути дієвим помічником у служінні, а її стан був додатковим

тягарем для Вільяма. Згодом Кері писатиме в Англію про вимоги до майбутніх місіонерів: «Абсолютно необхідно, щоб їхні дружини настільки ж палко прагнули до служіння». Іноді в Дороті наставали періоди просвітлення. 1796 року, коли їй було сорок, народився ще один хлопчик Джонатан.

Нова епоха місіонерської діяльності в Індії розпочалася 1799 року, коли в Серамपुर, що в чотирнадцяти милях від Калькутти, прибула нова група з восьми місіонерів. Вільям разом із родиною поїхав туди. Роботу довелося залишити, але він розумів, що працювати в команді буде набагато краще й ефективніше. Крім того, один із новоприбулих місіонерів був друкарем, а інший — шкільним учителем. Усім разом було б набагато простіше піклуватися і про дітей, і про хвору дружину. Дороті Кері померла 1807 року, їй був п'ятдесят один рік.

За ці непрості 14 років в Індії Вільям Кері став професором зі санскритської і бенгальської мов у коледжі Форт-Вільямс, 1801 року завершив переклад Нового Завіту бенгальською мовою, 1803 року заснував самостійну місіонерську організацію. 1805 року опублікував перший підручник із граматики індійської мови маратхі, 1807 року Університетом Брауна йому присуджено ступінь доктора богослов'я.

Але найбільшою його радістю було навернення нових душ до Христа. «Учора я з неймовірною радістю позбавив Ганг язичницького ореолу святості, охрестивши в ньому першого індійця і мого сина Фелікса».

Серамपुर був прикладом гармонійної місіонерської співпраці, і результати роботи вражали. Запрацювали школи, було організовано друкарню, але що найважливіше, постійно тривала перекладацька робота. Під час перебування в Серамपुरі Кері зробив переклади всієї Біблії на бенгальську, ориську, асамську, санскрит і маратхі, допомагав у перекладі Біблії на інші мови. За 42 роки безперервного перебування в Індії Кері з товаришами переклав Біблію на 26 індійських діалектів, а Новий Заповіт на 52 місцеві говірки.

Основними принципами перекладу були використання тексту оригіналу на івриті, духовна зрілість перекладачів, необхідність саме перекладати, а не тлумачити текст, здоровий страх не додавати й не віднімати від оригінального тексту, прагнення відтворити оригінальні слова, які дав Бог, незалежно від того, зрозумілі вони перекладачу чи ні. Перекладачі повинні бути впевнені, що значення кожного слова на івриті, грецькій та арамейській мовах має

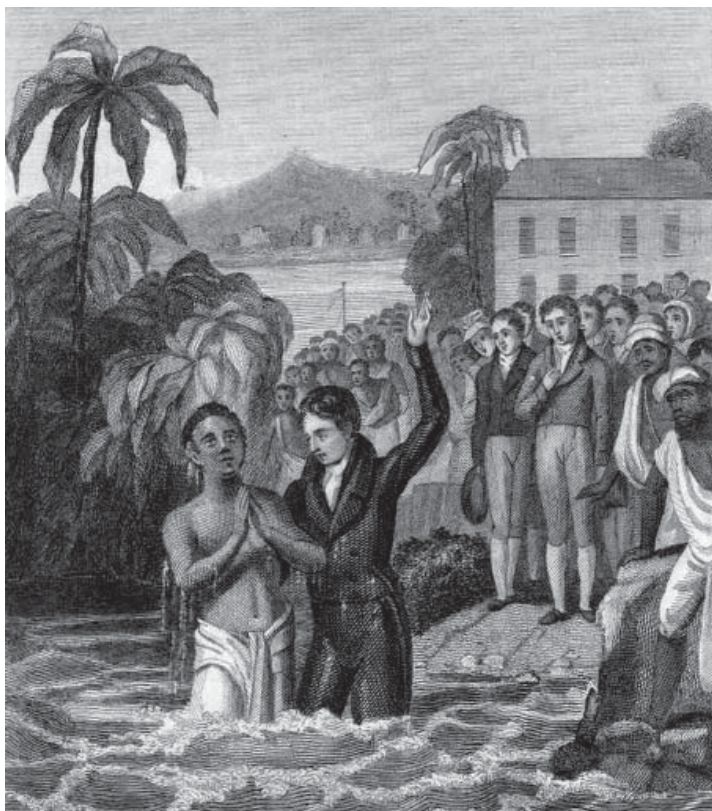
відповідник у національній мові, усі слова, додані через відмінності в мовах, варто виділяти курсивом, чернетки перекладу треба перевіряти широкому колу людей, перекладача не повинні лякати незвичні для національної мови граматичні конструкції [4].

До 1818 року, після 25 років роботи баптистської місії в Індії, 600 нововернутих отримали хрещення, а кілька тисяч осіб відвідували богослужіння та заняття з вивчення Писання.

Одним із найбільших досягнень Кері було заснування коледжу для підготовки місцевих проповідників у Серамपुरі 1819 року. У перший рік набрали 37 індійських студентів.

1808 року Кері оголосив про заручини з леді Шарлоттою Румор (*Charlotte Rumohr*). Тринадцятирічний шлюб із нею для Кері виявився щасливим. Увесь цей час він був закоханий — можливо, вперше у своєму житті. Шарлотта була безцінним помічником для Кері в його перекладацькій діяльності, а також зуміла налагодити близькі стосунки з хлопчиками.

1821 року Шарлотта померла. Через два роки, у віці шістдесяти двох років, Кері, який не уявляв свого життя поза шлюбом, одружився знову, на Грейс Хьюз (*Grace Hughes*), вдові, на

Хрещення нововернутих у Серамपुरі в мутних водах річки Ганг, із яких, за повір'ями індусів, спеціально витесаними кам'яними сходами виходили на суходіл їхні божества

Університет Вільяма Кері в Серамपुरі, Західна Бенгалія

Місце на березі Ганга навпроти університету, де любив бувати Вільям Кері

сімнадцять років молодший за себе. Кері хвалив її за «постійну й неослабну турботу й відмінний догляд» за ним під час його частих хвороб.

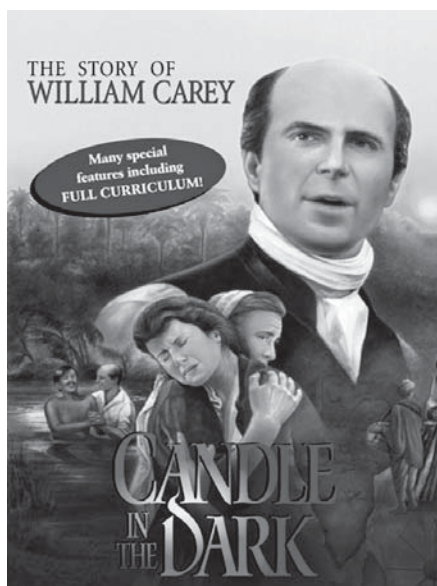
Однією з найбільш трагічних втрат, яких зазнав Кері за свої сорок безперервних років в Індії, стала загибель його рукописів у пожежі 1812 року. Тоді Кері не було вдома, але його величезний багатомовний словник, дві граматики й повна версія Біблії згоріли у вогні. Якби він мав інший характер, він би ніколи не отямився, але Кері сприйняв це як суд Божий і почав усе спочатку зі ще більшим завзяттям.

Вільям Кері немало зробив і для світського суспільства. Він заснував понад сотню сільських шкіл. Згодом серампурський коледж отримав статус університету й на сьогодні тут можна освоїти 21 спеціальність. Кері домігся заборони дитячих жертвоприношень і похоронного ритуального звичаю саті (спалення вдови разом із покійним чоловіком).

Життя Кері переконливо ілюструє необмежені можливості звичайнісінької людини. Без сумніву, життя Вільяма Кері стало б сірим і пересічним, якби не його безмежна відданість Богові.

О 9 годині вечора, у четвер, 12 червня 1806 року втомлений від денної праці, Кері сидів за письмовим столом при мерехтливому світлі олійної лампи й писав на батьківщині:

«Сьогодні я встав за чверть шоста, прочитав один розділ із Біблії єврейською, і час, який залишився до шостої години, присвятив особистому спілкуванню з Богом, а потім провів сімейну молитву зі слугами бенгальською мовою. За часом я почитав трохи перською з місцевим помічником Мунши. Перед сніданком я також прочитав уривок із Писання на хінді. Відразу після сніданку разом із браміном (учений індус) сів за переклад Рамайяни (індійський епос) із санскриту ... і продовжував цю роботу до десятої години, після чого відправився в коледж, де виконував свої обов'язки (викладача бенгальської, санскриту та маратхі) до половини другої. Потім повернувся додому перевірити коректуру бенгальського перекладу Книги пророка Єремії, на що пішов весь час до обіду. Після обіду переклав за допомогою головного браміна коледжу більшу частину восьмого розділу Євангелія від Матвія на санскрит — на це пішов весь час до шостої години, після шостої сів із браміном вивчати мову телугу. Увечері до нас зайшов містер Томас, о сьомій годині я почав оформляти свої думки для проповіді й о пів на восьму виголосив проповідь

Художній фільм «Свічка вночі. Історія Вільяма Кері» (1997 рік)

англійською. О дев'ятій годині парафіяни розійшлися. Я сів писати тобі, а після цього завершу вечір читанням розділу з грецького Нового Завіту, а потім віддам себе Богу. У мене ніколи не буває зайвого часу, хоча заняття можуть бути різними».

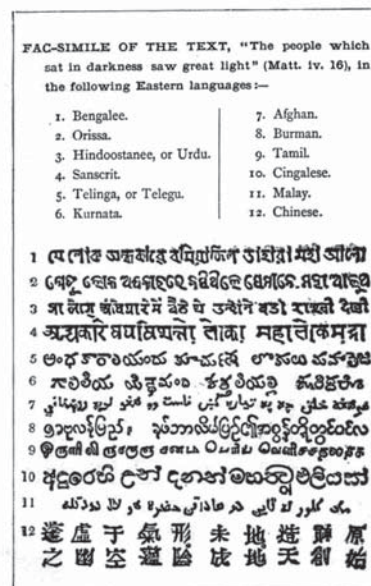
Вільям перекладав англійською класичні твори індійської літератури, а також займався своєю улюбленою ботанікою. На його честь навіть було названо рослину карея деревоподібна (Careya arborea) — одну з найкрасивіших у природі.

«Я вмію працювати, — і цій якості я зобов'язаний усім».

Незадовго до смерті Кері просив свого товариша шотландського місіонера в Індії Олександра Даффа: «Містере Даффе, ви багато говорили про доктора Кері та його роботу. Після того як мене не стане, будь ласка, не кажіть більше нічого про доктора Кері, а лише про мого прекрасного Спасителя» [5].

Кері помер 1834 року, залишивши значний слід в історії Індії та всього місіонерського руху. Він випередив свій час у місіонерській методології. Кері з повагою ставився до індійської культури й не намагався замінити її на західну. Його метою було побудувати місцеву церкву за допомогою місцевих проповідників, забезпечивши її Святим Письмом рідною мовою.

Коли ми побували в Індії восени 2017 року, нам пощастило відвідати Серампур. У чарівно мальовничому садку біля могил Вільяма Кері, його дружин, дітей та

Такий вигляд має біблійний текст Мт. 4:16 дванадцятьма мовами народів Індії

соротників квітнуть прекрасні білі плюмерії. Високий різьблений пам'ятник насправді поставлено на честь Дороти Кері. На могилі ж самого Вільяма, праворуч від пам'ятника Дороти, лише скромна надгробна плита, підфарбована полуцвітково фарбою цегляного кольору. Навколо могил стоять глибокі дощові калюжі.

Декого дратує, що попри існування у світі як мінімум трьох фондів імені Вільяма Кері, нікому не спало на думку прибрати сміття біля входу до сімейного склепу, а безцінні рукописи професора лежать у музеї на звичайній полиці, де кожен відвідувач може торкати їх руками. Розірвані листки або зламані деталі інтер'єру двохсотрічної давнини простакуваті охоронці музею лагодять за допомогою канцелярської клейкої стрічки...

Але для Вільяма це зовсім не важливо, ніхто не прагнув віддавати йому багато честі впродовж усього його життя. Він і не шукав почесностей, тому що понад усе прагнув справжньої нетлінної винагороди від Спасителя. Він одержав її на небесах у вигляді сотень і сотень спасених душ індусів, котрі повірили в Боже Слово, прочитавши його завдяки не завжди досконалим перекладам дивакуватого професора Кері.

Тетяна Артерчук

ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ДУХОВНОЇ КУЛЬТУРИ ВСІХ СУБ'ЄКТІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

1-2 березня 2018 р. в м. Києві Міністерство освіти і науки України спільно з Громадською радою з питань співпраці з Церквами та релігійними організаціями України провели Всеукраїнський семінар методистів обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти на тему «Вивчення курсів духовно-морального спрямування у закладах загальної середньої освіти». На цю зустріч прибули 23 методисти християнської етики з різних областей України, представники «Університету менеджменту освіти» НАПН України, Всеукраїнського благодійного фонду «Східноєвропейська гуманітарна місія», благодійного фонду «Живи, Буковино!», Церков України.

Відкрили семінар Павло Хобзей, заступник Міністра освіти і науки України, Раїса Євтушенко, головний спеціаліст департаменту загальної середньої та дошкільної освіти МОН, Володимир Марущенко, голова Громадської ради з питань співпраці з Церквами та релігійними організаціями при МОН України. Позитивний досвід впровадження духовно-морального виховання в усіх освітніх закладах міста презентувала Оксана Олексієнко, депутат Вишневої міської ради Київської обл.

Учасники семінару відвідали НВК-гімназію «Софія» (директор Алла Кухарчук), де побачили неймовірно цікаві бінарні уроки та відкриті заняття в дитячому садочку «Софія». «Створення культурно-освітнього середовища на основі підвищення рівня духовної культури всіх суб'єктів освітнього процесу як передумова реалізації концепції Нової української школи» — саме таку тему висвітлювали освітяни.

2 березня семінар продовжився в просвітницькому центрі «Філадельфія» (Християни віри євангельської), де до учасників звернулись Анатолій Козачок, заступник старшого єпископа, і Віктор Вознюк, завідувач відділу освіти Української церкви ХВС.

Відеопрезентацію системи роботи з учнями та вчителями провів директор благодійного фонду «Живи, Буковино!»

Василь Бербека, який уже багато років утілює в життя різноманітні християнські освітні заходи в Чернівецькій обл. Окрасою зустрічі стали учні Банилово-Підгірнівської гімназії, які читали напам'ять уривки з Біблії та молитву «Отче наш» трьома мовами (арамейською, єврейською, грецькою).

На засіданні круглого столу Ірина Сіданіч, професор кафедри управління начальними закладами та педагогіки вищої школи Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України, доктор педагогічних наук, мала доповідь на тему «Навчально-методичне забезпечення курсів духовно-морального спрямування».

Галина Красікова, методист із питань викладання предметів «Християнська етика» та «Художня культура» районного науково-методичного центру Управління освіти Деснянської районної у м. Києві держадміністрації поділилася досвідом роботи та представила напрацьовані шкільні підручники.

Дар'я Новікова, директор Всеукраїнського благодійного фонду «Східноєвропейська гуманітарна місія», який активно співпрацює з МОН та обласними управліннями освіти, розповіла про забезпечення освітніх закладів літературою духовного спрямування. Кожний присутній отримав у подарунок «Щоденну Біблію» в перекладі Рафаїла Турконяка.

Завершився семінар словом Раїси Євтушенко та рішенням провести наступну зустріч методистів, науковців, педагогів курсів духовно-морального спрямування обласних ІППО в липні 2018 року. Повні натхнення та ідей роз'їхалися по всій Україні освітяни, щоб донести в свої навчальні заклади ідею духовного пробудження.

Висловлюємо велику подяку Українській церкві християн віри євангельської за підтримку в організації та проведенні семінару.

*Тетяна Грушецька,
працівник БФ «Живи, Буковино!»*

Павло Хобзей — про концепцію Нової української школи (актова зала МОН)

Семінар у ПЦ «Філадельфія» — хороший приклад співпраці християн-освітян

Сповнені віри та оптимізму: «Духовно-моральному вихованню дітей України на основі християнських цінностей — БУТИ!!!»

Алла Кухарчук провела «відкритий освітянський мікрофон» (НВК «Софія»)

Близько 700 представників релігійних спільнот, громадських організацій та органів місцевого самоврядування, науковців і освітян з усіх областей України взяли участь у Всеукраїнському форумі сім'ї «Щаслива родина — міцна Україна», що відбувся в Києві в «Українському домі» 14 березня 2018 р. Цей захід було ініційовано Громадським рухом «Україна за сім'ю» за підтримки Всеукраїнської ради Церков і релігійних організацій та Міжфракційного депутатського об'єднання Верховної Ради «За духовність, моральність і здоров'я України».

Як мету форуму його ініціатори й організатори визначили привернення уваги до проблем сім'ї та дітей в Україні, консолідацію зусиль представників органів влади й громадськості задля захисту цінностей української сім'ї та формування державної сімейної політики, заснованої на традиційних українських цінностях.

Програма заходу включала пленарні засідання, роботу чотирьох тематичних секцій: освітні програми, потенціал громадськості та Церков у захисті сім'ї, масові комунікації в питаннях сім'ї та відповідальне батьківство, а також роботу в групах по областях. Доповідачі, що виступали на пленарних засіданнях, акцентували увагу на жаклих викликах, що постають унаслідок сьогодишньої ситуації в царині сім'ї.

Так, з одного боку, як засвідчують результати опитувань, 71 % української молоді вважає сім'ю найбільшою цінністю, з іншого ж боку, більшість молодих людей виявляються нездатними створити відкриту на життя міцну родину. Це підтверджують статистичні дані: 61 % сімей в Україні розлучається (3-є місце в Європі), 60 % родин мають тільки одну дитину або взагалі не мають дітей, а загальна чисельність дітей віком до 18 років в Україні за роки незалежності скоротилась удвічі: з 14 до 7 млн. Опитування засвідчують, що причину такого становища люди бачать у недостатньому матеріальному забезпеченні.

Однак, як про це говорилося у доповідях, справжньою причиною є матеріалістична ментальність людей, що підтверджує досвід багатьох країн Західної Європи, де рівень народжуваності також низький. У доповідях також говорилося про аборти як явище, яке нищить сім'ю і є жакливою формою самогубства народу.

Головними причинами, що призводять до такого становища, учасники форуму називали: по-перше, неготовність молодих людей до шлюбу й створення сім'ї; по-друге, відсутність належної матеріальної та моральної підтримки вже існуючих сімей із боку держави, і нерідко — із боку Церкви, що, зокрема, викликає таке явище, як трудову міграцію, яка також руйнує сім'ї; по-третє, нав'язування Україні анти-сімейних норм і законів, коли деякі міжнародні організації використовують процес інтеграції в ЄС для насадження в Україні гендерної ідеології.

У ході роботи в групах по областях учасники форуму обговорювали методи створення просімейного середовища на місцях. Були схвалені ініціативи проведення «Маршів за сім'ю» в усіх обласних та деяких районних центрах України, організації та проведення зустрічей місцевих сімейних рухів, які допомагали б створювати в локальних середовищах програми підготовки молоді до сімейного життя, організувати семінари й тренінги для батьків, молодіжні та сімейні табори тощо.

Говорилось також і про важливу роль впливу органів місцевого самоврядування і місцевих депутатів Верховної Ради на створення просімейного законодавства та блокування впровадження в законодавство гендерної ідеології.

Серед тих, хто брав участь у форумі, був ординарій Києво-Житомирської дієцезії єпископ Віталій Кривичський. Владика повідомив, що 2 червня у столиці відбудеться Всеукраїнська хода «За сім'ю» й запросив учасників форуму взяти в ній участь.

Відповідальний за рух Світло-Життя в Україні о. Ярослав Гонсьорек, учасник форуму, поділився своїми враженнями щодо цієї події:

— Значення цього заходу, на мою думку, полягає, по-перше, у тому, що він сприяв інтеграції різних середовищ у справі захисту християнських моральних цінностей. Майже всі доповідаті — а це були представники Церков, депутати Верховної Ради, науковці тощо — посилались на християнські моральні цінності, і це було тим чинником, який нас об'єднував. Це засвідчує, що неможливо зрозуміти ані людину, ані людську сім'ю без віднесення до Божого плану, записаного в Біблії, і традиції Церкви.

Друге, що є важливим: форум був помічений вищими органами влади. Нам зачитували листи, що прийшли на адресу форуму: від Президента, прем'єр-міністра, були присутні депутати Верховної Ради. Важливо показувати вищому державному керівництву, що громадяни України не будуть пасивно дивитися на нав'язування їм антиродинних ідеологій та антисімейних законів.

Марші за сім'ю повинні продемонструвати в публічному просторі, що українці хочуть жити в нормальних здорових родин, що сім'я становить для них одну з найвищих цінностей на землі».

4 квітня у Києві під стінами Верховної Ради України та Кабінету Міністрів, Адміністрації Президента та офісу Уповноваженого у справах захисту прав людини відбувся мітинг на захист сім'ї в Україні. Кияни та представники багатьох регіонів України кількатисячною ходою засвідчили своє прагнення виховувати дітей згідно з християнськими цінностями, які повністю унеможливають гендерну пропаганду, про що свідчили написи на численних плакатах: «Бог — автор сім'ї», «Школа — не місце для сексуальних експериментів»,

«Гендерна ідеологія калічить дітей», «Традиційна сім'я — здорова країна», «Ми проти пропаганди гомосексуалізму в школах» та ін.

<http://credo.pro/2018/03/203067>

ПРОФЕСІЯ ВЧИТЕЛЯ — ПРЕСТИЖНА!

Команда «Освіторії»

Фізики та лірики, з міст чи селищ, з великим стажем чи маленьким досвідом — усі вчителі середньої школи можуть подати заявку на участь у національній премії Global Teacher Prize Ukraine, яка вже вдруге пройде в Україні. Номінувати свого вчителя також зможуть пересічні українці.

«За кожною успішною людиною стоїть учитель. За кожним Ілоном Маском, Вінстоном Черчиллем, Тарасом Шевченком стоїть той, хто допоміг розкрити їхні таланти, — говорить Зоя Литвин, голова громадської спілки «Освіторія», організатор та голова журі премії Global Teacher Prize Ukraine. — Білл Гейтс, який цього року оголошував топ-10 фіналістів світової премії, завдячує своїм успіхам учителям математики та акторської майстерності; учні переможця Global Teacher Prize Ukraine 2017 Паула Пшенічки викладають у Гарварді та працюють у наукових центрах США та Європи. Вплив одного учителя зростає в геометричній прогресії завдяки сотням його учнів. Ми шукаємо не просто вчителів-новаторів, а й тих, хто впливає своїми соціальними проектами на життя дітей. Наша мета — наголосити на важливості професії вчителя для майбутнього України та підняти її престиж. Саме тому цього року, окрім поїздки в Дубай на Global Education and Skills Forum 2019, ми збільшуємо призовий фонд зі 100 000

гривень до 250 000, які отримає переможець Global Teacher Prize Ukraine».

У 2017-му національна премія зібрала 2500 номінацій і 632 заявки з усіх областей країни. З п'ятіркою найкращих педагогів-новаторів зустрічався Президент України, переможець Global Teacher Prize Ukraine Паул Пшенічка потрапив до рейтингу «100 найвпливовіших українців» (вперше за 26 років незалежності в такому рейтингу опинився педагог), але головне, більше українців стали поважати професію вчителя — усього за півроку показник зріс з 39 % до 54 %.

«Ідея впровадити у звичайних школах уроки інклюзії та комунікації з дітьми, що мають інвалідність, народилася в мене під час відбіркового туру в Одесі, — розповідає фіналістка премії, тифлопедагог Наталя Гладких. — Спочатку вона здалася мені просто шаленою. Але завдяки Global Teacher Prize я відчула: те, що я роблю, справді важливо! Це додало мені сил, і ідея переросла в масштабну акцію, до якої приєдналося понад 500 шкіл з усієї України».

Цього року найкращого вчителя України оберуть серед десятків фіналістів, які отримають рік безкоштовного навчання від ГС «Освіторія». До експертного журі національної премії увійшли голова «Освіторії» Зоя Литвин, телеведуча «1+1» і куратор премії Наталя Мосейчук, ініціатор і натхненник освітнього руху EdCamp в Україні Олександр Елькін та переможець Global Teacher Prize Ukraine 2017 Паул Пшенічка. Список може бути доповнений.

«Я закликаю всіх учителів, а особливо тих, хто не подав заявку минулого року, використати шанс на перемогу та визнання, — зазначає міністр освіти Лілія Гриневич. — Ваші історії успіху можуть показати українцям, як ви змінюєте життя їхніх дітей, а колеги надихнути на нові підходи. Новий український школі потрібні педагоги, які підготують учнів до викликів майбутнього. До того ж, участь у премії робить українських учителів частиною міжнародної спільноти освітян, а значить дає можливість обмінюватися кращим досвідом та професійно зростати».

Заповнити анкету на участь або номінувати вчителя можна на офіційному сайті премії до 15 липня:
<http://globalteacherprize.org.ua>

ХТО ТВІЙ ІДЕАЛ?

17 березня 2018 року в Черкасах відбулася надзвичайно цікава подія. Учні 9-11 класів із багатьох шкіл міста зібралися до гімназії № 9, щоб узяти участь в інтерактивній грі з християнської етики «Ісус Христос — ідеал для наслідування».

Ведуча гри — учениця 9-Б класу гімназії № 9 Лідія Артеменко представила оргкомітет та гостей цього заходу: Василя Захарчука, заступника директора Черкаської гімназії

знання, ерудицію, шляхетність, вихованість. Після виступів можна було ставити запитання командам. Виникла цікава дискусія. Опоненти уважно вислуховували одне одного, толерантно ставилися до тих, хто висловлював іншу позицію. Ті, хто вірить у Христа, у вічне життя, переконливо доводили свою позицію, ті, хто сумнівається, ставили запитання стосовно віри, могли почути вагомі аргументи своїх однолітків

й мали нагоду поміркувати над тим, що їх хвилювало, разом із віруючими дітьми. Було приємно слухати ґрунтовні й серйозні відповіді учнів, підтверджені цитатами з Біблії. Найактивніші члени команд вразили красномовством та надихнули інших своєю міцною вірою.

Учителі й гості були лише глядачами цього дійства, у дискусію не вступали, тільки після гри ділилися своїми враженнями. Божа благодать відчувалася в залі. Цікаво було спостерігати, як підлітки оцінювали себе та інших. Оцінювання було чесним та самокритичним. Поки організатори підраховували бали, усі присутні переглянули повчальний ролик про метелика, який мав вивільнитися із кокона самостійно, але йому «допомогла» людина, трішки надрізвавши кокон. Своїм втручанням у Божий задум людина спричинила для метелика велике зло, тому що він за свій короткий вік так і не зміг політати. Так і в житті кожної людини Бог допускає випробування для її духовного

зростання, які вона має долати самостійно.

А ще організатори заходу пригощали всіх охочих чаєм із печивом, а наприкінці всі учасники отримали в подарунок книгу-бестселер Біллі Грема «Мир з Богом».

Організатори заходу: **Світлана Положенко**, учитель зарубіжної літератури, української мови та літератури, християнської етики Черкаської гімназії № 9 ім. О. М. Луценка;
Лідія Гальченко та **Валентина Полупанова** — заступники голови ГО «Асоціація педагогів християн Черкаської обл.»

Гості на почесному місці

Команда готується до виступу

П'ять хвилин на відповідь

№ 9 імені О. М. Луценка; о. Йосипа, священника православної церкви; Сергія Живицю, голову громадської організації «Черкаський міський батьківський комітет духовної опіки шкіл».

Учасників гри об'єднали в п'ять команд, у кожній із яких були представники різних шкіл. Члени команди мали швидко познайомитися, здружитися та знайти спільну мову, тому що кожна команда отримала завдання, яке потрібно було підготувати за 30 хв. і представити за 5 хв.

Завдання для команд:

- Доведіть, що Ісус — Учитель.
- Доведіть, що Ісус — Найкращий Друг.
- Доведіть, що Ісус — Лікар.
- Доведіть, що Ісус — Спаситель.
- Як поєднується духовне з тілесним (земним) у вченні Христа?

На столі були лише Біблії, але можна було користуватися й іншими джерелами: підручниками з християнської етики, газетою «Розумний задум» та іншою християнською літературою.

Кожен учасник мав можливість показати свою активну життєву позицію, продемонструвати вміння доводити власну думку, а також застосовувати знання Біблії в повсякденному житті.

Готуючи завдання, підлітки познайомилися й здружилися. У них з'явилася можливість виявити свої

Діти жваво обговорюють відповіді, а вчителі вболівають за своїх вихованців

ВОНИ ПЛЕКАЮТЬ ДИТЯЧІ ДУШІ

Для мотивації та професійного розвитку педагогів предметів духовно-морального спрямування щороку, на базі науково-дослідницької лабораторії християнської етики, психології та педагогіки НаУ «Острозька академія», проходить Всеукраїнський фестиваль-конкурс «Учитель року предметів духовно-морального спрямування».

Цьогорічний, тринадцятий за рахунком конкурс відбувся 29-30 березня й мав на меті підвищення фахового рівня й професійної майстерності та обмін досвідом педагогічних працівників, сприяння успішній розбудові українського суспільства на засадах духовності й моралі.

До НаУ «Острозька академія» прибуло 25 педагогів із 13 областей України: Волинської, Дніпропетровської, Донецької, Житомирської, Закарпатської, Івано-Франківської, Київської, Львівської, Полтавської, Рівненської, Черкаської, Чернівецької, Чернігівської.

Із вітальним словом до конкурсантів звернулися: ректор НаУ «Острозька академія», д-р психол. наук, професор, Герой України Ігор Пасічник; ректор Рівненської духовної семінарії, канд. богослов'я, прот. Віталій Лотоцький; начальник

духовно-просвітницький часопис «Слово вчителю». В окремих числах часопису новаторський досвід учасників фестивалю-конкурсу буде розповсюджений по всій Україні.

XIII Всеукраїнський фестиваль-конкурс проходив під загальною темою «Християнство — духовний вибір українського народу» (до 1030-ї річниці хрещення Київської Русі-України). Конкурсна програма складалася із письмового тесту на знання Святого Письма та основних віх становлення й розвитку християнства в Україні; презентації фрагменту уроку (заняття); демонстрації застосування власної творчості під час уроку або виховного заходу духовно-морального спрямування; тлумачень учасниками фестивалю відомих біблійних віршів у контексті Біблії та їх застосування на практиці.

Виконання конкурсних завдань тривало два дні. Захід пройшов у творчій, емоційно насиченій та доброзичливій атмосфері. Конкурсанти продемонстрували хороше знання Біблії, володіння інтерактивними технологіями й застосування авторських методик у вихованні та навчанні.

Переможці XIII Всеукраїнського фестивалю-конкурсу «Учитель року предметів духовно-морального спрямуван-

Учасники, члени журі, організатори XIII Всеукраїнського фестивалю-конкурсу «Учитель року предметів духовно-морального спрямування»

Студентський хоровий колектив Національного університету «Острозька академія»

управління освіти та науки Рівненської ОДА Григорій Таргонський та інші почесні гості.

Уже стало доброю традицією запрошувати на Всеукраїнський фестиваль-конкурс спеціального гостя. Цього року ним став Володимир Панчишин, директор релігійного видавництва «Святих Володимира та Ольги», канд. наук, член Національної спілки журналістів України, який провів презентацію унікальної книги «Молитви до Небесних Сил за захист українського народу», присвяченої Небесній Сотні.

Ще одним спеціальним гостем XIII Всеукраїнського фестивалю-конкурсу стала канд. філос. наук, доцент, голова Волинської асоціації педагогів і психологів християн, гештальт-терапевт з м. Луцьк Антоніна Євтодюк. Вона прочитала для учасників конкурсу актуальну лекцію «Психологічні аспекти викладання предметів духовно-морального спрямування».

Член журі, керівник відділу освіти МГО «Надія — людям» (м. Рівне) Олександр Бондарчук представив християнський

ня — 2018»*, які посіли I місце у номінаціях «Учитель року» та «Вихователь року», отримали пам'ятну відзнаку у вигляді статуетки.

Переможців фестивалю-конкурсу, які зайняли I та II місця в номінаціях «Учитель року» та «Вихователь року», нагородили поїздкою до християнського оздоровчого табору «Віфанія», що на Закарпатті.

Усі переможці (I, II, III місця) отримали цінні та пам'ятні подарунки й додаткові дипломи (грамоти) від Архієпископа Рівненського й Острозького Іларіона; управління освіти та науки Рівненської ОДА; Рівненського ОІППО; президента Української Церкви ХВЕ, старшого єпископа Михайла Паночка; Острозької міської ради; Острозької РДА.

Усі учасники — переможці та лауреати фестивалю-конкурсу, — крім дипломів та грамот, отримали бібліотеки духовної літератури.

Меценатами та спонсорами XIII Всеукраїнського фестивалю-конкурсу «Учитель року предметів духовно-морального спрямування — 2018», окрім зазначених вище, стали: НаУ «Острозька академія»; студентсько-викладацький храм преп. Федора Острозького НаУ «Острозька академія»; ВБФ «Східноєвропейська гуманітарна місія»; МГО «Надія — людям» (м. Рівне); ГО «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів із духовно-морального виховання»; УМТ «Світло на Сході» (м. Київ); Сергій Головін, президент Християнського науково-апологетичного центру (м. Київ); приватні підприємці та благодійники м. Острога.

* Інформацію про переможців конкурсу див. на кольоровій вкладці.

XIII Всеукраїнський фестиваль-конкурс «Учитель року предметів духовно-морального спрямування» продемонстрував високу майстерність педагогів предметів духовно-морального спрямування, їхню жертвовність та відданість ідеї

духовного відродження України та велике бажання працювати задля розбудови нашої незалежної держави.

Світлана Власова, старший співробітник науково-дослідницької лабораторії християнської етики, психології та педагогіки НаУ «Острозька академія»

БЛАГОСЛОВИ НАС, БОЖЕ, ЗНАМЕНУВАТИ СВІТЛО, ЯКЕ СВІТИТИМЕ ДЛЯ СВІТУ

20-21 квітня 2018 р. у колегіумі для дівчат «Знамення» (с. Зарваниця Тернопільської обл.) відбулася міжнародна наукова конференція «Духовно-моральне виховання особистості: реалії та перспективи», яка зібрала понад сто науковців, педагогів із різних областей України та гостей із-за кордону. На конференції були присутні заступник голови Тернопільської обласної державної адміністрації Юрій Юрик, заступник голови обласної ради Любомир Крупа, начальник управління освіти і науки Тернопільської ОДА Ольга Хома, голова Теревовлянської районної державної адміністрації Юрій Ништа, начальника відділу освіти Йосип Кацан, ректор Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка Богдан Буяк. Учасниками конференції також були гості з-за кордону о. Петер Ореніч з м. Пряшів (Словаччина), с. Агнес Міхна з м. Новий Сонч (Польща).

Історично спадкові та сучасні тенденції духовно-морального виховання особистості в Україні та за рубежом, науково-теоретичні та організаційно-педагогічні засади управління якістю надання освітніх послуг у християнських навчальних закладах, як і роль державних інституцій та представницьких органів у духовно-моральному вихованні дітей та учнівської молоді були в центрі уваги науковців — представників ДВНЗ

«Університету менеджменту освіти» НАПН України, Тернопільського НАУ ім. В. Гнатюка, Тернопільського ОІППО, представників шкіл-партнерів колегіуму «Знамення» із Словаччини та Польщі, які мають довгі традиції християнського виховання та формування цілісних особистостей на основі біблійних цінностей, педагогів із різних куточків України.

21 квітня на святкування 10-ліття «Знамення» зібралася уся колегіальна родина, приїхали дівчата з кожного випуску. Усі спільно взяли участь в святковій Божественній Літургії, яку очолив єпископ-помічник Тернопільсько-Зборівський Теодор (Мартинюк). На урочистій академії випускниці з теплою ділилися спогадами про навчання та перебування у колегіумі, дякували за атмосферу любові, підтримки та щирої дружби, яка зародилася у цьому закладі.

Усі вчителі та працівники колегіуму «Знамення» отримали нагороди за сумлінну працю та вагомий внесок у розвиток навчального закладу. Особливі слова вдячності звучали для засновниці цього унікального, першого і єдиного освітнього закладу для дівчат в Україні, заступника начальника управління-начальника відділу реформування освітньої діяльності освіти і науки Тернопільської ОДА — Анни Зварич.

Зустріч випускниць колегіуму всіх випусків, яка відбулась 21 квітня 2018 р.

Вихованки колегіуму вітають учасників конференції

Науковці та магістранти Університету менеджменту освіти НАПН України з доктором канонічного права — Єпископом-помічником Тернопільсько-Зборівським Теодором (Мартинюком)

МАРХО — супутник християнської освіти

Які думки приходять вам у голову, коли ви чуєте слово-сполучення «християнська освіта»? У середньостатистичного українця ці слова асоціюються з парафіяльними, недільними школами або духовними семінаріями, чи не так? Чи помилкова ця думка? Швидше — необ'єктивна, неповноцінна. Сучасне суспільство давно звикло до того, що шкільна освіта може й повинна бути лише світською, державною. Хоча варто зазначити, що поступово в наш соціум проникають такі поняття, як приватна, домашня, дистанційна освіта і т. ін.

Понад двадцять п'ять років тому освіта в країнах нашого регіону була строго державним інструментом виховання законотрухляних, ідеологічно придатних громадян Радянського Союзу. Зі шкільної лави дитину вчили бути не самостійною особистістю, а частиною, «гвинтиком» великого радянського колективу. Для того щоб зростити суспільство з потрібною ідеологією, починати потрібно було зі школи.

Що ж відбувається сьогодні? От уже третій десяток років ми намагаємося скинути із себе шлейф радянської ідеології: передрукували підручники, змінили держстандарт, потягнулися за європейським досвідом... Але так і не змогли уявити собі особистість, що вийде зі стін школи. Хто цей випускник? Хто ці індивіди? До яких цінностей вони апелюють? Що для них важливо? Чим вони можуть жертвувати, а головне — в ім'я чого? У якому суспільстві ми будемо жити через 25 років? Хіба про це розповідають мамам майбутніх першокласників? Батьків хвилюють питання: чи знатиме їхня дитина іноземні мови, чи дає школа достатній рівень знань, щоб здати ЗНО; чи зможе вона вступити до престижного вишу? Але чи піклується батько, учитель, Міністерство освіти і науки України про те, якими будуть майбутні фахівці? Чи будуть вони чесно виконувати свої функції, чи зможуть стати сильними лідерами? Чи зможуть протистати згубним системам, корупції? Чи створять повноцінні сім'ї?

Це важливі питання. Зрештою, перед Богом відповідальність за освіту й виховання компетентних, життєздатних і високоморальних громадян лежить на батьках. Але вже давно цю відповідальність частково або повністю взяли на себе навчальні заклади, які покликані передати не лише знання й культурну спадщину, а й допомагати батькам розвивати моральну особистість. Упоратися з таким завданням у сучасному світі непросто, і багато хто просто опускає руки.

Але на допомогу батькам приходять педагоги-християни, особливо ті, які працюють у християнських школах. Тому що ці школи можуть дати більше, ніж просто академічні

знання й говорити про «загальнолюдські цінності». Школи, де педагога реально турбує не лише успішність учня, але його особистісні якості. Але це зовсім не означає, що християнська школа або християнин повинні просто проголошувати, що все слід робити для Божої слави, або молитися перед початком навчального дня. У статті «Справжня християнська освіта: визначити життєво важливі питання, ставити їх і відповідати на них» Даррелл Фургасон пише: «Щоб досягти цієї мети, християнські школи повинні заповнювати розум учнів істинами в кожній сфері академічних знань. Лише коли ми маємо правильне уявлення про Бога, що містить у собі розуміння Його волі та Його шляхів у кожній сфері нашого життя, ми здатні дивитися на світ так, як дивиться Бог»*. І ось цю архіважливу мету ставить перед собою, мабуть, лише християнська освіта.

Якщо ви вже погодилися з перевагами християнської освіти, то назріває наступне логічне запитання: то де ж навчитися послідовного інтегрованого християнського викладання, якщо ви педагог-християнин у світській школі чи керівник навчального закладу?

В Україні з 1994 по 2016 рр. цю місію виконувала Міжнародна асоціація християнських шкіл (МАХШ), сьогодні її ідеї просуває, розвиває й розширює Міжнародний альянс для розвитку християнської освіти (МАРХО). Альянс зареєстрований у Києві 2016 року і є тією позаконфесійною платформою, де кожен педагог або цілий навчальний заклад може знайти підтримку, методичні посібники й безцінний досвід від біблійної інтеграції у весь навчальний процес до відкриття християнського навчального закладу. «Наша мета — об'єднати зусилля в досягненні первинної ролі освіти в суспільстві — просвіти молодого покоління», — розповідає директор МАРХО Тетяна Чумакова. Членами МАРХО вже є близько 40 християнських навчальних закладів України, Росії й Литви, які активно беруть участь у навчальних заходах альянсу. За попередні два роки на платформі МАРХО систематично проводили навчальні програми (семінари, курси, конференції) для педагогів і керівників навчальних закладів. Важливим завданням альянсу є лобювання інтересів християнської освіти в профільному міністерстві країни.

* Даррелл Фургасон для Association of Christian Schools International, USA.

Проводяться зустрічі з ініціативними групами з питань відкриття нових шкіл у різних регіонах.

2017 року Тетяна Чумакова вперше представила Україну й асоційованих членів MAPXO в Європейській асоціації педагогів християн EurECA в Осло. MAPXO став членом EurECA, що дає можливість брати участь у європейських конференціях, одержувати й ділитися досвідом з європейськими колегами. MAPXO співпрацює з Голландським християнським університетом із навчання викладачів і центром освітнього консультування «Driestar educatief», а також із Литовським християнським університетом (LCC).

Велику практичну допомогу в проведенні навчальних програм надав лектор зі світовим ім'ям у сфері християнської освіти Девід Сміт — засновник і директор Інституту Кайерса з християнського викладання й навчання і директор аспірантури з освіти Коледжу Кальвіна (Calvin College), Гренд-Репідс, штат Мічиган. Навчальна методика Девіда Сміта «А що якщо...?» перевернула уявлення вчителя про способи подання учням матеріалу з біблійною інтеграцією. Як інформатика, математика або мови можуть говорити про Бога, Його світ, цінності? Як звичайні шкільні предмети можуть навчити школяра християнських чеснот? Педагоги, які випробували методику «А що якщо...?», переконалися в її глибині й ефективності.

Чим MAPXO може бути корисним для вас?

«Нитка потрійна не скоро порветься», — говорить нам Еклезіяст (4:12); «Один у полі — не воїн», — стверджує народна мудрість. Якщо ви педагог-християнин, то ваша місія — доносити неспотворену істину своїм учням. Міжнародний альянс для розвитку християнської освіти навчить вас фокусувати погляд учнів на найголовнішому й найціннішому.

Якщо ви християнський навчальний заклад, що бачить своєю метою виховання молодого покоління на біблійному світогляді, співробітництво з альянсом дасть вам можливість обміну досвідом, надасть спеціальну методичну літературу,

розширить ваш кругозір у ракурсі біблійної інтеграції в усі аспекти навчального процесу. Ви зможете ознайомитися й випробувати нові методики донесення істини своїм учням, які вже апробовано й проаналізовано школами світу.

Ну, а якщо християнська освіта поки що залишається вашою мрією для рідного міста, ми зможемо надати консультації: від юридичних і адміністративних питань до формування академічних процесів.

У планах MAPXO — відкриття нової дистанційної програми навчання, проведення лідерських конференцій, семінарів для методистів і педагогів, поповнення інформаційно-методичного сайту новими матеріалами, видання книг і брошур для педагогів і керівників християнського навчального закладу.

Останні два роки для української освіти стали благословенням, Закон про освіту № 1447 дає можливість розвиватися саме християнським навчальним закладам. На останній лідерській зустрічі MAPXO це підтвердив директор департаменту при МОНУ з дошкільної та шкільної освіти Юрій Кононенко. Представник Міністерства освіти говорив про співробітництво, запрошував педагогів-християн включитися в роботу над реформою української освіти.

Відчинені двері для служіння через освіту не повинні залишитися непоміченими нами. Християнський педагог повинен прийняти виклик і скористатися з можливості донести молодому поколінню істину. Сьогодні в освіту проникає безліч методик, які впливають на душі дітей, але чи є там істина? Хіба наша країна не виховувала покоління протягом 70 років на «гарних» ідеях? Тому так важливо сіяти те, що обов'язково принесе добрий плід у наших дітях.

Об'єднавши зусилля, ми зможемо зробити більше!

MAPXO запрошує християнських педагогів, маленькі дошкільні клуби та великі школи кооперуватися для спільної праці, формування загальних стратегій заради досягнення нашої загальної мети — зростити покоління дітей із християнським світоглядом, цінностями й принципами для життя в суспільстві й розповісти їм про спасіння. 🙌

ІНТЕГРАЦІЯ БІБЛІЙНИХ ЦІННОСТЕЙ У ШКІЛЬНІ ПРЕДМЕТИ

Викладати по-християнськи насправді дуже складно! Небагатьох із нас колись навчали, як це робити, і ще менше тих, кому показували християнське викладання на практиці!

Пропонуємо ознайомитися зі скороченим варіантом статті «Інтеграція навчання у віру» Марлі Кемпбелл (асистента професора відділу освіти Університету Біола, Ла Мірада, Каліфорнія). А також розглянути деякі приклади уроків, що показують відмінності між інтеграцією біблійних істин у шкільні предмети й так звану псевдоінтеграцією і міжпредметним зв'язком.

«Протягом усієї історії християнської освіти слова «інтеграція віри в навчання» звучать як якась мантра. Учителі докладають усіх зусиль, щоб включити Святе Письмо в матеріал кожного уроку, часто навіть не за власним бажанням, а слухняно виконуючи вказівки адміністрації школи (якщо це християнський навчальний заклад — прим. ред.). В останні роки в християнській пресі й наукових працях широке поширення набув термін «духовне становлення». Він більше пов'язаний з особистим духовним розвитком людини, ніж із програмою шкільного уроку, проте досить чітко виражає сутність того, чому педагоги-християни повинні приділяти увагу на уроці. Іноді навіть у християнському середовищі можна почути запитання: «Чи ці поняття стосуються християнської освіти?» Відповідь однозначна: безумовно! Причому саме поєднання цих понять становить саму суть того, чим ми займаємося.

Віра є вихідною точкою й надійною підставою всього, що відбувається в повсякденному житті християнина, включаючи освітній процес.

По-перше, необхідно пояснити, що термін «інтеграція віри в навчання» має на увазі щось набагато більше, ніж додавання біблійного вірша до матеріалу кожного уроку. Інтеграція — це спосіб життя. Правильніше буде сказати, що педагоги прагнуть «інтегрувати навчання у віру». Віра є вихідною точкою й надійною підставою всього, що відбувається в повсякденному житті християнина, включаючи освітній процес. Академічний процес, як щось вторинне, повинен бути уведений в первинну сферу віри. Віра — це те, що охоплює весь спектр християнського світогляду: усе в нашому житті повинне проходити крізь фільтр мислення, властивого Христові.

Розглянемо кілька прикладів того, як ми, християни, використовуємо цей фільтр у нашому повсякденному житті. Вибираючи розважальний захід, ми оцінюємо його прийнятність і відповідність християнським цінностям. Перегляд кінофільму містить у собі аналіз його ідеї й змісту у світлі Біблії. Коли ми займаємося якою-небудь творчістю або милуємося твором мистецтва, дивимось телепередачу або читаємо книгу — ми задіюємо наявну в нас духовну «шкалу цінностей», щоб прийняти чи відкинути задум і приховане повідомлення предмета нашої уваги. Що стосується стосунків із людьми, ми здатні визначити характер людини за «плодами» її життя. На підставі біблійних принципів ми маємо можливість судити про особисті якості людини, що

допомагає нам визначити, як поводитися з нею і що говорити (або не говорити) їй. Таким чином, наш християнський світогляд, що базується на знанні Писання, допомагає нам у всіх практичних життєвих ситуаціях. Інакше кажучи, ми можемо використати християнський світогляд для оцінки всіх сфер життя.

Бог Сам виступив ініціатором подібного інтегрованого підходу. Відповідно до записаного в Книзі Буття, 1:26-27, Бог створив нас за Своїм образом. Він — Триєдина Особистість, і, отже, ми, створені за Його подобою, також є триєдиними створіннями. Незважаючи на те, що кожна Особа Бога має Свою унікальну функцію та роль, її неможливо відокремити від інших — подібно й наша цілісна особистість не може бути розділена на окремі функціональні частини. Справжній християнин не може в неділю в церкві бути одним, а всі інші дні тижня — іншим, і займатися чим заманеться. Біблійна інтеграція в християнській школі не може бути зведена до самих лише уроків християнської етики чи стандартної молитви й читання текстів із Біблії перед початком уроку.

Як вищевказані основні принципи пов'язані з інтеграцією? Учителі повинні розглядати зміст шкільного предмета, насамперед, із позиції віри. Християнські переконання є наріжним каменем для будівництва всього нашого життя. З них і складається той самий фільтр, про який ми говорили на початку — фільтр, здатний відокремити всі домішки, з якими ми зустрічаємося. За допомогою абсолютної істини Божого Слова ми здобуємо вміння відрізнити добре від поганого, приймати розумні рішення й думати по-християнськи. Таким чином, духовне становлення є такою ж цілеспрямованою дією, як і інтеграція, тому що завдяки такому підходу шкільний урок стає повністю інтегрованим, а не просто

пропонує якесь короткочасне зіткнення з Божим Словом на початку уроку або згадування вірша з Біблії наприкінці. Необхідно заздалегідь усвідомити, що предмет, який викладається, — наприклад, математика, — уже освячений, тому що, як говорить Боже Слово, усе належить Господу, усе Ним і для Нього створено (Кол. 1:16-17). Духовні та моральні істини вже присутні в математиці як частині Божого творива. Педагогам-християнам не потрібно накладати біблійну істину на свій предмет, її в предметі потрібно розкривати.

За допомогою абсолютної істини Божого Слова ми здобуємо вміння відрізнати добре від поганого, приймати розумні рішення й думати по-християнськи.

Книга Дж. П. Морланда «Люби Господа твого всім своїм розумом» містить невтішний коментар стосовно антиінтелектуальності в церкві. Історично склалося так, що в церкві відбувся поділ між вірою й інтелектом. Боячись, що світське опорочить святе, християни відійшли від участі в прогресі, відсторонившись від освіти й усіх інших сфер, у яких християнське мислення повинне було вплинути на «світське». Морланд пише: «У розумінні християнського життя відбувся поділ на категорії «світський» і «святий», унаслідок чого християнське навчання й богослужіння були позбавлені суспільної значимості й були поміщені в сховище, відокремлене від суспільства або так званих «недуховних сфер життя».

Це звинувачення безпосереднім чином лягає на плечі християнських педагогів. Християнські школи мають можливість день у день брати участь у духовному становленні школярів. Дослідження відмінностей світського та християнського світоглядів робить Святе Письмо актуальним. Маючи в основі непохитні істини, християни не повинні відчувати ніякого страху перед академічною сферою або зловоденими темами. Коли вчитель-християнин керує шкільним класом, інтеграція навчання у віру може розвинути у вивчення апологетики. Природничі науки й математика займаються вивченням чудесних творінь Бога, якому властивий порядок і творчість. Задум Творця стає платформою для обговорення священності життя. Вивчення історії людства відкриває чіткість, пунктуальність і цілеспрямованість, якщо розглядати її як сегмент вічності. Мистецтво й література показують нам стан серця людини, що проходить неспокійним шляхом земного життя. Отримавши духовні настанови для свого життєвого шляху, школярі вчаться думати по-християнськи, аналізуючи свої успіхи й невдачі.

Духовне становлення не обмежується простим виділенням декількох хвилин на духовні речі, воно йде далі — до мислення, у центрі якого Христос. Це головна функція інтелекту учнів, а не те, що залишається для біблійних уроків

і богослужінь, які, згідно з Посланням до євреїв, 10:24-25, є життєво важливими елементами духовного зростання, але не становлять його повноти. Коли інтеграція починається з педагога-християнина, який усвідомлено ініціює цей процес і направляє учнів до формування христоцентричного мислення, ми отримуємо не лише повну інтеграцію академічної складової в нашу віру, але й духовне становлення індивідуума, здатного зі шкільного класу перенести свою віру в усі сфери життя».

Важливою складовою духовного становлення людини є формування христоцентричного мислення.

Є чимало прикладів невдалої інтеграції і навіть такої, яку можна назвати «псевдоінтеграцією», коли Біблія додається до предмета штучним або неприродним способом. От деякі приклади того, як не варто викладати, тому що це не є інтеграцією в розумінні світових фахівців-практиків християнської педагогіки.

Інтеграцією не є:

1. Урок вивчення Біблії в школі, загальношкільне богослужіння, молитва.

2. Урок, на якому вчення про Христа викладають з метою ідеологізації.

Ідеологізація — це процес насильницького підпорядкування суспільної свідомості офіційним ідеологічним концепціям і установам владних структур. Складовою частиною політики тоталітарного режиму.

3. Застосування цитат із Писання й подій із біблійної історії на уроці. Наприклад: завдання з математики в початковій школі, в умові якої використовується подорож апостола Павла для обчислення кілометражу або часу в дорозі; математичний диктант із використанням цифр і чисел із Біблії; використання текстів із Писання для синтаксичного розбору речення на уроках мови. У деяких випадках це підпадає під категорію міжпредметних зв'язків, але часто є просто зловживанням Святим Письмом.

4. Ситуація, коли концепцію або погляд «доводять» за допомогою біблійних текстів, вирваних із контексту.

Приклад: використання цитат із Дії 2:44-45; 4:32 для підтвердження ідей соціалізму; адже перші християни жили, маючи спільне майно й чекаючи другого приходу Ісуса Христа.

Тема інтеграції біблійних цінностей у шкільні предмети дуже широка й не може бути повністю висвітлена в одній статті. Це ціла наука й методика викладання. Повнішу інформацію на цю тему ви можете знайти:

- на сайті MAPXO (www.mapxo.org), увівши в пошукову стрічку слово «інтеграція»;
- на методичному сайті «А що якщо?....» (<http://achtoesli.mapxo.org/>) — приклади інтеграційних ідей до уроку;
- у збірнику статей «Божий світ у шкільних предметах».

Для живого спілкування, обміну досвідом і навчання ви можете відвідати наші навчальні семінари й конференції для педагогів-християн. 📧

Тетяна Чумакова,
директор MAPXO

ТЕРМІТНИКИ: міста в мініатюрі

Терміти можуть заподіювати людям серйозної шкоди. Вони вгризаються в дерев'яні частини наших будинків, повністю руйнуючи деревину й роблячи житло непридатним для проживання. Як не іронічно це звучить, але самі терміти можуть будувати не лише будинки, але й цілі міста. Ці «міста» надзвичайно ефективно харчують і захищають їх. Термітники можуть досягати 9 м у висоту. Якщо співвіднести з людськими масштабами, то це був би будинок у 2 км висотою! І не простий будинок: у ньому повинен бути «дитячий садок», «ферми» й потужна «вентиляційна система» для провітрювання.

ТЕМПЕРАТУРНИЙ РЕЖИМ

Термітники можна виявити в районах з різкими перепадами температури, до 30° протягом доби. І терміти успішно справляються з такими різкими стрибками температури.

У сухому кліматі терміти діють так само, як і мешканці, приміром, пустельної частини Австралії, які здебільшого живуть під землею. Терміти заривають свої гнізда на значну глибину під термітниками. Незважаючи на коливання температури на поверхні, ґрунт, поглинаючи тепло, дозволяє термітам підтримувати в гнізді протягом дня стабільну температуру.

Крім того, верхівки термітників розташовані так, щоб указувати на середнє положення сонця опівдні. Це зводить до мінімуму площу потрапляння на них сонячних променів у найспекотнішу пору дня, що допомагає термітам підтримувати усередині постійну денну температуру.

Однак життя під землею не підходить, наприклад, магнітним термітам північної Австралії. Вони живуть у вологому кліматі, і їхнє підземне гніздо може бути затоплене в сезон дощів. Щоб уникнути цього, вони будують термітники на поверхні землі. Зате вони набагато більше відчують різкі перепади температури протягом дня, особливо в сухий сезон. Тому ці терміти, щоб регулювати температуру гнізда, розташовують широкі сторони своїх термітників на схід і захід. І самі також перебувають протягом усього дня в східній частині термітника, де зберігається найстабільніша температура.

У багатьох видів термітів є грибні «ферми», які забезпечують

їх харчуванням. Робочі терміти добувають кору й приносять її в гніздо, а на ній ростуть гриби, які роблять її поживнішою й легшою для перетравлювання термітами.

У термітів, які живуть під землею в сухому кліматі, інша проблема: як їм дихати під землею, особливо якщо враховувати, що колонія росте?

ПОВІТРООБМІН

Дослідження показали: термітники діють, як легені, дозволяючи колонії дихати. Термітник створений так, щоб уловлювати легкі потоки повітря й заохочувати в поривах вітру, які вібрують на низькій частоті, тоді як повітря, що вібрує на вищих частотах, у термітник не проходить. Це низькочастотне повітря «вдавлюється» в термітник і вниз у гніздо силою вітру. У такий самий спосіб сперте повітря висмоктується з термітника завдяки різниці в тиску повітря, що створює вітер, який обдуває термітник. Він сполучається

з висхідним потоком повітря, спричиненим життєдіяльністю комах і грибів, створюючи дуже складну модель руху повітря, схожу до тієї, що існує в людських легенях, завдяки чому стає можливим повітрообмін із зовнішнім середовищем.

ВОЛОГІСТЬ

«Міста» термітів, розташовані в безводних районах, підтримують вологість у гнізді цілорічно. Комахи мають потребу у вологому середовищі не тільки для власного виживання, але й для своїх грибних «ферм». Терміти будують довгі (часто в десятки метрів) тунелі вглиб до горизонту ґрунтових вод, щоб забезпечити доступ до води. У сезон дощів терміти регулюють вологість як у термінику, так і в підземному гнізді, переносючи з місця на місце просочені вологою грудочки землі. У посуху набагато складніше підтримувати оптимальну вологість не лише в термінику, але й у самому гнізді, тому вони займаються

тільки гніздом. Термітники, побудовані в тіні, де менше випаровування, набагато менші від тих, які розташовані на відкритій місцевості, тому що в термітів менше необхідності переносити вологі грудочки ґрунту знизу й викладати їх на поверхні термітника. Таким чином, розміри термітника вказують на рівень необхідності регулювання вологості.

КОЛЕКТИВНИЙ ІНТЕЛЕКТ

Як же термітам вдається побудувати такі шедеври архітектурного мистецтва? Люди ще не змогли побудувати нічого подібного, що перевершувало б за ефективністю й практичністю термітники, хоча терміти й не мають інтелекту. Вони є прикладом самоорганізації. Самоорганізація — це процес, у результаті якого в системі з'являється складна конструкція або модель без будь-якого центрального органа керування, плану чи креслення. Глобально погоджена модель утворюється в результаті локальних дій і взаємодій багатьох окремих одиниць (у цьому випадку — комах) за повної відсутності будь-якого єдиного, координуючого діяльність органа.

Найяскравішим прикладом цього служить те, як терміти перебудовують або ремонтують зруйнований або ушкоджений термітник.

Щойно терміти відчують, що в них щось порушилося в тендітному балансі температури, вологості й провітрювання, вони відразу ж кидаються до місця події й розслідують, що трапилося.

За годину вони вже займаються ремонтом і носять на ушкоджене місце землю. Терміти інстинктивно

укладають грудочки, просочені хімічними речовинами за назвою «феромони» («пахучі гормони»), які заохочують інших термітів накладати ще більше просочених феромонами грудочок, і це нагадує «снігову кулю». Загальна мета (і, зрештою, результат у більшості випадків) полягає в тому, щоб зупинити бурхливий потік повітря, що виник у результаті ушкоджень. Одного-двох днів ремонтних робіт достатньо, щоб усунути пошкодження.

Але така, зовні нескординована, діяльність приводить до того, що блокуються деякі тунелі й переривається вентиляція термітника. Тому, з невідомих на теперішній час причин, терміти переходять до перепланування, поступово переміщаючи ґрунт із перекритих тунелів назовні. Нарешті форма термітника відновлюється, а сам термітник знову починає виконувати функцію повноцінних «легенів» колонії. Терміти можуть повністю перебудувати термітник або побудувати його з «нуля» за три місяці! Усе це робиться без слів або попереднього обмірковування. Жодна окремо взята комаха не працює усвідомлено на загальне добро.

Але ж для цього необхідний правильний «алгоритм», щоб міг з'явитися такий складний результат. Це вимагає правильного програмування, закладеного в ДНК кожної комахи, а програми

вимагають інтелекту, який би їх спочатку склав.

МУДРІ БОЖІ БУДІВЕЛЬНИКИ

У термітів, як і в мурах, немає начальника або володаря. Але при цьому вони здатні зводити такі разючі споруди, які дозволяють їм дихати, підтримувати тепло й вологість і зберігати родючість їхніх «ферм». Ще в стародавній книзі Біблії була згадана надзвичайна старанність мурах. Ці слова стосуються й термітів, які також є соціальними комахами: «Іди до мурашки, ліноху, поглянь на дороги її й помудрій: нема в неї володаря, ані урядника, ані правителя; вона заготовлює літом свій хліб, збирає в жнива свою їжу» (Пр. 6:6-8). Терміти й шедеври, які вони створюють, свідчать про мудрого Творця. Він заклав у них необхідне «програмне забезпечення», щоб, незважаючи на відсутність інтелекту, вони могли «мимоволі» створювати такі складні чудеса. 🐜

Шон Дойл

Переклад з англійської **Валерія Шпаченка**

http://www.origins.org.ua/page.php?id_story=1763&utm_source=newsletter&utm_medium=email&utm_campaign=termitniki_goroda_v_miniatyure_rassylka_sayta_originsorgua_razumnyy_zamyсел_ot_23_marta_2017&utm_term=2018-02-28#ixzz58OSwWpf0

МІКОРИЗА

Те, що ліс є збалансованою екосистемою, загальновідомо. Але чи доводилося вам замислюватися над тим, яким неймовірно складним, багатогранним і до найменших дрібниць продуманим є цей взаємозв'язок. Наприклад, зовсім недавно стало відомо, що ліс має власну мережу комунікацій, за допомогою якої між рослинами відбувається обмін інформацією. Ця єдина підземна комунікаційна мережа забезпечується мікоризою — симбіотичною асоціацією міцелію грибів із коренями рослин.

Чи не нагадує це вам нашу систему Інтернет з її мідними чи оптичними кабелями? От тільки людство створило всесвітню павутину в XX столітті, а ліс користується подібним принципом з давніх-давен.

Це відкриття суттєво похитнуло позиції прихильників теорії боротьби за виживання, згідно з якою кожна рослина живе власним життям, постійно намагаючись захопити собі якомога більше необхідної вологи, світла і тепла. Виявляється, що це не завжди так. Для успішного росту молодих дерев дорослі дерева поступаються їм через «комунікативну мережу» деякими необхідними джерелами росту. Дереву, у яких процес фотосинтезу відбувається інтенсивніше (це переважно листяні дерева), віддають «надлишки» деревам, у яких процес фотосинтезу йде повільніше (хвойні дерева).

Таким чином, за допомогою мікоризи відбувається оптимальний розподіл поживних речовин між усіма деревами лісу, що особливо важливо при збідненні ґрунту. Отже, замість «боротьби за виживання», яку Дарвін називав рушійною силою еволюції, у світі рослин панує закладений Богом порядок і гармонія. 🍄

СЛІДИ ТВОРЦЯ

Розглядаючи різні погляди на співвідношення Біблії та сучасного наукового світогляду, переконуємося, що найбільш об'єктивною є така світоглядна позиція, яка дає змогу побачити та зрозуміти, що Автор Біблії і Творець фізичного Всесвіту — це одна й та ж Особистість.

Можна сміливо заявити, що «Його (Боже) невидиме від створення світу, власне Його вічна сила й Божество, думанням (спогляданням) про твори (творіння) стає для нас видиме» (Рим. 1:19-21).

Але як у творінні ми можемо побачити сліди або «відбиток» Самого Творця? І наступне запитання: «Як науковий світогляд може вказати нам на слід Творця?» Адже натуралістична та матеріалістична наука за своїм визначенням не може цього зробити.

Насправді є велика кількість дотичних, логічно та раціонально обґрунтованих аргументів, які доводять, що існує Розумний Задум у Генезисі фізичного Всесвіту. Науковий аналіз самої онтології буття вказує на безліч космологічних та теологічних аргументів існування Вищого Інтелекту у Всесвіті.

Уся навколишня природа існує на принципах строгих детермінованих законів та констант, а не на принципах випадковості.

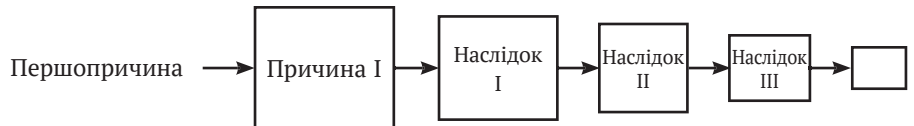
Так звані космологічні аргументи існування Розумного Творця беруть свій початок із самого факту існування фізичного Всесвіту, який сьогодні спостерігає наука.

Основним фундаментальним науковим законом є так званий закон «причини та наслідку».

Згідно з цим законом для будь-якої події в фізичному вимірі повинна бути відповідна їй адекватна причина. Наслідок без причини — це містика. Закон «причини та наслідку» також стверджує, що причина, яка породжує будь-який наслідок, є більшою ніж наслідок, який вона породжує. Чому? Тому що у всіх фізичних процесах присутня витрата енергії і коефіцієнт корисної дії завжди менший від одиниці. Це фундаментальні закони природи.

На мал. 1 схематично показано цей закон причинно-наслідкових зв'язків.

Кожна причина детермінує наслідок, який, своєю чергою, є причиною для наступного наслідку тощо. Навіть найменший наслідок має свою причину. Сказати, що щось не має причини, означає мислити містично.

Мал. 1

Ми спостерігаємо величній космос. Деякі зорі розташовані від нас на відстані 20-25 млрд світлових років. Це об'єктивний факт. Задумайтеся над цією величиною космосу. Скільки Всесвіт містить енергії та матерії! Чи є він закритою, або ж відкритою нескінченною системою?

Отже, повинна існувати якась безмежна та всемогутня Першопричина, яка викликала існування цього Всесвіту. Це логічно.

Але фізичний Усесвіт містить у собі не лише мертву матерію, простір та час. У природі також існує біологічне життя. Згідно із законом біогенезису (основного закону біології) життя може породити лише життя. Живе лише від живого! Ми живемо не в часи Середньовіччя, коли вірили в спонтанне зародження життя із мертвої матерії, коли, наприклад, жаби «з'являлися» із багна, а комарі із повітря і т. п.

Усі зусилля сучасної науки не змогли подолати цю прірву між мертвим та живим.

Сучасна наука знає лише чотири фізичні сили, які формують усі зв'язки у Всесвіті. Це — сила гравітаційної взаємодії тіл, сила електромагнітної взаємодії та сили слабкої і сильної ядерної взаємодії.

Не існує жодних доведених фактів, закономірностей і комбінацій цих природних сил, які б привели до появи живого.

Отже, повинна існувати якась Першопричина існування всього живого. І очевидно, що ця Першопричина повинна бути живою. Усі інші гіпотези не мають наукового обґрунтування.

Світ живого дуже різноманітний. Біологічні таксони чітко систематизовані в біологічні сімейства, роди, види, підвиди і т. п.

Найвищою сутністю у світі живого є існування свідомості й самосвідомості.

Лише на рівні існування людської істоти можна говорити про існування самосвідомості.

Людина усвідомлює своє існування, свою реальність, усвідомлює своє «Я», тобто є особистістю. А будь-якій особистості притаманні такі атрибути, як: воля, інтелект та почуття.

Людина — особистість. Вона існує. Тому причиною її існування повинна бути найвища Особистість.

Біблія підтверджує думку, що Бог-Творець створив людину як вінець усього творіння за образом та подобою Своєю (Бут. 1:26-27).

Отже, спостерігаючи та роздумуючи над фактом згідно з науковим законом причинно-наслідкового зв'язку, можемо зробити однозначний висновок.

Першопричина існування фізичного Всесвіту повинна бути вічною, всемогутньою, безмежною.

Ця Першопричина також повинна бути живою Особистістю.

А це — атрибути й природа Творця, якого описує Біблія.

Ми торкнулися лише космологічного аргументу існування Творця.

«І до кого Мене прирівняєте і йому буду рівний? Підійміть у височину ваші очі й побачте, хто те все створив? Той, Хто зорі виводить за їхнім числом та кличе ім'ям їх усіх!..» (Іс. 40:25-26).

Подивіться на зіркове небо! Це грандіозне полотно величі Творця! Ця велична реклама Його вічного існування! 🌌

**Валерій
Решетінський,**
президент
Інституту
генези життя та
Всесвіту, кандидат
технічних наук

ХРИСТИЯНСЬКИЙ ПОГЛЯД НА ГЕНДЕРНЕ ВИХОВАННЯ В СУЧАСНІЙ ПЕДАГОГІЦІ

*Автор Ольга Гузик, учитель християнської етики,
практичний психолог АППГ м. Южне, Одеська обл.*

Актуальність гендерного виховання в сучасному світі

Формування цілісної особистості є одним із найактуальніших і пріоритетних напрямів у системі виховання підростаючого покоління кожної розвинутої країни як в освітній, так і в соціальній сферах. Недоліки гендерного виховання призводять до появи все більшої кількості людей із нетрадиційною статевою орієнтацією, що, згідно з біблійними канонами, є не лише ознакою моральної деградації суспільства, але й загрожує національній безпеці держави.

На думку науковців, світовою історією править і рухає ментальність — глибинні, засадничі духовно-моральні, культурні цінності та світоглядні підвалини індивідуальної та громадської поведінки. Ментальність зумовлює конкретні вчинки людей, їхнє ставлення до різних сфер життя суспільства. Формуючи ментальність людини — формуємо націю, країну. Тому гендерне виховання є одним із важливих питань педагогіки.

У сучасній педагогіці важливо окреслити головні духовні чинники, які необхідно вкладати дітям, студентам, викладачам, щодо подолання складнощів у визначенні своєї гендерної ідентичності не тільки за умов особистих відчуттів чи під впливом суспільства, але й завдяки формуванню життєвого внутрішнього стрижня, що виявляється у першочерговому сприйнятті біблійних духовно-моральних цінностей як головних особистих критеріїв життєвої орієнтації. Духовною основою розуміння гендерних питань є біблійна концепція сутності людини та її ставлення до Бога й означених Ним моральних принципів і духовних законів.

Гендерні відмінності: біологічна і соціокультурна складові

Важливо пам'ятати, що статеві відмінності закладаються генетично й далі продовжують формуватися в соціокультурному середовищі. Фахівці, які віддають перевагу аргументу «виховання», стверджують, що визначальний вплив належить статево-рольовим стереотипам. Але ще до того, як вимоги культури накладуть відбиток на життя дитини, стають помітні відмінності в поведінці хлопчиків та дівчаток. Наприклад, немовлята-дівчатка сильніше реагують на гучний шум, на дискомфорт. Дослідження тактильного сприйняття показали, що дівчатка набагато чутливіші до дотиків. Уже через 2-4 дні після народження вони виявляють більший інтерес до людей, тоді як хлопчики — до речей. Дівчатка раніше починають говорити, активніше спілкуються з навколишніми, у них швидше поповнюється запас слів, їм більше до вподоби заняття, що вимагають спілкування з людьми. Такі різні тенденції в поведінці хлопчиків і дівчаток пояснюються реально існуючими відмінностями в будові чоловічого та жіночого мозку.

Для ефективного навчання дівчаток слід враховувати: почуття взаємопов'язаності, спільності, перевагу співпраці, а не змагання, як стилю навчальної діяльності, швидку адаптацію до вимог оточення, велику спрямованість на практичні аспекти знань, їх застосування в житті. Психологічні дослідження показують також, що в процесі навчання з хлопчиками слід спілкуватися інакше: вести тривалі бесіди, давати прямі інструкції, частіше хвалити, ставити складніші питання, що потребують роботи мислення.

Гендер (від англ. *gender* — *під, стаття*) — поняття, яке використовують для визначення соціокультурної форми існування статей: чоловік та жінка виступають не як природні визначення, а як соціокультурні феномени. Якщо стать визначають на основі тілесних, органічних та психофізіологічних ознак, то, на відміну від неї, гендер виводиться із соціальних, культурних та історичних особливостей людського буття.

На жаль, сучасна педагогіка, психологічна наука й практика не враховує стать, як найважливішу характеристику дитини. Диференційований підхід у шкільному навчанні й вихованні до дівчаток і хлопчиків відсутній. І це за обставин, коли сучасними вченими обґрунтовано положення про те, що безстатеве виховання нових поколінь призводить до виродження народу, оскільки «виживання будь-якого виду можливе лише на основі диференціації та спеціалізації статі». Особистість має не визначати свою стать, а приймати ту, якою наділив її Творець. Людина може виконувати роботу протилежної статі, утім залишатися самою собою. Є випадки, коли вона не погоджується з таким розумінням, натякає, що, можливо, це помилка Творця. Але коли людина сама обирає свою стать — це підриває Божий авторитет християнських духовних сімейних цінностей, і надалі призводить до руйнації держави.

Неналежне гендерне виховання — загроза безпеці держави

Розглянемо біблійний погляд на проблему гендерного виховання, як шлях найбільш фундаментального запобігання глобальній катастрофі нашого суспільства.

Автор багатьох біблійних послань, апостол Павло, ще в I ст. говорив, що сексуальна розбещеність та інші подібні речі дуже старі. Біблія говорить про всесвітній потоп, згодом про загибель Содому і Гоморри як про покарання за надмірну розбещеність людства. Коли для людей Божа істина не є авторитетом, вони неминуче зісковзують у проблеми, що загрожують їхній власній безпеці.

Людина так влаштована, що їй постійно хочеться задоволення, але з часом вона до них звикає і потребує потужніших подразників, що зрештою призводить до її розтління. Коли ми говоримо про проблему морального розбещення, зокрема гомосексуалізму, не всі розуміють, із чого це починається. У Біблії через апостола Павла описана типова спіраль

гріховного падіння — три ступені відходження від Бога, що призводять до трьох катастрофічних наслідків.

«...Бо, пізнавши Бога, не прославляли Його, як Бога, і не дякували, але зникчменіли своїми думками, і запаморочилось нерозумне їхнє серце. Називаючи себе мудрими, вони потуманіли, і славу нетлінного Бога змінили на подобу образу тлінної людини, і птахів, і чотириногих, і гадів. Тому-то й видав їх Бог у пожадливість їхніх сердець на нечистість, щоб вони самі знеславляли тіла свої» (Рим. 1:21-24).

Створюючи людину, Бог передбачив її постійний зв'язок із Творцем. Коли люди відштовхують Бога й не віддають Йому славу, натомість віддаючи славу собі й своїм поняттям, то головним орієнтиром стають їхні власні похоті. У результаті бачимо наслідки такого життя, коли **Господь знімає Свою огорожу й віддає людину у владу її власної гріховності**, усе інше — справа часу.

Апостол стверджує, що кожна розумно мисляча людина має достатнє свідчення про Бога. «...Те, що можна знати про Бога, явне для них, бо їм Бог об'явив. Бо Його невидиме від створення світу, власне Його вічна сила й Божество, думанням про твори стає видимою» (Рим. 1:19-20). Бог є абсолютне добро, найвища мудрість, досконалі творчі здібності, найвища майстерність, вражаюча краса, неперевершена могутність, повна гармонія, бездоганна праведність, моральна чистота, досконалість. Коли людина в повсякденному житті зустрічається з Божими благами і не цінує їх, не дякує Богові за це, а зосереджується на власних висновках, вона втрачає здатність адекватно оцінювати реальність. За цією межею починається процес зісковзування в розтління. **Похитливість постає верховним головнокомандувачем.** У цьому й полягає головна проблема сучасного людства.

Сексуальна пристрасть — один із найяскравіших проявів похоті. Замість того щоб вважати славним те, що чисте й святе, люди схиляються до аморального. Відмова визнавати авторитетність Божої слави неминуче призводить до ще складнішої проблеми сучасної людини — відмови визнавати авторитетність Божої істини. «Вони Божу правду замінили на неправду, і честь віддавали, і служили створінню більш, як Творцеві, що благословенний навіки, амінь» (Рим. 1:25). Це страшне явище, яке ми бачимо сьогодні всюди. Похоті стають допустимими, цілком прийнятними елементами людського життя.

Із початком епохи Відродження люди поступово почали просувати ідеї людиноцентризму. У наш час цей процес викристалізувався й сягнув свого апогею. Не Бог і Його слава

є найвищою цінністю життя, а людина і її бажання. Не Бог і Його Слово є визначальними, а досягнення людського розуму. Біблійні цінності підмінені так званими загально-людськими цінностями, тобто тим, що генерують люди та їхня наука. Останні декілька десятиків років ми на власні очі бачимо, до чого приводить така «безневинна» підміна.

Сьогодні можна вести дискусію в публічному просторі, використовуючи аргументи різних наук, утім без проголошення біблійних аргументів — це стає неприпустимим. Чому так сталося? Людство, відкинувши авторитет Бога й **замінивши Божу істину брехнею**, невпинно рухається по спіралі внутрішнього розтління.

Можемо виокремити кілька ступенів рабства цих ганебних пристрастей. Перше, що відбулося, — узаконення розлучень. Божа формула шлюбу — один чоловік і одна жінка на все життя. Першою країною у світі, яка узаконила розлучення, був СРСР. Це відбулося 1920 року паралельно з легалізацією абортів. Але сьогодні тема розлучень людям узагалі не ріже вуха.

Наступний елемент — вільне кохання, у якому інтимні стосунки відривають від шлюбу. І це не дивно, оскільки особисте щастя й задоволення власної похоті стають найвищою цінністю.

Третій ступінь — порнографія. Ми сьогодні маємо справу з масовою атакою цього бруду і, насамперед, на молодь, дітей.

Наступний щабель цієї спіралі — нормалізація самозадоволення, яке «підігріває» розвиток цілої мережі магазинів сексуальних іграшок.

Далі — зниження допустимого віку сексуальної активності з 16 до 14 років. Головний аргумент — якщо це приємно, чому ми повинні утримувати від цього дітей?

Подальший рівень розбещення — гомосексуальні зв'язки. Коли людей спонукає бажання отримувати задоволення й вони перепробували вже все можливе, то далі їм уже потрібні якісь форми збочення.

Усі ці явища пов'язані з відкиданням Божого авторитету та Його істини. Це і є рабством ганебних пристрастей, про які говорить Святе Письмо. Ось завершення міркувань апостола Павла: «Через це Бог їх видав на пожадливість ганебну, бо їхні жінки замінили природне єднання на протиприродне... і чоловіки з чоловіками сором чинили. І вони прийняли в собі відплату, відповідну їхньому блудові. А що вони не вважали за потрібне мати Бога в пізнанні, видав їх Бог на розум повернений, щоб чинили непристойне» (Рим. 1:26-28). На цьому етапі **люди замінюють Божий порядок своїм власним.**

Літературно-історична довідка

Кожна епоха вносить свою специфіку в ставлення до відмінностей між чоловіком і жінкою. Історія свідчить, що не лише чоловіки, а інколи й представниці «слабкої статі» були мудrimi державними діячами [1]. У літературі XIX–XXI ст. висвітлено відмінності між чоловіком і жінкою в різних країнах у різні періоди. Іван Франко вважав, що жінки відіграють надважливу роль у розвитку всього народу: «Коли вже жіноцтво підносить голову, то загальний процес духовного пробудження сягнув самого ядра українського народу» [8]. Великий вплив на розвиток жіночого руху, а як наслідок і гендерного питання, в Україні мала діяльність матері Лесі Українки — Ольги Драгоманової-Косач (Олени Пчілки), яка заохочувала багатьох до співпраці в цій сфері [4]. Усі ми знайомі з творами Тараса Шевченка, які просочені жіночою тематикою. Яскравим прикладом літературних писань, центральним образом яких постає жінка, є творчість відомої української поетеси та письменниці Марії Матіос [5]. У своїх творах авторка скрупульозно передає всі відтінки життя, характеру української жінки, поєднання в ній ідеологічного й побутового, народницького й модерного начал, ознак елітарного, психологічного й феміністичного дискурсів. Це неодноразово висвітлюється в таких творах, як «Солодка Даруся», «Москалиця» тощо. Жінка в творах Матіос здатна виконувати чоловічу роботу, та при цьому не дивиться на світ крізь призму фемінізму. Вона просто самодостатня: «Годованка до роботи вдатна. Беручка» [8]. Традиційні стереотипи мають давню історію вживання й транслюють вікові уявлення народу про характер і призначення чоловіка та жінки в соціумі (наприклад, жінка-берегиня домашнього вогнища, чоловік-годувальник сім'ї, номінативи «сильна стать», «слабка стать» тощо).

Іван Огієнко стверджував: «У самій мові одбився дух нашого народу, по коренях слів можна довідуватись і про культуру нашу. Давнє слово наше «дружина» яскраво показує про стан нашої жінки, про те, що вона друг своєму чоловікові, тоді як загальнослов'янське «жена» значить тільки «рождающая» [7].

Проблема не лише в розпусті, а в зіпсутому розумі, який уважає розпусту нормальним явищем, природне замінюючи протиприродним. Відмовляючись визнавати Бога системо-творчим фактором буття, людина відмовляється від Божого порядку речей. Це радикальна перебудова ключових базових уявлень про життя.

До чого це приводить? «Вони повні всякої неправди, лукавства, зажерливості, злоби, повні заздрості, вбивства, суперечки, оман, лихих звичаїв, обмовники, наклепники, богоненавидники, напасники, чваньки, пишні, винахідники зла, неслухняні батькам, нерозумні, зрадники, нелюбовні, немилостиві» (Рим. 1:29-31). Це кінцевий пункт призначення руху суспільства по спіралі гріха. У такому становищі справжня загроза національній безпеці будь-якої держави.

Євангелія — сила Бога на спасіння кожному, хто вірує

Як бачимо, те що сьогодні відбувається в суспільстві, чітко прописано у Святому Письмі. Але подяка Богові за те, що Біблія не лише констатує факти, але й дає вихід із такого плачевного стану. Апостол Павло впевнено заявляє: «Бо я не соромлюсь Євангелії, бо ж вона — сила Бога на спасіння кожному, хто вірує» (Рим. 1:16). Слово Боже правильно формує погляди людини на навколишній світ, бо воно є сила на спасіння кожній людині й порятунком від її вад. Бо гнів Божий з'являється з неба на всяку безбожність і неправду людей, що правду гамують неправдою (Рим. 1:18). Чим більше людина буде вдосконалюватись у пізнанні Бога, тим простіше їй буде боротися з гріховними пристрастями.

Отже, духовне відродження нації через Євангелію Ісуса Христа є запорукою її безпеки. Сучасна проблема гомосексуалізму полягає в тому, що набагато раніше люди відкинули Бога. Тому спроби людей атакувати наслідки цієї біди абсолютно марні. Необхідно дивитися в корінь і вносити у свідомість людей Божі принципи життя.

Висновки

Безстатеве виховання нових поколінь призводить до відродження народу, оскільки «виживання будь-якого виду можливо лише на основі диференціації та спеціалізації статі». Тому, центром розумної реакції на моральне розтління світу є Євангелія Ісуса Христа, принципи якого потрібно закладати у свідомість людини з ранніх років її життя. Ісус Христос прийшов у цей світ, щоб зруйнувати ганебний цикл спіралі гріха, незалежно від того, на якому рівні перебуває людина. Віра в Ісуса Христа — це інструмент, який радикально змінює життя і дає можливість запобігти багатьом проблемам.

Надзвичайно цінно, коли від самого народження дитина може засвоювати ці доленосні істини з вуст своїх батьків і вчителів. Викладання християнської етики в школі та диференційований підхід у шкільному навчанні й вихованні до дівчаток і хлопчиків стануть запорукою сприяння розумному гендерному вихованню в освітньому середовищі. Програми з християнської етики обов'язково мають включати розділи з гендерної тематики, що стане запорукою формуванню здорової особистості. Відмінністю сучасної педагогіки має стати активна й подвижницька праця духовного покоління викладачів, яке змінить ментальність нації.*

*Список використаних джерел див. на сайті часопису.

ХОРОША ЗВІСТКА ДЛЯ МЕНЕ

Інтегроване заняття для дітей старшого дошкільного віку

Підготувала Людмила Бондарець, вихователь ЗДО № 16 м. Рівне

Мета: формувати духовний світогляд дітей через ознайомлення з біблійним поглядом на гріх та благою звісткою, яка вказує на шлях спасіння. Розвивати в дітей мислення, зацікавленість до Божого Слова. Виховувати бажання бути слухняними.

Матеріал

Демонстраційний: тістечко на таці, живі хробачки, вершковий топінг, 2 аркуші ватману, вирізані у формі серця, чорний папір, вирізаний у формі плямок із зображенням негативних учинків дітей, вирізаний із чорного паперу хрест, ілюстрації із зображеннями Ісуса Христа.

Роздавальний: чорні та білі сердечка для кожної дитини, кольорові олівці, гумки.

ХІД ЗАНЯТТЯ

Організаційний момент

Привітання дітей

Як добре жити в доброму світі,
Сонце сміється в ясній блакиті.
Люди веселі, мама і тато.
Вдома й в садочку

Друзів багато.

Бог дарував нам

Світ добрий і милий.

Щоби ми в ньому зла не чинили.

Пропоную діткам сісти на килимку півколом.

Мотивація

— Скажіть, будь ласка, які у вас є бажання, чого вам найбільше хочеться? (Відповіді дітей.) У вас є дуже багато бажань. Чи знаєте ви, що іноді деякі наші бажання для нас не дуже корисні, а іноді навіть небезпечні. Щоб краще це зрозуміти, подивіться, що я вам принесла.

Основна частина

Виставляю на таці тістечко.

Експеримент із тістечком

— Скажіть, будь ласка, що це таке? (Тістечко)

— А ви хочете його скуштувати? (Так)

Кладу на тістечко хробачків.

— А зараз ви хочете скуштувати тістечко? (Ні)

— Чому?

Покриваю хробачків зверху кремом, заховаю їх.

— А зараз хочете тістечко скуштувати, хоча б маленький шматочок? Подивіться, який у нього апетитний вигляд, воно дуже смачне і зовсім не видно, що там усередині. (Не хочемо.)

— Чому? (Тому що там заховані хробаки. Їх просто не видно.)

— Так, це правда, хоча й вигляд у тістечка гарний, і воно, мабуть, дуже смачне, солодке, проте всередині є хробаки. І ми, люди, можемо порівняти себе з таким тістечком. Ми ззовні виглядаємо дуже гарно: ошатно вбрані, з гарними зачісками та гарними манерами, а в середині нас можуть жити такі собі «хробачки», які називають — гріх. Від Бога ми не можемо сховати свої гріхи, тому що Він усе бачить. Що ж нам робити?

Розповідь вихователя з використанням ілюстрацій

Ми знаємо, що Бог створив першу людину доброю, без зла, без гріха, ідеально чистою. Він дав людині абсолютно все для щасливого життя. І серце дав людині чисте, як білий сніг.

На магнітній дошці вивішую білий ватман у вигляді серця.

Та люди згрішили, і в них поселилося зло. Вони почали соромитися свого тіла. У людських серцях виникла заздрість, ненависть один до одного. Людські серця змінилися, стали злими й жорстокими.

Прикріплюю на біле серце ілюстрації негативних вчинків дітей на чорному тлі у вигляді плям.

Серця всіх людей забруднилися, адже всі не слухалися Бога. (Роздаю дітям маленькі чорні сердечка.)

Ігровий момент

Пропоную дітям змінити чорний колір на сердечках за допомогою світлих кольорів, чи якимось вибелити, стерти гумкою. (Запропонувати кольорові олівці, гумки.)

— Чи можливо самому змінити сердечко, з чорного зробити біле?

— Самі ми не можемо з цим упоратися. Тоді Бог послав нам Свого Сина — Ісуса Христа. (Показ ілюстрації про народження Ісуса Христа.) Передвічний Бог зодягнувся в людське тіло.

— Ісус зростав звичайною дитиною. (Показ ілюстрації із зображенням Ісуса у дворічному віці з батьками.) Він ріс у звичайній сім'ї, як усі люди, допомагав батькам по господарству. (Показ ілюстрації із зображенням Ісуса в 13-річному віці.)

— А потім Ісус почав Своє служіння людям. (Показ зображення Ісуса Христа у дорослому віці.) Він прожив людське життя від дитини до дорослого. Він служив до кінця, навіть коли люди розіп'яли Його на хресті. (Прикріплюю на серце хрест.)

— Чому Ісус пішов на цей хрест, чому не припинив ці страждання, адже Він Бог? Ісус помер за наші гріхи. Він забрав наші гріхи на хрест. (Прикріплюю на хрест кілька чорних

маленьких сердечок.) Ісус прийшов для того, щоб змінити наше серце, яке не слухається. Тому що ми самі його змінити не можемо.

— Чи виконуємо ми Божі заповіді? На жаль, ні. Заповіді виконав тільки Він — Ісус. Те, що не можемо зробити ми, може Ісус Христос!

— Як ви вважаєте, як можна змінити наші серця? (Пропоную в Бога змінити моє серце, дати взаємін біле, нове серце.) Ісус хоче допомогти нам позбутися чорних плям на наших серцях. Але ми не завжди можемо бути чесними, добрими, слухняними. Трапляються випадки, що ми не хочемо робити погано, але все одно робимо, і чорні плямки прилипають до наших сердець. У такому разі ми повинні звертатися до Бога й просити пробачення. І тоді Бог нам простить. (Роздаю дітям маленькі білі сердечка. Накладаю на забруднене нашими вчинками серце білий ватман у формі серця.)

Підсумок

Сьогодні ми говорили про наші бажання та про те, що зробив Ісус, щоб наші серця були чистими. Тож я бажаю вам мати біле, нове сердечко й не заплямовувати його поганими вчинками. Завжди звертатися до Бога й просити пробачення, коли вчинили щось не так.

СВІТ — ЧУДОВИЙ ЗАДУМ ТВОРЦЯ

Інтегроване заняття з пріоритетом духовно-морального виховання для дітей 5-го року життя

Автор Антоніна Костюкевич, вихователь ЗДО № 33 м. Рівне

Мета: продовжувати ознайомлювати дітей із Біблією, закріпити знання про хронологію створення Богом світу. Вчити дбайливо ставитися до створеної Богом природи, виявляти вдячність Творцеві. Удосконалювати вміння розмірковувати й робити прості висновки. Розвивати пізнавальний інтерес, спостережливість, образне мислення, творчу уяву. Виховувати

любов до Бога, турботливе ставлення до довкілля, відповідальність за його збереження.

Матеріали: Біблія, м'яч, ліхтарик, покривало, ноутбук, ілюстрації «Шостий день створення світу» та «Шкідливий вплив людини на природу», модель «Створення світу»,

кружечки з символами до моделі «Створення світу», два плакати зі сумним і веселим усміхайликами, екологічні знаки, відео «Створення світу».

ХІД ЗАНЯТТЯ

Організаційний момент

Вітання

Привітаймо сонечко, що у небі сяє.
Привітаймо пташечку, що для нас співає.
Привітаймо квіточку, що росте у лузі.
Привітаймо всіх гостей
І найкращих друзів.
Світ чудовий ми вітаєм,
Творця світу прославляєм.

А тепер розпочнемо нашу розмову.

Поміркуйте добре, діти,
Хто створив дерева, квіти?
Хто подбав про ріки й море,
Сонце, небо, місяць, зорі?
Хто вдихнув життя комашці,
Рибці, зайчикові, пташці?
Хто створив цей світ і нас,
І він з нами повсякчас? (Бог)

— Так, я погоджуюся з вами, це Бог подавав нам такий чудовий світ. І, дивлячись на цей світ, що ми можемо сказати про Бога? Який Він для вас? (Люблячий, добрий, мудрий, святий, щедрий, милосердний, ласкавий, правдивий).

— Діти, а ми можемо розмовляти з Богом? (Так)

— Як називають таку розмову? (Молитва)

— Яка книга розповідає нам про Бога? (Біблія) Так, Біблія — Слово Боже.

— Пригадаймо, як ми з любов'ю слухаємо Слово Боже (метод малювання в повітрі):

«Блаженні ті» (показують усмішку)
«що слухають Слово Боже» (торкаються руками вух, а потім малюють руками Біблію)
«і виконують Його» (руками працюють).

Сьогодні ми знову вивчатимемо Слово Боже. (Звернути увагу дітей на Біблію.) А саме з Біблії ми дізнаємося, що цей світ створив для нас Бог. Дослідімо, як це трапилося.

Дослідження «Усе з нічого»

Погляньте на свої руки, поворухіть пальчиками. Пригадаймо, як ми ліпили колобка, морквину для зайчика (формуєтворювальні рухи руками). З чого ми ліпили? (Із пластиліну, тіста.) А Бог створив усе з нічого. Спробуймо зіптити з нічого. Попрацюйте пальчиками, долоньками. З'являється щось? (Ні) Не засмучуйтесь, річ у тім, що жодна людина не може зробити щось із нічого. Ніколи люди не зрівняються з Богом, Який є Творцем. Його силою було Слово.

На початку Бог створив небеса і землю (показати м'яч). Земля була пуста й порожня, темрява була навколо. Зараз ми спробуємо уявити, як це було.

Діти із вихователем підходять до столика з м'ячем, стають навколо нього, накриваються покривалом.

— Ви щось бачите? (Ні) Ось так усе було в темряві з самого початку.

І сказав Бог: «Хай станеться світло!» І сталося світло. (Увімкнути ліхтарик.) І побачив Бог світло, що добре воно (покривало знімається). Діти, приємно бачити світло? (Так) Чому? (Бо все видно.)

— Пропоную вам переглянути мультфільм про створення світу, який зняли ваші ровесники. Я думаю, у майбутньому ми теж знімемо подібний. (Перегляд відео.)

— Які ваші враження? Вам сподобалося? (Так) А чи були ви уважні, ми зараз перевіримо. Перед вами **модель «Створення світу»**. Пригадаймо дні творіння, доповнюючи її малюнками (Діти викладають малюнки, розповідаючи про дні творіння.)

— Скільки днів Бог працював? (Шість днів.) А що робив Бог сьомого дня? (Відпочивав.) Зараз і ми відпочинемо.

Фізкультхвилинка

Виконання ритмічних рухів під музику.

Погляньте, діти, який прекрасний Божий світ. Мудро все створив Господь (звернути увагу на ілюстрацію «Шостий день створення світу»). Бог зобов'язав нас, людей, доглядати все, що Він створив. Але, на жаль, не всі люди про це пам'ятають (звернути увагу дітей на ілюстрацію «Шкідливий вплив людини на природу»). Своїми діями вони завдають шкоди природі й усьому живому. Можливо, ми нагадаємо їм про прохання Бога берегти цей світ?

Технологія розвитку ТРВЗ: моделювання банерів із використанням методу синектики — пряма аналогія.

Пропоную виготовити банери-нагадайки, які допоможуть усім вчитися берегти створений Богом світ. Діти підходять до столів.

Перед вами знаки, розгляньте їх. Поміркуйте, які знаки розповідають про хороші вчинки, а які застерігають від поганих. Підніміть знаки, які застерігають від поганих вчинків. На який банер ми їх помістимо? (Зі сумним усміхайликом.) Підніміть знаки дозволу, які розповідають про хороші вчинки. На який банер ми їх помістимо? (З веселим усміхайликом.)

Діти виконують завдання.

Ці банери ми прикріпимо в нашій групі для нас, наших рідних, наших гостей. Вони нагадуватимуть про те, що цей світ потрібно берегти та турбуватися про нього так, як учить Господь.

Бог створив світло, щоб ми бачили все навколо. (Увімкнути ліхтарик.) Обережно передаймо цей ліхтарик один одному й подякуймо Богові за все, що Він створив для нас.

Гра «Я дякую Богу»

Діти передають ліхтарик і доповнюють речення «Я дякую Богу за те, що Він створив...»

Тож живімо, дотримуючись Божих заповідей, із Божою любов'ю і мудрістю зберігаючи світ таким, яким його створив для нас Бог.

1030-РІЧЧЯ ХРЕЩЕННЯ КИЇВСЬКОЇ РУСІ

Урок для середніх класів

Автор Тетяна Філіпчук, учитель християнської етики
ЗОШ І–ІІІ ст. с. Колодяжне Ковельського р-ну Волинської обл.

Мета

Навчальна: ознайомити учнів із визначною подією в історії нашої держави — 1030-річчям хрещення Київської Русі, визначити історичні корені цієї події, показати наслідки хрещення для історії, культури, життя українського народу в минулому, сьогоденні й майбутньому; впроваджувати в практику щоденного життя учнів морально-етичні й духовні цінності християнства, охарактеризувати значення християнства для світу, України, родини, кожної людини зокрема.

Розвивальна: розвивати пам'ять, уяву та логічне мислення, уміння працювати з історичною, теологічною літературою; готувати інсценізації та пантоміми.

Виховна: виховувати повагу та патріотичні почуття до історичного минулого українського народу, пошану й любов до Бога.

Основні поняття: Київська Русь, хрещення, християнство.

Обладнання: заготовки для усміхайликів, паперові заготовки, ролі на пантоміму, паперове дерево й листочки, «квіточки» з білого паперу, «листочки» червоного та оранжевого кольорів на бали, завдання на картках, свічки.

Міжпредметні зв'язки: українська мова та література, історія, природознавство, образотворче мистецтво.

Тип уроку: комбінований.

*Хай звивиста й важка моя дорога,
Але назавжди мій девіз такий:
Велике щастя — це любов до Бога,
Любов до України, до людей.*

В. Вихриш

ХІД УРОКУ

І. Організація класу

1. Привітання

Учитель. Доброго ранку! Усіх ми вітаємо.

Щастя й здоров'я всім Вам бажаємо.

- Учні.**
1. О Боже милосердний,
Ти нас благослови!
Свій дощ ізлий небесний,
Серця всіх оживи.
 2. Спасителю, будь з нами,
Всіх нас охороняй,
Премудрими путями
До світла направляй.
 3. Отче Небесний, Боже могутий!
Ти Утішитель, Дух правди ти.
Всюдиприсутній і всевидючий,
Будь тут із нами, нас просвіти.
 4. Отче Небесний, Скарбе ласк многих,
Нас, дітей Своїх, не забувай,

Прийди, вселися в серця убогих,
Благослови і сили нам дай.

5. Дай нам у всьому мудрість,
В навчанні помагай.
Небесне світло-радість
Постійно посилай.
6. Дай глибше нам пізнати
Премудрість слів Твоїх.
Твій голос відрізняти
Від голосів чужих.

2. Вправа «Усміхайлик»

Учитель. Перш ніж розпочати урок, розкажіть мені, від чого залежить наш настрій?

Учні. Від погоди, самопочуття, хорошої оцінки, приємного слова.

Учитель. Створімо настрої самі собі. На столі у вас є заготовки облич. Розмалуйте їх і подаруйте сусідові, щоб створити йому хороший настрій на весь день.

Учні домальовують усмішки й обмінюються малюнками.

3. Пояснення оцінювання

Учитель. Діти, скажіть мені, будь ласка, яка в нас зараз пора року?

Учні. Осінь.

Учитель. Чи любите ви гуляти по парку, коли під ногами шелестять опалі листочки?

Учні. Так.

Учитель. Сьогодні ми з вами протягом уроку будемо їх збирати. У вас на столах є торбинки з різнокольоровими листочками. За кожну правильну відповідь на уроці кожен із вас отримуватиме ось такий «листок» (*витинанка з паперу*). У кінці уроку підрахуємо кількість балів — це буде ваша оцінка за урок.

II. Мотивація навчальної діяльності

Гра «Анаграма»

Учитель. Щоб визначити ключове слово й тему нашого сьогоднішнього уроку, пограємо в гру «Анаграма». Що ж таке анаграма? Ви, мабуть, уже помітили, що в нас на дошці за допомогою магнітів прикріплені різні літери. Спробуйте із них скласти слово.

Учні. Хрещення.

Учитель. Молодці! Отже, ми з вами сьогодні поговоримо про Хрещення Київської Русі. А хто мені підкаже, коли воно відбулося?

Учні. 988 року.

Учитель. У нас зараз 2018 рік. Виконаємо нескладні математичні розрахунки: $2018 - 988 = 1030$. Отже, цього року ми святкуємо 1030-річчя хрещення Київської Русі.

Саме такою і є тема нашого уроку, мета якого визначити історичні корені хрещення Київської Русі; показати наслідки цієї події для історії, культури, життя українського народу в минулому, сьогоденні й майбутньому; охарактеризувати

значення християнства для світу, України, родини, кожної людини.

Вправа «Мої очікування»

Учитель. Мабуть, на дошці ви помітили дерево, але воно якщо не пасує до пори року за вікном. Чому?

Учні. Воно має зелене листя.

Учитель. Прикрасимо його різнобарвними листочками кольорів осені, на яких ви напишете очікування від нашого уроку.

Учні пишуть очікування від уроку, озвучують їх і прикріплюють до дерева.

III. Виклад нового матеріалу

Учитель. Сьогоднішній урок у нас незвичайний, додатковий. Тому й проведемо його у форматі подорожі. Чудово було б, якби ми мали машину часу, за допомогою якої могли б помандрувати у 988 рік. На власні очі побачити, як усе це відбувалося. Але, на жаль, її ще не винайшли. Здійснити подорож нам допоможе незвичайна квіточка, яка складатиметься з семи пелюсток різного кольору.

Що нагадують вам ці кольори?

Учні. Сім кольорів веселки.

Учитель. А коли веселка згадується в Біблії?

Учні. Після потопу її побачив Ной.

Учитель. Що вона символізує?

Учні. Обіцянку Бога, що потопа на землі більше не буде.

Учитель. Пригадайте, у якому порядку розміщені кольори веселки?

Учні. Червоний, оранжевий, жовтий, зелений, голубий, синій, фіолетовий.

Учитель. «Незвичайна квіточка» допомагатиме нам на уроці. Тому що кожна її пелюстка — це етап нашого уроку. Для початку познайомимося з ключовими словами до нашої теми:

Київська Русь — держава, що існувала в сиву давнину на території сучасної України.

Християнство — найпоширеніша із сучасних світових релігій, назва якої походить від імені Ісуса Христа.

Хрещення — обряд прийняття християнства, який супроводжується зануренням у воду.

Учитель. Отож, розпочнемо нашу подорож із першої пелюстки.

1. «Червона пелюстка» — Біографія

Учитель. Що таке біографія?

Учні. Біографія — опис життя людини.

Учитель. Діти, скажіть мені, а хто із князів 988 року здійснив хрещення Київської Русі?

Учні. Князь Володимир.

Учениця (випереджувальне завдання). Князь Володимир (християнське ім'я Василь) Святославович (приблизно 954 р. — 15 липня 1015 р.) — видатний український державний діяч. Він був молодшим (позашлюбним) сином київського князя Святослава Ігоровича та Малуші, доньки древлянського князя Мала, а також онуком київської княгині Ольги. Уперше ім'я Володимира згадується в руських літописах під 968 роком, в оповіданні про нашествя печенігів, коли його бабуса, свята рівноапостольна княгиня Ольга, з малолітніми внуками, через відсутність свого сина Святослава, переживали облогу в Києві степовими кочівниками. Удруге ім'я князя Володимира зустрічається в літописах під 970 роком, коли князь Святослав незадовго до своєї смерті розділив Руську землю між трьома синами: старший син, Ярополк, одержав Київ, середній син, Олег, — землю Дrevлянську, а молодший син, Володимир, — Новгород. Але, оскільки Володимир був ще занадто молодим,

Святослав призначив йому на допомогу свого вірного воеводу та дядька Володимира Добриню. Після смерті Святослава (972 р.) між його синами почалися сварки, розбрат та запекла боротьба за владу. Братовбивча війна тривала кілька років, аж поки Володимир здобув перемогу над братами та став князем у Києві. Він своїми військовими походами зібрав навколо Києва слов'янські землі.

2. «Оранжева пелюстка» — Історія

Учитель. Діти, скажіть мені, кому поклонялися київські князі до хрещення Київської Русі?

Учні. Язичницьким богам — Перуну, Сварогу, Дажбогу, Ладі та іншим.

Учитель. Чи були спроби хрещення Русі до князя Володимира?

Учні. Так.

Учитель. Історики давно звернули увагу, що в іноземних джерелах ніде не згадується про хрещення Київської Русі в епоху Володимира Святославовича. Зате знайшли свідчення про цю подію в давні часи. У різних документах ідеться про те, що влітку 860 року за князювання в Києві Аскольда відбулося хрещення Русі. Завдяки запровадженню християнства він став першим «руським мучеником», канонізованим у сан святих. 882 року Аскольда було вбито, а його місце на київському престолі зайняв князь Олег, язичник. Після приходу Олега на київський престол знову запанувало язичництво. З літописів вилучались усі згадки про подію літа 860 року. Минуло ще сто двадцять вісім років. У Києві князували Олег, прозваний «віщим», Ігор, його вдова Ольга, її син Святослав, потім Святославів син Володимир, котрий і вирішив приєднати Русь до християнського світу. До речі, свого часу християнство прийняла його бабуса Ольга під час відвідин Константинополя. Перші церкви в державі з'явилися ще за часів Аскольда, існували вони й у період панування язичницької релігії, навіть за князювання Святослава, який нетерпимо ставився до християнства. Тобто, першим князем-християнином усе ж таки був Аскольд, а масове хрещення всієї Київської Русі відбулось за князювання Володимира. Чому ж він вирішив прийняти саме християнство? Про це нам розповість наступна пелюстка.

3. «Жовта пелюстка» — Інсценізація

Учитель. Відомий народний переказ «Чудо Різдва» розповідає про подію Хрещення Київської Русі яскраво й мальовничо. Наші учні підготували інсценізацію цієї події.

Автор. Це було давно-давно... Панував тоді в Києві Володимир. Розумний був володар, і народ його любив, але вже довгі літа хворів на очі, і жодні ліки не помагали. Довго терпів володар. А тим часом звістка про його недугу розійшлася по світу. Приходили до володаря різні лікарі та знахарі. Кожний давав іншу пораду. Приходили також священики-місіонери різних релігій.

Священик-місіонер. Могутній володарю! Бог послав на тебе кару, бо ти з народом своїм поклоняєшся поганським богам. Покинь поганські звичаї, прийми нашу віру, і Бог уздоровить тебе!

Володимир. Звідки ж я можу знати, чия віра правдива? Кожний із вас захвалює свою віру, а їх багато. Спершу мушу переконатись, котра віра найкраща.

Автор. Покликав володар своїх бояр на нараду.

Посол 1. Князю, ви кликали нас?

Володимир. Пошлю вас у світ. Пізнавайте, котра віра найкраща, то я ту віру й прийму зі своїм народом.

Автор. Пішли послы у світ. Далеко ходили, багато країн провідали, але жодна віра не припала їм до вподоби. Так

зайшли вони аж у Грецію, у її столичне місто Візантію. А там панувала вже тоді християнська віра. Саме тоді було Різдво Христове. Зайшли й послі подивитись у головну церкву, послуhati богослужіння. Богослужіння так зачарувало послів, що вони наступного дня пішли до найстаршого з усіх владик, патріарха, і стали розпитувати про християнську віру. Патріарх довго з ними розмовляв, а на прощання передав дар їхньому князеві Володимирі — золотий хрест. У тому хресті було кілька краплин святої води з джерела у Віфлеємі, де народився Ісус. Подякували послі, вернулись до Києва.

Посол 2. Усюди ми бували, різні віри пізнали, але найкраща з них віра християнська.

Посол 3. Ось тобі, наш володарю, знак тієї віри — хрест із краплинами святої води!

Автор. Володимир узяв хрест і поцілував його. І як тільки краплини з хреста впали на його очі, умити сталося чудо: зникла важка заслона, що закривала Володимирі світ, і глянув він на своє довкілля здоровими очима. І так володар Русі-України Володимир пізнав, котра віра правдива, а незабаром охрестився сам і охрестив увесь свій народ.

4. «Зелена пелюстка» — Кінозал

Учитель. Отже, Київську Русь хрестили двічі з інтервалом у 128 років. Важко сказати, знав князь Володимир чи не знав про Аскольдове хрещення (більшість істориків схиляються до думки, що знав), зате відомо: усе те відбувалося з великою урочистістю й так, мовби Русь справді хрестилась уперше. Зафіксував цю подію Нестор-літописець у славнозвісній «Повісті минулих літ». Як усе це відбувалось ми подивимось.

Перегляд уривку з мультфільму «Сказання про хрещення Русі».

Учитель. На згадку про ту подію Володимира було названо святим. Цього разу нова релігія міцно утвердилась на Русі, стала державною. Тому у свідомість наступних поколінь Володимир і увійшов буцімто першим і єдиним хрестителем Русі. Але ви повинні пам'ятати, що він був не першим і не єдиним.

5. «Голуба пелюстка» — Фізкультхвилинка

Учитель. Мабуть, ви вже трохи втомились, то ж поман-друймо по Україні — виконаємо фізкультхвилинку.

Зміст	Вправи
Ми мандруєм, ми мандруєм, Україною крокуєм. Ось побачили Карпати. Як вершину нам дістати? Заирнемо у озерце, Наберем води відерце. Так ми довго-довго йшли І до школи знов прийшли!	Крокування на місці. Руки вгору, потягнулись, Потрусили кистями рук. Нагнулись, дістали руками кінчики пальців на ногах. Крокування на місці, руки через різні боки опустити, розслабити

6. «Синя пелюстка» — Документ

Учитель. Запровадження християнства як державної релігії Київської Русі стало прогресивним явищем для її розвитку: країна долучилась до високорозвиненого християнського світу. Розширились її зв'язки з багатьма європейськими державами. Прийняття християнства сприяло бурхливому розвитку писемності, літератури, мистецтва, архітектури. Нова релігія прискорила процес формування єдиної держави, а не поділу на окремі князівства.

Робота в парах та мікрогрупах

Учитель. У мене є документ, у якому втрачені деякі слова. Ваше завдання їх відшукати й поставити на своє місце. Хто виконав завдання, піднімає руку.

I група: грабувати, убивати, християнства, сваритись, по-християнськи.

Михайло Грушевський так описує період після прийняття _____: «Духовенство, священики почали навчати людей, що гріх _____, _____, _____, наказували жити _____; забороняли жити без вінчання, держати по кілька жінок, почали відрізняти дітей шлюбних від нешлюбних.

II група: послуху, милосердя, книги, сорому

Те саме наказували _____, що читались тепер у нас. Поволі-поволі, але не минало то без _____. Вже князі не вбивали одні одних без _____ і _____, як давніше.

III група: суворий, добросердним, Володимира, ласкавим, немилосердний

Про самого _____ писали наші книжники, що він дуже змінився потім, як вихрестився. Перед тим був _____ і _____, про різні його вчинки криваві склалися навіть байки всякі, а коли вихрестився, став _____ і _____.

IV група: милостиню, убогих, страву, калік.

Дбав про _____ і _____, навіть додому велів розвозити всяку _____ тим, які не могли прийти на княжий двір по _____.

Михайло Грушевський так описує період після прийняття християнства: «Духовенство, священики почали навчати людей, що гріх сваритись, грабувати, убивати, наказували жити по-християнськи; забороняли жити без вінчання, держати по кілька жінок, почали відрізняти дітей шлюбних від нешлюбних. Те саме наказували книги, що читались тепер у нас. Поволі-поволі, але не минало то без послуху. Вже князі не вбивали одні одних без милосердя і сорому, як давніше. Про самого Володимира писали наші книжники, що він дуже змінився потім, як вихрестився. Перед тим був суворий і немилосердний, про різні його вчинки криваві склалися навіть байки всякі, а коли вихрестився, став добросердним і ласкавим. Дбав про убогих і калік, навіть додому велів розвозити всяку страву тим, які не могли прийти на княжий двір по милостиню».

7. «Фіолетова пелюстка» — Культура

Учитель. Таким чином, християнство принесло на Русь нові моральні цінності, передусім любов до ближнього, милосердя та прощення. Значну роль у моральному розвитку суспільства відіграли проголошені християнством принципи рівності всіх перед Богом, однаковості прав та обов'язків; земне життя набувало цінності перед перспективою спасіння, вічного життя в раю. Із часу прийняття християнства його ідеали ввійшли в побут, звичаї й культуру нашого народу. Українська культура ввібрала в себе моральні християнські цінності, поєднавши в собі минуле й сучасне життя народу. Вона ґрунтується на засадах милосердя, чуйності до знедолених, доброзичливого ставленні до носіїв інших культур. Які загальнолюдські цінності притаманні українському народові?

Учні. Працелюбність, повага до людей, до рідної землі, до матері й родини, любов до знань, до природи.

Учитель. Дійсно, так. Господь дав людині покликання — жити, і жити гідно. Кожен із нас у своєму житті бачить присутність Божого діяння. Адже Боже діяння не є громом із неба, а вплетене в людську долю. Кожного дня ми самі обираємо: чинити добрі справи чи погані, сказати правду чи збрехати. Проте ми повинні пам'ятати, що любов до Бога повинна бути нашим девізом. Як і була для Аскольда, Володимира та інших християн. Саме тому я вибрала такий епіграф до нашого уроку: «Хай звивиста й важка моя дорога, але назавжди мій девіз такий: велике щастя — це любов до Бога, любов до України, до людей» (В. Вихрущ). Під час підготовки до сьогоднішнього уроку ви мали завдання вдома в Біблії відшукати за шифром фразу-повчання, настанову, яким повинен бути християнин. Зачитайте, будь ласка, їх і поясніть.

Учні.

1. «Шануй свого батька та матір свою, щоб довгі були твої дні на землі, яку Господь, Бог твій, дає тобі!» (Вих. 20:12).
2. «...Бог противиться гордим, а смиренним дає благодать!» (1 Петр. 5:5).
3. «Якщо ви Мене любите, — Мої заповіді зберігайте» (Ів. 14:15).
4. «Діточки, — любімо не словом, ані язиком, але ділом і правдою!» (1 Ів. 3:18).
5. «А Я вам кажу не противитись злomu. І коли вдарить тебе хто у праву щоку твою, — підстав йому й другу» (Мт. 5:39).
6. «Не будь переможений злом, але перемагай зло добром» (Рим. 12:21).
7. «Нерозумний нехтує навчанням свого батька, а хто на картання зважає, стає мудрим» (Пр. 15:5).
8. «Хто хоче любити життя і бачити добрі дні, нехай стримує язик свій від зла і вуста свої від лукавих слів» (1 Петр. 3:10).
9. «Серце радісне добре лікує, а пригноблений дух сушить кості!» (Пр. 17:22).

Учитель. Сформулюймо декілька правил поведінки християнина

Учні.

1. Будь добрим і милосердним.
2. Роби добро, уникай зла.
3. Люби Господа й ближнього свого.
4. Надійся й довіряй Богові.
5. Виконуй Заповіді Божі.
6. Дякуй Богові за все, що маєш.
7. Іди слідами Ісуса.
8. Щиро молися.
9. Читай Святе письмо.

IV. Закріплення вивченого

Вправа «Ромашка»

Учитель. Ось і відкрили ми всі пелюстки нашої квітки. На згадку про сьогоднішній урок я кожному з вас подарую таку ж квітку, як на дошці, але зменшену. Ще одна відмінність — вона біла. Ви ж удома її розмалюєте в кольори веселки й пригадаєте етапи нашого уроку. А зараз спробуємо записати на її пелюстках відповіді на мої запитання.

- У якому році відбулося хрещення Київської Русі? (988)
- Скільки років минуло відтоді? (1030)
- Хто першим з князів, як вважають історики, прийняв хрещення на Русі? (Аскольд)
- Кому ми завдячуємо прийняттям християнства? (Князю Володимир)
- З якої країни до нас прийшло християнство? (Із Греції)
- Що сталося з Володимиром після хрещення? (Прозрів)
- Знак віри християнської? (Хрест)

V. Підбиття підсумків

Учитель. До сьогоднішнього уроку ми з вами готували цікаву сценку-пантоміму. У неї можна грати лише мовчки.

1. Пантоміма «Свічка»

Юнак стоїть із свічкою в руках і бачить, що поряд проходить сумна людина. Він підходить і хоче передати їй свічку, але вона лякається й утікає. Згодом іде інший перехожий. Юнак хоче і йому передати свічку. Той бере, знижує плечима, мовляв, для чого вона мені і, пройшовши кілька кроків, викидає. Іде третій перехожий. Юнак дає йому свічку. Він бере, ховає і йде далі. Четвертому перехожому юнак також дає свічку. Він із радістю бере, показує всім і йде далі. П'ятий перехожий бере у юнака свічку й передає її вогонь іншим людям, запалюючи їхні свічки.

Учитель. Ми, українці, стали християнами завдяки князю Володимир, який 988 року запропонував своєму народові прийняти християнську віру. І відтоді християнство почало поширюватися по всій країні, як вогонь від однієї свічки до іншої. Однак ця сценка показала нам, що дорогу до храму кожна людина проходить сама, коли настає її пора. Наше ж завдання — поширювати світло Христове навколишнім людям, бо Ісус Христос хоче огорнути Своєю любов'ю всіх людей.

2. «Дерево очікувань»

Учитель. Скажіть, будь ласка, діти, чи справдилися ваші очікування від уроку?

Учні знімають із дерева аркуші із записаними очікуваннями, які не справдилися на уроці.

3. Рефлексія

Учитель.

- Чи сподобався вам урок?
- Чи дізналися ви щось нове й цікаве для себе?

4. Оцінювання учнів

Учитель. Порахуйте кількість листочків, які ви отримали на уроці. Це і є ваша оцінка. Чи погоджуєтеся ви з нею?

Виставлення поурочних балів.

VI. Домашнє завдання

1. Розфарбувати квітку.
2. Розказати зміст уроку членам сім'ї. Про їхнє враження повідомити наступного уроку.

VII. Момент вдячності

Вірш «Я дякую Тобі»

Учні.

1. Я дякую Тобі за птаха в небесах.
2. Я дякую Тобі за маки у житах.
3. Я дякую Тобі за квіти у росі,
4. За світ цей у незвіданій красі.
5. Я поклонюсь Тобі, бо Ти спасіння дав
6. Тим, хто на цій землі надії вже не мав.
7. І від Твого тепла лід гріховний скрес.
8. Я дякую Господь за те, що Ти воскрес!

Учитель. Я дякую Тобі за діточок усіх.

Я дякую Тобі, що бережеш ти їх.

9. Спішу до Тебе я. Іду за кроком крок,

Усі разом. Бо все життя Твоє для мене є урок.

ДОЛЕНОСНИЙ ВИБІР КНЯЗЯ ВОЛОДИМИРА

Урок для старшокласників

Автор Ганна Самолук, учитель основ християнської етики,
заступник директора з навчально-виховної роботи
Заводської ЗОШ І–ІІІ ст.
Чортківського р-ну Тернопільської обл.

Мета: пригадати історичні події хрещення Київської Русі, ознайомитись із передумовами, причинами та наслідками хрещення Київської Русі, біографічними моментами з життя княгині Ольги та князя Володимира, значенням Святої Тайни Хрещення для кожної людини; виховувати почуття гідності й відповідальності бути справжнім християнином, жити згідно із Заповідями Любові, йти слідами Ісуса, прожити земне життя так, щоб у Вічності зустрітись з Богом; розвивати вміння аналізувати історичні події, оцінювати їх, робити висновки та узагальнення.

Обладнання: свічка, Святе Письмо, ікони Ісуса Христа, Діви Марії, рівноапостольних князя Володимира та княгині Ольги, карта Європи, карта України, карта «Київська Русь за часів князя Володимира».

ХІД УРОКУ

І. Організаційний момент

Привітання. Учитель запалює свічку.

Молитва «Отче наш»

ІІ. Актуалізація опорних знань

Учитель.

Над сивовусими небесними ланами Бог проходить,

Падають

зерна

Кришталевої музики.

З глибини Вічності падають зерна

в душу.

І там, у храмі душі,

над яким у недосяжній високості в'ються голуби-молитви,

там, у повнозвучнім храмі, акордами розцвітають,

натхненими, як очі предків.

Учень.

Серед вітрів і бур житейських,

В щоденних клопотах буття

Єдина правда, як зірниця,

Нехай просвічує життя.

Я — християнин. Тая правда

Дає обов'язок мені:

Я мушу з Богом в серці жити

І в сонячні, і в сірі дні...

Тож жиймо, браття, якнайкраще,

Можливо, через це добро

Прозріють вороги і наше

Життя даремно не пройшло.

Учень.

Ім'я твоє — християнин.

Чи мало це? А чи багато?..

Ти достеменно мусиш знати,

Сягнувши істини глибин.

Християнин — це значить світла

Твоя душа, як джерело.

То значить є в тобі ота

Свята любов, що не вмирає.

Тож не марнуй дарма хвилин,

Вклоняйся Богу, не Ваалу.

І знай, що важиш ти немало:

Ім'я твоє — християнин.

Бесіда за питаннями

1. Кого ми називаємо християнином? Чому?
2. Чи можете ви назвати себе християнами?
3. Що є важливим для християн?
4. Кого вважають справжніми християнами?

Легка музика. Учень читає слова Ісуса:

Я обрав тебе на те,

Щоб ти не вмерла, не зогнила.

Я дав тобі ім'я святе,

Покликав, щоб зі мною жила.

І твоє серце так цвіте,

Немов троянда, ніжне й миле,

У нім любов Моя росте,

І там престол свій заложила.

Ти хліб для мого людства є,

Ти маєш все добро творити,

Я слово дам тобі Своє,

І будеш ним людей кормити.

Твій голосок торкнеться струн

Сердець незрячих і злиднених,

І понесе серед народів

Благу вістку про спасіння.

Ти будеш чистим джерелом,

Щоб всіх спрагнених напувати.

І душі, перейняті злом,

З любов'ю будеш наворачати.

Я не створив тебе на те,

Щоб із землі обличчя стерти,

У тобі ім'я є святе,

Ти не повинна зовсім вмерти.

У тобі вічне є буття,

У тобі Бог перебуває,

І до щасливого життя

Тебе з любов'ю закликає.

Тож ти радій, щаслива будь!

Прийми цей дар, що ти — людина.

Іди вперед і не забудь,

Своє звання — християнина!

Учитель. Лише той, хто охрещений в ім'я Пресвятої Трійці, визнає Ісуса Христа своїм Богом, виконує Заповіді Любові, живе згідно із законами Церкви, приймає Святі Тайни, не боїться йти слідами Ісуса, терпляче несе свій хрест і ніколи не нарікає на труднощі, може носити це почесне звання.

III. Мотивація навчальної діяльності. Постановка проблемного запитання

- Яка релігія є панівною в Україні?
- Чи наша держава завжди була християнською?
- Відколи християнство вважають релігією українського народу?

IV. Повідомлення теми уроку

2018 р. Україна відзначає 1030-річчя хрещення Київської Русі. Князь Володимир зробив доленосний вибір — Київська Русь стала християнською державою. Пропонуємо зробити невеличкий екскурс у той період нашої історії.

V. Вивчення нового матеріалу

A. Сприймання інформації

Учитель. Чому князь Володимир вибирає християнство?

Учень 1 (розповідає, використовуючи географічну карту).

Я вважаю, що цьому передували певні історичні події. Є свідчення у «Повісті минулих літ», що після Вознесіння Христа апостол Андрій Первозваний проповідував на берегах Чорного моря і по річці Дніпро вирушив угору. Зупинившись біля Київських гір, сказав: «Бачите гори оці? На цих горах возсіяє Благодать Божя, буде город великий, і воздвигне Бог багато церков». І зійшов на гори, благословив їх, і поставив хрест, помолвився Богові. Вважають, що святий Андрій мав своїх учнів на українській землі.

Ще в кінці першого століття до каменолюменів Акерману, що на Херсонщині, антихристиянська римська влада заслала святого Климента — четвертого папу після святого Петра та його учня. У Криму та різних містах і селах папа вже застав християнську громаду, яка нараховувала близько 2000 вірних. Було багато каплиць і церков. Святий Климент і в заслання продовжував нести Євангелію Христову й навірнув чимало злочинців до Бога. За це можновладці 102 р. втопили його в Чорному морі.

У VII ст. папа святий Мартин I з політичних мотивів теж опинився у вигнанні в Криму, де помер 655 р.

1965 р. оприлюднено результати археологічних розкопок на місці старої грецької колонії Танаїс, розташованої на березі Азовського моря. У передмісті знайдено церкву, яка належить до I ст. християнської доби, а також церкву початку II ст.

Учень 2. Християнство поширювалося в Україні ще задовго до князювання Володимира Великого. Уже близько 860 р. охрестилися Аскольд і Дір, які ходили великим походом на Царгород. Уже за князя Ігоря 944 р. в Києві стояла церква св. Іллі, і деякі воїни княжої дружини були християнами.

Учень 3. Існує переказ, що князь Володимир, щоб дізнатися, яка релігія може бути найкращою для Київської Русі, відправив послів у різні держави, щоб вони ознайомилися із релігіями тих країн. Коли вони повернулися, то розповіли про віру тих держав. Князю Володимирі найбільше до душі припало християнство.

Учень 4. Також існує інший переказ, що Володимир осліп, а коли прийняв хрещення, то почав бачити. Можливо, йдеться про символічний момент прозріння, коли людина знаходить сенс життя, Найвищу Істину, тобто відкриваються не тільки її фізичні очі, але й духовні.

Учень 5. Важливу роль у духовному становленні князя Володимира відіграла його дружина Анна, яка була християнкою.

Учень. Визначний вплив на виховання князя Володимира мала княгиня Ольга, його бабуся, яка сама охрестилася 955 р.

Учитель. Що вам відомо про княгиню Ольгу?

Учень 6. Ольга народилася 890 р. на Русі, у селі Либуті над річкою Великою поблизу сьогоденного міста Пскова. 903 р. з нею одружився київський князь Ігор. Після смерті Ігоря княгиня Ольга правила від імені сина Святослава. Після прийняття хрещення Ольга бажала охрестити й свого сина, але Святослав не хотів навіть слухати про це. Княгиня ввела християнство як другу офіційну релігію в державі. 958 р. Ольга відправила посольство до німецького короля Оттона I і просила єпископа і священиків для своєї держави. На єпископа було висвячено Лібутія (960 р.), але він навіть не вирушив у Русь, бо 961 р. помер. Згодом було висвячено Адальберта, який прибув до Києва під кінець 961 або на початку 962 р. На той час Ольга вже передала правління своєму синові Святославу, який сам був поганином і мав жінку поганку. За таких обставин єпископ Адальберт не мав підтримки, і тому повернувся до Німеччини. Княгині Ользі не вдалося стати українською святою Монікою (навернути до Господа свого сина), але вона мала великий вплив на виховання внука Володимира. Померла Ольга 24 липня 969 р.

Учитель. А що ви можете розповісти про князя Володимира?

Учень 7. Народився Володимир 954 р. у Києві. Після смерті Ярополка (11 червня 978 або 980 р.) Володимир став єдиним спадкоємцем великої Київської держави. Упродовж перших років князювання йому доводилося воювати, аж поки він з'єднав у могутню державу всі землі, які раніше належали до Києва, а також приєднав деякі нові. Князя Володимира називають Великим. Та по-справжньому великим він став тоді, коли після навернення і хрещення запровадив державною релігією Київської Русі християнство. На той час з усіх європейських країн лише Русь-Україна залишалася поганською державою. 977 р. вважають роком хрещення Володимира Великого. Щодо року хрещення народу, то віддавна ним вважають 988 р. Однак новітня історія припускає як більш вірогідний — 990 р., тобто після корсунського походу, що відбувся 989 р. Місцем урочистого спільного хрещення стала мала річка Хрещатик. Після походу князь Володимир одружився із грецькою царівною Анною, сестра якої була дружиною римського імператора Оттона II, що був водночас і німецьким королем. Відтак князь Володимир став партнером і родичем наймогутніших володарів тодішньої Європи.

У Києві князь спорудив церкву святого Василя та Десятинну церкву. У Десятинній церкві поклали мощі святого Климента. Є дані, що за часів правління Володимира Великого було збудовано близько 400 церков. Князь Володимир помер 28 липня 1015 р. Його поховали в підземеллі Десятинної церкви поруч із домовиною його жінки Анни, яка померла кількома роками раніше. Під час нападу татар 1240 р. гробницю святого Володимира засипало руїнами храму. 1635 р. її віднайшов митрополит Петро Могила. Потім частина мощей святого Володимира перебувала в соборі святої Софії в Києві, частина — у Печерській лаврі, а частина — у Москві. Так тривало до революції 1917 р. Подальша їхня доля невідома.

Розповіді супроводжуються використанням карт.

Учитель. Як ви вважаєте, які основні причини хрещення Київської Русі?

Учень 8. Гадаю, що це власні релігійні переконання князя Володимира Великого, які формувалися ще під впливом бабусі княгині Ольги; зовнішні інтереси Київської Русі; спроба вирішення певних внутрішніх проблем.

Звучить тиха спокійна музика.

Учитель. Уявіть собі вечір. Князь Володимир сидить у роздумах. Він повинен прийняти відповідальне рішення, зробити доленосний вибір не тільки для себе, своєї сім'ї, але й для всієї держави. Від нього залежить доля народу. Відбувається розмова.

Князь Володимир. Хто Ти, Господи?

Ісус. Я — Путь...

Князь Володимир. Чому, Господи, Ти — Путь?

Ісус. Тому що «Я — Добрий пастир. Добрий пастир життя своє за овець покладе» (Ів. 10:11). «Я ж Добрий пастир і знаю своїх, а мої мене знають» (Ів. 10:14). Тому що «Я — двері для овець» (Ів. 10:7), «Хто ввійде крізь мене — спасеться» (Ів. 10:9). Тому що «Слово стало тілом» (Ів. 1:14), «Я — Син Божий» (Мт. 27:43). Чи готовий ти пройти рішуче, енергійно й мужньо цією Дорогою?

Князь Володимир. Хто Ти, Господи?

Ісус. Я — Істина...

Князь Володимир. Чому, Господи, Ти — Істина?

Ісус. «Навчіться від мене, бо я лагідний і сумирний серцем» (Мт. 11:29). «Я — світло світу. Хто йде за мною, не блукатиме в темряві, а матиме світло життя» (Ів. 8:12), «І поки Я у світі — Я світло світу» (Ів. 9:5). «Я на те уродився і прийшов у світ на те, щоб свідчити істину. Кожен, хто від істини, слухає голос мій» (Ів. 18:37). Чи готовий ти на жертви, щоб тільки у твоїй душі запанувала Правда?

Князь Володимир. Хто Ти, Господи?

Ісус. Я — Життя.

Князь Володимир. Чому, Господи, Ти — Життя?

Ісус. «Я — хліб живий, що з неба зійшов» (Ів. 6:51). «Я прийшов, щоб мали життя — щоб достоту мали (Ів. 10:10). «Я — воскресіння і життя» (Ів. 11:25). «Я — виноградина правдива, а мій Отець — виноградар» (Ів. 15:1). «Я — виноградина, ви — гілки» (Ів. 15:5). «Я — перший і останній... я живий на віки вічні» (Об. 1:17). «Я — той, хто випробовує почуття і думки» (Об. 2:23). «Я — корінь і паросток Давида, ясна зоря досвіття» (Об. 22:16). Чи маєш ти святе прагнення бути святим? Не бійся бути святим. Для цього будь вірним Тому, Хто є Путь, Істина і Життя.

Учитель. Як ви думаєте, чи могла відбутися така розмова?

— Яку відповідь дав князь Володимир?

— Чи уявляли ви себе на місці князя Володимира?

— Чи готові ви сказати Ісусові «так», як це зробив Володимир Великий?

Учитель. Яке значення хрещення Київської Русі?

Відповіді учнів

— Християнство проголошено державною релігією.

— Усі українські племена об'єднано в один народ.

— Викорінювалися поганські звичаї.

— Християнська віра змінила погляди на подружжя, родинне життя та взаємини між батьками і дітьми.

— На місцях, де стояли ідоли, було збудовано християнські церкви.

— Князь Володимир призначав допомогу бідним та знедоленим, будовав притулки, заїзні доми та лікарні.

— Християнство стало на сторожі справедливості, поборювало рабство. Власники дарували невільникам волю.

— Нова віра вчила любити рідну землю.

— Володимир дбав про місіонерів, катехитів та духовенство.

— Загальне запровадження християнства сприяло величезному й швидкому зростанню культури.

Учитель. Як ви думаєте, чому Київська Русь лише у X столітті приймає хрещення?

Відповіді учнів

— Можливо, лише у X ст. склалися відповідні історичні передумови.

— Лише князь Володимир отримав відповідне християнське виховання від своєї бабусі Ольги і він захотів змінити життя країни.

— Як ми знаємо, у Київської Русі на той час були певні як внутрішні, так і зовнішні проблеми, які було важко вирішити. Люди наворачтаються до Бога у важкі моменти свого життя, коли самі нічого не можуть вдіяти.

— Можливо, лише тоді на це була Божа воля.

— А мені здається, що всі ці чинники мали значення, але саме у X ст. настав той момент, про який говорить відомий тернопільський поет Володимир Вихрущ:

Дорогу до храму
Кожен проходить сам,
Навіть людина без ніг,
Навіть сліпий інвалід,
Коли приходить пора,
Сам проходить дорогу до храму.
Дорогу до храму
Кожен проходить сам,
Навіть смішний атеїст,
Навіть страшний егоїст,
Коли приходить пора,
Сам проходить дорогу
До храму.
А дорога ця ясна й проста
Через душу проходить вона.

Учитель. Яке значення має хрещення Київської Русі для наступних поколінь і особисто для нас?

Відповіді учнів:

— Хрещення показало єдиного правдивого Бога.

— Відкрило шлях до Царства Небесного.

— Кожна людина, приймаючи Святу Тайну Хрещення, вмирає для гріха.

— Кожного з нас Бог знає по імені.

— Нам відкривається доступ до інших Святих Тайн.

— Ми стаємо членами Христової Церкви.

— Ми отримуємо спасіння.

Б. Узагальнення інформації

Учитель. Упродовж історії Українська держава пережила багато труднощів і випробувань. Лише віра в Бога допомагала народові вистояти, коли чобіт чужинця топтав наші землі, коли нас хотіли поставити на коліна. Але Бог почув молитви, що підносили до неба сотні років нескорені люди, і 24 серпня 1991 р. подарував нам незалежність та свободу, яку знову хочуть від нас відібрати. Був Майдан, Революція Гідності, Небесна Сотня. На сьогодні маємо анексований Крим, на сході держави, в зоні АТО, триває неоголошена війна, де гинуть наші батьки, сини, рідні, близькі, знайомі, просто хороші люди — справжні патріоти України, які живуть згідно з заповідями Христа: «Любіть один одного, як я вас полюбив» (Ів. 15:12), «Немає більшої любові за ту, коли хто душу свою кладе за друзів своїх...» (Ів. 15:13), «Ви чули, що було сказано: Люби ближнього свого й ненавидь ворога свого. А я кажу вам: Любіть ворогів ваших і моліться за тих, що гонять вас» (Мт. 5:43-44).

У нас є дуже багато проблем, але що в людей неможливе — можливе в Бога. Тому...

Учень. Не розчаровуйся в Україні —

Немає єдності у нас.

То наша головна провина

За весь неволі довгий час.

Не розчаровуйсь в Україні
І зрозумій її печаль.
Що робиш ти для неї нині —
У себе спершу запитай.

Не розчаровуйсь в Україні.
Вона свята, а грішні — ми.
В її недолі часто винні
Її ж бо дочки і сини.

Не розчаровуйсь в Україні,
Ідеї волі певним будь,
Бо тільки той є справжнім сином,
Хто вміє неньки біль збагнути.

Не розчаровуйсь в Україні,
Вір, що мине важка пора,
Розквітне пишний цвіт калини
В садах достатку і добра.

*Виходить дівчина в українському вбранні, тримаючи в руках
букет із калини та верби.*

— Я — не країна, я — не руїна.
Я — Україна, я — Україна!
Навік обрала собі дорогу:
Іду до Бога, іду до Бога.
Мій шлях ізмірить єдина міра —
Свята Віра, святая Віра.
Не знаю, хто там у центрі світу,
Я ж в центрі світла, і в центрі світло.
Кличу вас, люди, зліва і справа
В Святу державу, в мою державу,
В країну сонця, добра й свободи
Рушай, народе, рушай, народе!
Нас порятуює від зла і крові
Голос любові, голос любові.
Вже час позбутись лиха-сваволі,
Плекаймо волю, плекаймо волю!
Пора звільнитись нам від прокляття —
Єднаймося, сестри, єднаймося, браття!
Плакати годі, годі тужити —
Нумо творити, нумо творити!
Будем служити Богу одному
І більше нікому, більше нікому!
Лиш перед Богом я на колінах.
Я — Україна, я — Україна!

Учень. Не ділімо цю землю,
Не ділімо це небо,
Не ділімо хатини
І сім'ї не ділімо,
Бо ми, браття, єдині
В українському слові,
В українських коріннях,
В українській любові.

Учень *(бере свічку в руки).*
Горить свіча
і випікає серце
її вогонь...
і серце
скапує сльозами
в пригорщі долонь...
нема від серця сліду —
тільки світло —
яскраве й тепле,
наче подих свічки...
горить свіча...
а, може, то
Душа?..

Учень. Пом'яни, Господи, душі дітей Твоїх,
Що загинули за Віру, Правду, Свободу
І Незалежність Батьківщини,
вбитих, замучених, замордованих
у катівнях, концтаборах чи тюрмах,
Їх імена Ти знаєш, Господи.

Учень *(читає молитву святого Франциска).*
Дай мені, Господи, бути знаряддям Твого миру,
щоб я приносив любов тим, хто ненавидить,
прощення — кривдникам,
примирення — ворогуючим,
віру тим, хто має сумнів,
надію — зневіреним,
радість тим, хто в скорботі,
щоб я приносив світло у темряву.
Дай мені, Господи, втішати, а не чекати втіхи,
розуміти, а не чекати розуміння,
любити, а не чекати любові,
бо хто дає — той здобуває,
хто про себе забуває — той знаходить себе,
хто прощає — буде прощений,
хто помирає — той воскресає для життя вічного.

Учень. Всевишній Боже, світу Володарю,
Прийми молитву, мого серця спів:
До стіп Твоїх складаю щирю дяку,
Що українцем Ти мене створив.
І що така велика і багата
Моя земля рідна, немов рай,
За те, що я героям стався братом,
Що, як вони, кохаю рідний край.
За те, що Ти народові моєму
Ніколи щедрих ласок не скупив,
Що дав йому чарівну нашу мову,
Чарівну пісню, наче диво з див.
Не опускай його з Своєї власті,
Йому на власній поможи землі
Здобути кращу долю і покласти
Вінець нев'ялий слави на чолі.
Моїй душі дай, Боже, твердість криці,
Будь сторожем думок і справ моїх,
Зроби, щоб честі рідної землі
Поганим вчинком я не сплямив ввік.

Легка музика. Звучать слова Ісуса.

Я не прийшов, щоб покарати світ,
Але зцілити все, що було хворе,
Я не прийшов, щоб загасити гніт,
А щоб розлити любов між вас, як море.
Я не прийшов у золоті й у славі,
Те марнотою є в очах Моїх.
Я не прийшов, аби судити й обмовляти,
І не за те розп'ятись дав за всіх.
Я не прийшов, щоб царство руйнувати,
І в бідності родився не на те.
Тому прийшов, щоби гріхи прощати,
Та пояснити: що грішне, що святе.
Я вже іду.
Цей час благословен,
Хто видержить в добрі,
Буде навік спасен.

Гімн «Боже, великий єдиний»

Список використаних джерел див. на сайті часопису.

ВПЛИВ ХРИСТИЯНСТВА НА ФОРМУВАННЯ МОРАЛІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ¹

Урок для 11 класу

Автор Ольга Прокопович, м. Рівне

Мета: показати учням, що християнство мало величезний вплив на формування моралі українського народу в різних сферах його життя. Продовжувати розвивати в учнів уміння аналізувати, порівнювати й узагальнювати факти; висловлювати свою думку та обґрунтовувати свою позицію під час виступу чи дискусії; розвивати емоції учнів; зміцнювати міжпредметні зв'язки. Сприяти духовному та моральному вихованню учнів і формуванню в них громадянської, соціальної та життєвої компетентностей.

Обладнання: матеріали для оформлення виставки; мультимедійне обладнання.

Тип уроку: узагальнювальне заняття (науково-практична конференція).

Методичні рекомендації

1. Заняття розраховане на 2 год. за рахунок об'єднання цього уроку з наступним (останнім) підсумковим уроком за Програмою з християнської етики для 11 класу (2015 р.).

2. Якщо до участі в конференції залучити учнів 9-10 кл. (секції 3 і 4), то конференція може стати позакласним заходом.

3. Матеріали конференції можна використати в рамках тижня християнської етики в школі або на класних годинах для учнів 8-11 класів (вибірково).

4. Робота науково-практичної конференції організована в чотирьох секціях та двох спецгрупах.

5. У кожній секції подано лише тези доповідей. Наведені біблійні тексти використовуються або на підтвердження сформульованих тез, або самі є тезами.

6. Підготовка до конференції:

- відбувається в тісній співпраці з учителями-предметниками, класними керівниками та бібліотекарем школи;
- учні отримують завдання (тему чи тези доповіді) за бажанням і заздалегідь;
- спецгрупа «журналісти» анонсує захід (виготовляє афішу або об'яву); присутня на конференції, а потім має висвітлити її роботу на сайті школи (або в стіннівці); готує резолюцію конференції;
- спецгрупа «техніки» здійснює технічну підтримку доповідачам у демонстрації слайдів, відеоматеріалів чи презентацій;
- заздалегідь також треба оголосити учням про виставку малюнків та творчих робіт учнів (вишивка, лозоплетіння, випічка, прикраси з бісеру, вироби з дерева тощо) під час проведення конференції.

7. Оформлення кабінету християнської етики (чи іншого приміщення) до роботи конференції полягає у підготовці виставок:

- християнської, художньої та спеціальної літератури за темою;
- дитячих малюнків «Бог і Україна»;
- учнівських творчих робіт тощо.

Відродження духовності через навернення до Бога — це надійна дорога до оздоровлення нації та запорука становлення державності.

Іван Вишенський

ХІД ЗАНЯТТЯ

I. Організаційний момент

II. Вступне слово вчителя

«І поклав я на серце своє, щоб шукати і досліджувати мудрість все, що робилося під небом. Це праця тяжка, яку дав Бог для людських синів...» (Еккл. 1:13).

Отже, від початку метою освіти було пізнання Творця і Його діл, і, відповідно, людина мала шанувати Господа в усіх своїх справах. А тому кожен повинен був мати професію, бо той, хто не вчить свою дитину працювати, — учить її красти.

Навчання починалося в сім'ї дуже рано, згодом продовжувалося в школах. В Україні це були церковно-приходські або недільні школи.

Ще в I ст. від Р. Х. рабин Єгошуа Бен Гамала розробив систему освіти, за якою, зокрема, громада несла відповідальність за утримання школи та вчителя; батьки стежили за навчанням дітей та відвідуванням ними школи; громада турбувалася про навчання та виховання дітей-сиріт і дітей із нужденних сімей.

Відтоді система освіти зазнавала змін, але основа залишилася незмінною: обов'язкова освіта підростаючого покоління.

Науково-практична конференція, яку ми проводимо, покликана допомогти вам усвідомити, що в усі часи і в усіх сферах діяльності віра в Ісуса Христа сприяла розвитку держави та суспільства, а нехтування Божими заповідями призводило до їх занепаду, а тому збереження й примноження цієї віри є для нас життєвою необхідністю.

III. Робота учнівської науково-практичної конференції

Секція № 1. Історичний аспект впливу християнства на політичне життя українського суспільства.

1. Історія хрещення Київської Русі та його наслідки.
2. Християнське бачення державної влади.
3. «Четверта гілка влади» і ставлення до неї християнства.
4. Українська мова і християнство.

Тези доповідей

2. Християнське бачення державної влади

3 Божої милості український народ отримав свою незалежну державу. Численні політичні партії і громадські об'єднання та окремі діячі пропонують різні форми й моделі її розвитку: економічні, демократичні, національні, авторитарні та ін. Про деякі моделі розвитку українського суспільства ми можемо лише мріяти, деякі довелося пережити, а ще про якісь дізнаємось зі сторінок історії.

¹ Урок подається скорочено, повний текст див. за сайті часопису.

Біблія так описує життя перших християнських спільнот: «А люди, що ввірували, мали серце одне й одну душу... в них усе спільним було... жоден із них не терпів нестачі... і роздавалося кожному, хто потребу в чім мав»; «І вони перебували в науці апостольській, та в спільноті братерській, і в ламанні хліба, та в молитвах. І був острах у кожній душі...» (Дії 4:32-35; 2:42-47). Це була громада, заснована на правді, любові, рівності, святості, високій моралі.

Водночас апостоли навчали християн правильно будувати стосунки з державною владою: «Нехай кожна людина кориться вищій владі, бо немає влади, як не від Бога, і влади існуючі встановлені від Бога... Тож віддавайте належне усім: кому податок — податок, кому мито — мито, кому страх — страх, кому честь — честь» (Рим. 13:1-7).

«Отож, коріться кожному людському творінню ради Господа, — чи то цареві, як найвищому, чи то володарям, як від нього посланим для карання злочинців та для похвали добродійців... Шануйте всіх, братерство любіть, Бога бійтеся, царя поважайте» (1 Петр. 2:13-17).

Отже, державна влада — це установа Бога, яка призначена Ним для керівництва людським суспільством і підтримування в ньому порядку, для покарання зла і сприяння добру. Навіть тоді, коли людина перебуває поза межами своєї Батьківщини: «І дбайте про спокій міста, куди Я вас вигнав, і молитесь за нього до Господа, бо в спокої його буде і ваш спокій» (Єр. 29:7).

(Див. також 1 Тим. 2:1-3; Тим. 3:1; Вих. 22:27; Пр. 21:1.)

Християни повинні коритися державній владі доти, доки її закони не забороняють того, що від них вимагає Бог. Якщо ж навпаки, влада вимагає те, що заборонив Бог, тоді християни мають право не коритися владі.

Слово Боже також пояснює, яким повинен бути цар (до речі, слово «цар» не завжди означає володаря великої території. Часто це був володар окремого міста з кількома найближчими селами. Сучасним відповідником йому може бути слово «мер», «голова ОДА» чи «президент».)

Отже, цар повинен:

- мати страх Господній, вивчати Закон Божий і чинити згідно з ним;
- не бути іноземцем (тобто язичником);
- утримуватися від брехні;
- йому заборонялось особисте збагачення;
- він мав чинити справедливий суд;
- бути безкорисливим (не хабарником);
- не мститись навіть у думках;
- не зневажати своїх братів (громадян);
- дбати про скарбницю, брати податки й мита;
- не примножувати собі жінок, щоб не відступило його серце від Господа.

Царів потрібно шанувати, коритись їм та молитись за них (Повт. 17:14-20). Піднімати руку на царів-помазанців Господніх було великим злочином (1 Сам. 26:9; 2 Сам. 1:14).

Отже, християни повинні займати активну громадянську позицію, вимагаючи від влади добросовісного виконання своїх обов'язків, молитись за неї і коритись їй. Отож, Бог, маючи верховну владу на землі, піклується про нас, використовуючи державну владу для нас, а не проти нас.

3. «Четверта гілка влади» і ставлення до неї християнства

Життя сучасної людини неможливо уявити без інформації, яку безпідставно вважають найціннішим товаром. А якщо це товар, то його потрібно вміло донести споживачеві. Тому так наполегливо й високопрофесійно працюють над цим завданням мільйони журналістів, блогерів та інших фахівців.

Землетруси, пожежі, катастрофи, воєнні сутички та конфлікти, вбивства, політична нестабільність, пікантні

подробниці приватного життя окремих людей — ось неповний перелік сюжетів будь-якого блоку новин.

Стан сучасної людини, яка живе в подібному вирі інформації, можна висловити одним словом — неспокій. Неспокій за себе, за своїх дітей, за завтрашній день.

Самі журналісти не завжди усвідомлюють, що стали знаряддям у руках головного терориста людства — диявола. Саме він зацікавлений у тому, щоб усі люди жили в страху. Бо коли людина живе в постійному страху, то цей страх із часом переростає в паніку. А в паніці людина не може твёрезо оцінювати дійсність і нерідко стає сліпим знаряддям у руках диявола.

А ось що пишуть журналісти, яких вибрав Бог:

«Не бійся, з тобою бо Я, і не озирайся, бо я — Бог твій! Зміцню Я тебе, і тобі поможу, і правцею правди Своєї тебе Я підтримаю» (Іс. 41:10).

«На Мені Дух Господній, бо Мене Він помазав, щоб Добру Новину звіщати вбогим. Послав Він Мене проповідувати полоненим визволення, а незрячим прозріння, відпустити на волю помучених, щоб проповідувати рік Господнього змилювання» (Лк. 4:18-19).

«Прийдіть до Мене, усі стурдовані та обтяжені, — і Я вас заспокою! Візьміть на себе ярмо Моє, і навчіться від Мене, бо Я тихий і серцем покірливий, — і знайдете спокій душам своїм» (Мт. 11:28-29).

Головною темою повчань Ісуса Христа були саме втіха та надія. Він Сам, будучи любов'ю, хоче дати цю любов кожному, хто її прагне. «Страху немає в любові, але досконала любов проганяє страх геть, бо страх має муку. Хто ж боїться, той не досконалий в любові» (1 Ів. 4:18).

Тому наше завдання — не лише жити серед цього тривожного світу спокійно, але й нести цей спокій неспокійним людям. Це не означає, що ми не повинні навіть і згадувати про оті тривожні новини, які, немов лавина, сунуть на нас з екранів ТБ, із сайтів інтернету чи зі сторінок газет. Ми просто не повинні надто акцентувати на них увагу, а знаходити заспокоєння в Бозі і тим самим надавати добрий приклад навколишнім. Тим більше, що існує досить багато видань та каналів, які несуть Добру Новину всім, щоб зміцнити наше серце і віру.

Секція № 2. Християнські засади в економіко-правовому полі України.

1. Вплив християнства на формування українського державного права.

2. Християнство у сфері економічних відносин.

3. Трудова діяльність людини і християнство.

Тези доповідей

1. Вплив християнства на формування українського державного права

Видатний філософ Г. В. Гегель у праці «Філософія релігій» зазначив: «Народ, який має погане поняття про Бога, має і погану державу, і поганий уряд, і погані закони». Зауваження цілком слушне, бо віруюча людина є богобійною, здатною дотримуватися праведного життя. Водночас, коли людина взагалі не пізнала Бога або й зовсім не вірить у Його існування, тоді зникає сенс боїтись чинити зло, виникає почуття всездозволеності й безвідповідальності.

Із прийняттям християнства у свідомості людей почала відбуватися трансформація світоглядних понять, яка торкнулась і правової сфери життя.

Ще за часів Володимира Великого в законодавстві нашої держави чільне місце посідали церковні статuti. Найбільш важливим серед них є церковні статuti князя Володимира та князя Ярослава Мудрого (X-XI ст.). У них уперше було описано людське життя як цілісне у єдності особистого,

сімейного і державного життя; було створено «практичну філософію», у якій поряд із філософськими роздумами давалися практичні поради й розроблялися етичні норми; а також було визначено юрисдикцію церковних органів і судів тощо. В окремих редакціях кодексу законів було передбачено вступ, де тлумачився феномен влади, зокрема дві важливі для русичів ідеї: про походження влади від Бога і про те, що над можновладцями Божий суд буде суворіший, ніж над іншими людьми.

Твір митрополита Іларіона (XI ст.) «Слово про закон і благодать» висвітлює християнські погляди на функції держави і церкви; на організацію соціальної інфраструктури; на відповідальність цілого народу за створення християнської держави; на різні народи і їхню рівність перед Богом; на відповідальність окремої людини за власні вчинки перед Богом тощо.

«Не будеш ненавидіти брата свого в серці своєму. Конче вияви неправду свого ближнього, і не понесеш гріха за нього. Не будеш мститися, і не будеш ненавидіти синів свого народу. І будеш любити ближнього свого, як самого себе! Я Господь!» (Лев. 19:17-18).

(Див. також Єз. 18:20; Рим. 12:19; Повт. 5:17-20; Пс. 15:5; Пр. 17:15; 19:9; 21:28; 24:28-29; Лев. 19:15; Повт. 24:17; 16:18-20; Іс. 5:22-23; Дії 10:34-35; Іс. 56:1.)

Закон Божий і Його настанови торкаються абсолютно всіх сфер життя людини. «Коли хто недавно одружився, не піде він до війська, і ніяка справа не покладеться на нього, — вільний він буде один рік для свого дому, і порадує свою жінку, що взяв» (Повт. 24:5; розділ 20).

Прикладом поєднання правових норм і християнських складових стало прийняття 1996 року Основного закону України — Конституції України. Значну частину християнського вчення закладено в розділі II «Права, свободи та обов'язки людини і громадянина», які загалом визнано основними цінностями людини.

2. Християнство у сфері економічних відносин

Економічне життя суспільства, як, зрештою, і всі інші сфери життєдіяльності людини, також регулюються такими чинниками, як духовність і мораль. На думку багатьох учених та підприємців мораль і бізнес принципово несумісні, оскільки, на їхню думку, етичний учинок не повинен переслідувати жодної особистої вигоди. А, як бачимо, весь бізнес реально побудований на одержанні максимальної особистої вигоди.

Християнська ж мораль учить, що весь бізнес (будь-який господарський процес) повинен підкорятись Божим заповідям та повелінням, щоб не стати перешкодою до спасіння душі. Тому основні економічні категорії (гроші, власність, прибуток та ін.) треба розглядати через призму праведності чи неправедності їх виникнення та використання.

«Не будете чинити кривди в суді, у мірі, у вазі та в мірі рідини. Вага вірна, тягарці вірні, ефа вірна, гін вірний буде в вас. Я — Господь, Бог ваш, що вивів вас із єгипетського краю!» (Лев. 19:35-36).

(Див. також Повт. 25:13-16; Пр. 11:1; 16:11; 22:16; Пр. 28:27; Лев. 19:9-10; Лк. 12:15; 1 Тим. 6:9-10; Єз. 18:7-9; Лев. 25:36-37.)

Західноєвропейський та американський досвід побудови економічних відносин на християнських засадах довів свою ефективність: у цих країнах найбільшою мірою реалізуються принципи демократії, достовірного відображення господарських відносин різного рівня, відкритої бухгалтерії, чесності й фінансової прозорості тощо, чого не можна сказати про українську економіку. Однак справжня ринкова економіка — це своєрідний простір для застосування християнських цінностей у цій галузі. Хоча багатство й віддаляє людину від Бога та доброчинності, проте і його можна поставити на службу потребам людини. Колись відомого мільярдера Рокфеллера

запитали: «У чому секрет вашого фінансового успіху?» А він відповів: «Мене мама з дитинства привчила віддавати Богові десятину». Він, будучи християнином, вважав, що силу заробляти гроші дає Бог, а заробляти потрібно якомога більше, щоб якомога більше можна було б роздавати нужденним. На його пожертви були побудовані 2 університети, 24 випускники яких отримали Нобелівську премію.

«А всяка десятина з землі, з насіння землі, з плоду дерева, — Господеві воно, святощі для Господа!» (Лев. 27:30).

(Див. також Бут. 28:22; Мал. 3:10.)

3. Трудова діяльність людини і християнство

Прообразом трудової діяльності людини є діяльність Бога, яка триває постійно. Праця людини мала відбуватися у співпраці з Богом, бути творчою. «І взяв Господь Бог людину, і в еденському раї вмістив був її, щоб порала його та його доглядала» (Бут. 2:15). Але через гріх перших людей усе змінилося. «І до Адама сказав Він: ...проклята через тебе земля! Ти в скорботі будеш їсти від неї всі дні свого життя... У поті свогою лица ти їстимеш хліб, аж поки не вернешся в землю, бо з неї ти взятий» (Бут. 3:17-19).

Будь-яка праця людини (і фізична, і розумова) тією чи іншою мірою тяжка, але Бог Своїх дітей благословляє, і праця дає людині достаток, сімейне благополуччя, повагу й шану від людей. «Бо вартий робітник своєї поживи» (Мт. 10:10).

Християнство оцінює професійну діяльність людини не лише за її зовнішніми наслідками, але й за мотивом праці. Наприклад, лікар робить професійно грамотно операцію, і хворий одужує. Але якщо мотивом праці лікаря є лише заробіток на чужій біді, то християнство розцінює це як гріх. Можна мати щирий намір допомогти людині, але при цьому не докласти зусиль, щоб робити свою справу грамотно і професійно. І це також буде гріхом, бо свідчить про недбальство людини.

Часто людина, здобувши блискучу освіту, працюючи на керівній посаді, забуває про належне (християнське) ставлення до інших людей, котрі не досягли такого рівня професіоналізму. Християни повинні пам'ятати, що кому багато дано, з того багато й спитається. І не тільки на роботі.

Розвиток ділових стосунків між людьми неминує був пов'язаний з оплатою їхньої праці. Біблія навчає також, як правильно це робити:

«Не будеш гнобити ближнього свого, і не будеш грабувати, і не задержиш в себе через ніч аж до ранку заробітку наймита» (Лев. 19:13).

(Див. також Повт. 24:14-15; Мал. 3:5; Як. 5:4; Єр. 22:13; 2 Сол. 3:10; Кол. 3:23.)

Бог також регламентує працю людини: шість днів працюю і роби всю працю свою, а день сьомий — субота для Господа (Вих. 20:8-11 Повт. 5:12-15; Іс. 58:13-14). Крім суботи (тобто для спокою), були й інші свята, під час яких звична робота також не виконувалась. Але святкування — це не просто вихідний день, це не день всюдозволеності і потурання своїм забаганкам чи пристрастям. Святкування — це поклоніння Богові й прославлення Його, це можливість подякувати Йому за все і зробити щось добре ближньому.

Секція № 3. Християнські основи соціальної сфери українського суспільства

1. Християнський погляд на сім'ю.
2. Християнство і медицина.
3. Християнські основи державної політики у сфері соціального забезпечення українці.

Тези доповідей

2. Християнство і медицина

Звичайно, Біблія — не медичний довідник, але містить такі поради, які свідчать про глибину знань у цій сфері.

Зокрема, ніхто не заперечує, що позитивні емоції (радість, надія, вдячність, а також уміння прощати) корисні для здоров'я. «Серце радісне добре лікує, а пригноблений дух сушить кості» (Пр. 17:22).

У біблійні часи страшною хворобою була проказа. Бог дає детальні рекомендації (Лев. 13-14), як діяти в таких випадках. Насамперед, це була ізоляція таких хворих. Лікарі почали застосовувати цей принцип тільки під час масштабних епідемій аж у Середньовіччі. Тепер при лікарнях є інфекційні відділення або, принаймні, ізолятори.

Зараз ми знаємо, що після одужання від інфекційної хвороби людина ще деякий час (для різних хвороб цей час різний) є носієм інфекції. Тому лікарі рекомендують утримуватись від контакту зі здоровими людьми. А Біблія радила людям (або священикам) спостерігати за хворим ще сім днів, прати одяг та омиватись водою для очищення.

Вимога митись була і в тому випадку, коли був контакт людини з мертвим тілом (Чис. 19:11, 14-19; 31:19). Аж до кінця XIX ст. лікарі ретельно не мили рук, коли під час виконання своїх обов'язків переходили від трупів до живих пацієнтів. Через це помирало багато людей.

Як свідчать деякі статистичні дані, щороку понад півмільйона дітей у світі помирають від діареї, здебільшого через контакт із неутилізованими екскрементами. Біблійний закон вимагав закопувати екскременти подалі від місць проживання людей (Повт. 23:13). Справді, чистота — запорука здоров'я.

У Слові Божому також чітко прописані санітарно-гігієнічні норми поведінки щодо інших випадків (наприклад, Лев. 12; 15).

Одна із заповідей Декалогу дуже коротка: «Не чини перелюб». Але при її порушенні у людей виникає дуже багато проблем: крім венеричних хвороб, статевим шляхом передаються інші серйозні хвороби, зокрема, СНІД.

Ще один напрям, у якому християнство займає активну позицію, пов'язаний із заповіддю «Не вбий». Насамперед, це стосується абортів, які в нашій країні ще не заборонені. Досі також залишається правова і моральна проблема із евтаназією.

Найбільшу потребу людина має в їжі та одязі. Тому Біблія ретельно навчає людей, що можна вживати в їжу (Лев. 11; Повт. 14:3-21) і воно буде корисним, а від чого потрібно утримуватись (Дії 15:20, 29). У Біблії наголошується також на помірності в їжі та питті або на суворому обмеженні в їжі (пості). У медицині такі обмеження називають дієтами (однак зауважимо, що піст і дієта не одне і те ж), які застосовують паралельно з медикаментозним лікуванням різних хвороб.

Через пророка Єзекиїля (47:12) Бог навчає людей використовувати рослини (їх листя) для лікування. Для різних видів ліків (настоянки, краплі, мікстури, відвари тощо) широко використовують не тільки листя, але й інші частини рослин (квіти, насіння, корінь).

3. Християнські основи державної політики у сфері соціального забезпечення українців

Уява про людину як досконалу істоту, найкраще Боже творіння — це правильний погляд. Але якщо в серці людини не живе Бог, то ця уява веде її до жорстокості й безжалюності. Адже в такому випадку хворі й каліки, безхатченки й немічні старі, які є невід'ємною частиною нашої реальності, першими стають жертвами жорстокості.

«Блаженні милостиві, бо помилувані вони будуть» (Мт. 5:7).

(Див. також Зах. 7:9; Пр. 14:21.)

Біблія рясніє закликами до милосердя, заохочує милосердних, бо «Господь, Господь, Бог милосердний, і милостивий, довготерпеливий, і многомилостивий та правдивий» (Вих. 34:6). Милосердя вчить вибачати, входити в ситуацію,

з розумінням ставитись до слабкостей та немічності інших людей. Милосердя кожній людині дає ще один шанс, ніколи й нікого не відкидає. Тільки милосердне суспільство є посправжньому сильним.

З давніх-давен у будь-якому суспільстві до найбільш уразливих верств населення належали сироти і вдови. І в цих випадках Бог навчає, як потрібно поводитись.

«Жодної вдови та сироти не будеш гнобити» (Вих. 22:21).

«Коли будеш жати жниво своє на своїм полі, і забудеш на полі снопа, не вернешся взяти його, він буде приходитькові, сироті та вдові, щоб поблагословив тебе Господь, Бог твій, у всім чині твоїх рук» (Повт. 24:19).

Крім того, сиротам і вдовам відділялась певна частка із десятин (Повт. 14:28-29), а під час свят їх обов'язково запрошували до столу або пригощали частуванням «у міру добровільного дару своєї руки» (Повт. 16:10-11).

Перші християни також дбали про вдів (Дії 6:1; 1 Тим. 5:1-16; Тит. 2:3-5; Повт. 10:17-18).

Україна як християнська держава також виявляє турботу про знедолених. Крім того, в Україні набуває поширення волонтерство; для одиноких невиліковно хворих відкрито хоспіси; створено громадські об'єднання, які опікуються дітьми з особливими потребами; при церквах діють реабілітаційні центри.

Секція № 4. Християнські традиції в українській культурі

Методичні рекомендації. У роботі секції пропонується розглянути християнські традиції в архітектурі та образотворчому мистецтві, в українській духовній музиці, широко використовуючи при цьому відповідні відеоматеріали, слайди чи презентації. Крім того, за потреби чи бажання учнів можна подати інформацію про український національний одяг і його елементи в сучасному діловому та святковому костюмі. До роботи в секції доцільно залучити учнів 9 класу.

IV. Резолюція конференції

Слова, записані в епіграфі до нашої конференції, належать видатному українському державному та релігійному діячеві XVI ст. Івану Вишенському і не втратили своєї актуальності й сьогодні.

Християнство — це не релігія чи ідеологія, а спосіб щоденного життя в мирі й любові з людьми та Богом.

Християнська мораль ґрунтується не на філософських теоріях чи логічних доказах, а на особі Ісуса Христа — Сина Божого. Без Нього християнська мораль приречена на долю кожної теорії, яку з часом змінюють на нову, більш досконалу.

Тільки Бог є Творцем і Джерелом життя, а тому людина повинна гідно жити, пам'ятаючи про свою відповідальність перед Ним.

Повнота життя людини відображається в її гармонійному розвитку, коли матеріальне і духовне однаково розвинуті. Тільки в Христі й через Христа людина може досягнути цю повноту життя.

V. Заключне слово вчителя

1. Спільне виконання духовного гімну України «Боже великий, єдиний» усіма учасниками конференції.

2. Наукова частина конференції на тему «Вплив християнства на формування моралі українського народу» завершена. З цього моменту і протягом усього вашого життя триватиме практична частина, щоб благодатний вплив християнства на наше суспільство не ослаб, а примножився для добра всіх і для слави Божої!

Три теми після перегляду фільму «БОГ НЕ ВМЕР 2»

Протягом останніх років «фабрика мрій» Голлівуд випустила значну кількість фільмів на біблійну або навколохристиянську тематику. Це — нетипово для сучасної кіноіндустрії. Адже здебільшого стрічки на релігійну тематику викликають величезні дискусії й суперечки в соціумі. Це не дивно, бо в сучасному толерантному суспільстві є величезний дефіцит тверезої, моральної, непохитної світоглядної позиції. Хоча людей, які дотримуються чітких моральних принципів, принижують і цькують, більшість завжди захоплюється тими, хто послідовно дотримується своїх поглядів і того, у що вірить.

2014 року резонанс у світі викликала стрічка «Бог не вмер», яка оповідала про протистояння студента-християнина й викладача філософії, атеїста за переконаннями. І хоча сама тема не була ні новою, ні сенсаційною, адже подібних історій є доволі багато, успіх фільму був неочікуваним. Окрім болючої теми, яку було порушено в фільмі, популярності картині сприяло й те, що в ній знімалися Кевін Сорбо — зірка Голлівуду (виконавець ролі Геркулеса в серіалі кінця 90-х), а також учасники популярного християнського гурту Newsboys, однойменний трек якого було використано у фільмі.

Після такої позитивної реакції соціуму вже не стало несподіванкою те, що за два роки, 2016 року, у прокат вийшла стрічка «Бог не вмер 2», як продовження теми протистояння в американському суспільстві. І хоча режисер картини Гарольд Кронк не мав на меті зробити власне продовження попереднього фільму, він, показуючи нову проблему, майстерно переплів ідеї обох фільмів, використовуючи історію першої картини як тло, на якому розвиваються нові події. Тому в фільмі можна побачити як героїв попередньої картини, включаючи музикантів гурту Newsboys, так і нових персонажів. Варто зазначити, що у фільмі свою останню роль зіграв Фред Томпсон (1942–2015) — актор, юрист і американський політик.

Сюжет фільму оповідає про життя й боротьбу за свої християнські переконання простої американської викладачки університету Грейс Веслі. Будучи вчителем історії, вона не побоюлась на питання своєї студентки Брук Таулі процитувати Біблію, базуючи на ній свою відповідь. Це спричинило те, що батьки студентки подали позов до

суду зі звинуваченням у релігійній пропаганді в стінах навчального закладу. Власне, увесь фільм — це демонстрація судового засідання, на якому розгортається драма цькування людини за її тверді християнські переконання. І саме так картина порушує ті питання й болючі теми, які зачепили глядачів. Ми не будемо переповідати весь фільм, а згадаємо лише дещо із того, про що фільм аж кричить.

Перше, що зразу впадає у вічі — це бажання суспільства вилучити християнство зі свого життя, проте користуватися його благами. Тобто не потрібно говорити про свої переконання, проте потрібно бути правдивим. Так, можна відстоювати права якихось людей, проте дати запит на перевірку проповідей у прилеглих до школи церквах, чи не порушуються в них якісь неприємні чи нетолерантні теми. Можна судити людину за християнські переконання,

проте записувати її на Біблії говорити правду й нічого окрім правди. Саме ця невідповідність дуже чітко проглядається в деталях фільму. Один із героїв фільму кидає фразу, що, мовляв, суспільство вже давно чекає, коли здійметься шум навколо цих «релігійних фанатиків». І він переконаний, що християн потрібно поставити на місце й змусити мовчати.

Але в контексті цього виникає низка питань: чи можна бути правдивим, не вірячи в те, що є не залежні від мене критерії правди? Як можна подавати історичні факти, коли мірилом їх історичності слугують доцільність і важливість не в науковому сенсі, а в конкретній соціальній ситуації? Як можна говорити про захист прав і свобод у суспільстві, яке надміру регламентує свою свободу висловлення й переконань?

Інше гостре питання, яке порушується в фільмі, — це розділення життя

й віри. Тобто ти можеш вірити в будь-що, але це ніяк не має виявлятися на твоєму робочому місці. І доти, доки ти мовчиш, — ти прийнятний і бажаний у сучасному суспільстві. Ця тема стосується не лише головної героїні стрічки. Це стосується й пасторів, які обговорюють судовий процес і визнають, що їх теж змушують мовчати, мовляв, що вони — пастори, тобто люди зацікавлені. Більше того, пастора університетської церкви Дейва Хіла, (актор Девід А. Р. Уайт), який міг би дати ґрунтовні відповіді на багато питань, не хочуть брати в присяжні, мотивуючи це тим, що він свідомий християнин. Але така позиція світу є зрозумілою. Адже люди, які мають непохитну віру й тверді переконання в існування незмінних, вічних цінностей, як більмо на оці в сьогоdnішнього толерантного суспільства, головною нормою якого є ситуативна етика.

Яскравим прикладом цього може стати момент фільму, коли в директора навчального закладу питають про назву установи, яку вона очолює. Та відповідає, що повна назва навчального закладу — університет імені Мартіна Лютера Кінга-молодшого. На наступне запитання, чи знає пані директор про основне покликання людини, на честь якої було названо університет, директор відповіла, що знає, проте переконана, що правозахисна діяльність пастора й проповідника набагато важливіша за його переконання. І саме це вона й хоче донести студентам, які навчаються.

Засадничі питання фільму:

- чи може християнин захищати й сповідувати свої переконання, не зважаючи на тиск, який чинить на нього суспільство;
- чи мають право віруючі люди сповідувати біблійні принципи в суспільстві, яке, хоч колись і було побудоване на християнських засадах, сьогодні цурається їх;
- чи готові люди, які вірять у існування Бога, який не лише створив цей світ, а й послав Свого Сина, щоби викупити його, боротись і стати проти всіх, навіть не зважаючи на втрати й зневагу?

І ця історія не нова. Адже ще на зорі християнства, відповідаючи на подібне питання, апостол Петро сказав відомі слова: *«Розсудіть, чи справедливо це було б перед Богом, якби ми більше слухали вас (людей), а не Бога»* (Дії 4:19).

Проте жодні докази не допомагають головній героїні довести свою правоту. Навіть абсолютно чітко доведення існування Ісуса Христа як історичної особистості, правдивості біблійної звістки, ніяк не впливають на хід судового засідання. Вони лише загострюють протистояння й дають підґрунтя для ще більш дошкульних звинувачень. І саме тоді відбувається одна із найзворушливіших сцен фільму. Під тиском усіх звинувачень головна героїня починає зневірюватись і, плачучи, просить Господа підбадьорення на цьому нелегкому шляху. І яким же великим є її здивування, коли через кілька хвилин під її вікнами небайдужі студенти-християни зі свічками в руках, на знак поваги й підтримки, починають співати відомий християнський гімн «Великий Бог, коли на світ погляну». Наш Господь знає, як і коли потішити нас на нелегкому шляху слідування за Ним...

У фіналі стрічки відкривається ще одна тема. Зневірившись довести звичайними методами невинність своєї підзахисної, правозахисник Том Ендлер викликає Грейс як свідка і змушує в суді розповісти історію свого навернення до Бога й основу своїх переконань. Після її емоційних свідчень він звертається до присяжних із палкою промовою, у якій закликає визнати свою підзахисну винною на підставі її непохитної віри. Але водночас він закликає їх звільнити з державних установ усіх людей, які мають тверді християнські переконання, і найняти на їхнє місце толерантних виконавців, які не матимуть ніяких переконань. Вони не приносять ніяких проблем і будуть виконувати лише те, чого від них хочуть. Вони будуть чітко дотримуватись корпоративно-ситуативної етики й говоритимуть лише те, чого від них очікують.

За те, що Том Ендлер, на думку судді, перейшов усі межі пристойності,

адвоката штрафують, проте він досягає своєї мети — змушує присяжних подивитися на процес не лише з погляду порушення правової етики, а розглянути проблему права людини на власні переконання й права проголошувати їх.

Суспільство не лише хоче виштовхнути християнство на узбіччя життя, а й заборонити будь-які згадки про цінності, які несуть у собі визначення «християнські». Християнську етику замінюють на просто «етику», християнське милосердя — на «благодійність», Біблію — на книгу релігійних переконань, а віру — на заангажованість, вузькоколобість і фанатизм. Але така підміна засадничих речей призводить суспільство до занепаду й вимирання. Адже за таких умов людина стає мірилом усіх цінностей і правил. А без абсолютного авторитету, на якому мають базуватись моральні правила і закони, таким авторитетом стає лише наше «Я». І тому не дивно, що в народі побутує приказка: «Закон як дишло — куди повернув, туди й вийшло».

Фільм закінчується щасливо — Грейс Веслі виправдали. Вона зберегла репутацію й можливість далі розповідати про Того, Хто її спас. Утім це не хепі-енд, а відповідь Бога на безліч молитов, які лунали до Нього про цю жінку. Це Його робота в реальній земній історії, Його близькість (іманентність) до кожної людини, яка щиро вірить у всемогутність Бога й незмінність Його істин. І це — потіха тим серцям, які готові заради Нього йти до кінця щодо своїх переконань.

Хоча суспільство хоче забути Бога та Його Слово, проте воно надзвичайно гостро потребує героїв із непохитними позиціями, на яких аніяк не зможуть вплинути ні люди, ні обставини, ні політичні ситуації. Цей фільм змушує задуматися, чи зможу я пройти до кінця під тиском і звинуваченнями? Чи зможу я лишитись вірним у несприятливих обставинах? Не знаю... Можливо, відповідь відшукаю в фільмі «Бог не вмер 3», який розпочали знімати цьогоріч... 🕊

Олег Блоцук,
магістр теології, викладач народних звичаїв,
свят та обрядів, пастор євангельської
християнської церкви «Скеля» м. Рівного

ЛЮДИНА МАЙБУТНЬОГО

Захотілося мені одного разу намалювати словесний портрет ідеальної молодої людини. Або молодої людини, що прагне до ідеалу. Чому? Тому що найближче майбутнє знаходиться в руках молодих людей. Майбутнє Церкви — також...

Я почав малювати, тобто підбирати визначення, і швидко спіймав себе на тому, що виходить щось дуже знайоме, ніби десь побачене.

Ідеальна молода людина розумна. Вона любить учитися. Бачу світле чоло, схилене над книгою. У неї немає шкідливих звичок, замість них — любов до спорту. Вона м'язиста й підтягнута. В одній руці в неї книга, в іншій — спортивна сумка з тенісною ракеткою чи волейбольним м'ячем...

Раптом мені здалося, що я не маю, а перемальовую. Мій юнак зійшов з ілюстрації чи то до Букваря, чи то до інших радянських підручників для старших класів. Там головний персонаж уранці прасує штани, робить зарядку, переводить бабусю через дорогу, успішно засвоює науки, любить активний відпочинок і випромінює непереможний оптимізм.

Так я зі здивуванням помітив, що в спробах намалювати ідеальний образ молодої людини ми легко можемо збочити на хибний шлях. А саме — узяти плакатного комсомольця й перетворити його на ідеал шляхом надягання хрестика на шию.

Є над чим подумати. Що погано-го в радянському вихованні? Нібито нічого. Є там місце й праці, й повазі до старших, і патріотизму, і безкорисливості, й дружбі, й науці. Здавалося б, лише дайте цим людям віру й молитву — отримаєте святих. Так багато хто й говорить: Радянська влада + Православна Церква = Свята Русь у силі й дії.

Але це велика неправда й богословська помилка, що веде до катастрофи.

Над радянською ідеальною людиною — чи плакатною, чи мультяшною, — не було Неба та не було Отця на Небесах. Зате в ній був гріх, який у Букварі не зображали. Гріх узагалі до уваги не брали, зводячи його лише до соціальної несправедливості.

Ось намальовано, як хлопчик поливає фікус. Але ж не намальовано, як той самий хлопчик у нападі люті після сварки з мамою розбиває горщик із фікусом об підлогу. Намальовано, як він миє посуд, але не намальовано, як він навідріз відмовляється його мити. І все інше — безглузде, зле, агресивне, хтивне, що оселилося в людині, — теж не намальовано. А воно ж було. І воно залишається. Ми ж пам'ятаємо, як швидко

полиняв і випарувався тип радянського невіруючого праведника відразу після краху системи. Щез колективізм, щез трудовий подвиг, у Букварі з'явилися інші малюнки.

Від картинок минулого, що засмітили розум, доводиться позбавлятися не без зусиль. Але моє запитання лишається: яким же буде той збірний образ молодої людини, у чийх руках виявиться відповідальність за життя й за Церкву?

Ця людина буде не плакатною, такою, що її не намалюєш. У Церкву, до Бога вона буде йти зовсім не так, як першокласниці в бантах біжать на 1 вересня. Вона буде йти в боях і кризь оточення.

Кількість людей, які приходять до Бога в дитинстві завдяки домашньому вихованню, буде не дуже великою. Перше, нормальних православних сімей мало. По-друге, виховувати ми ще не навчилися. По-третє, діти батьків слухати не хочуть, і взагалі світ змінюється так стрімко, що до нього звикнути не встигаєш. До Бога молодь буде приходити драматично.

Одні прийдуть від великого розуму й знань. Міфічна віра простаків давно померла. Її замінили забобони невігласів. І майбутнє віри — за розумом і жагою істини. Тому й звична для нас Церква села й селянства поступиться місцем Церкві міста й студентства. А де не поступиться, там зникне.

Інші прийдуть через нестерпний сором і невимовну гидоту. Не прийдуть, а приповзуть, у сльозах і з відчуттям, що більше йти нікуди. Таких буде більшість, бо розумники, які приходять через книгу, завжди нечисленні. А от більшість буде розбещуватись, морально гнити, пізнаючи в 10 років те, чого раніше не знали й не звідували 70-річні. І якщо не збожеволіють від неприродності, якщо не помруть на ранок від туги після чергової вечірки, якщо не озлобляться до стану демона, то приповзуть каятися. Так і почнуть спасатися. З часом допоможуть спастися іншим.

Є ще морально й релігійно геніальні люди, яким відносно легко (за чистоту й простоту душевну) дається те, що загалом дається кров'ю і потом. Є містичні натури, які до приходу в Церкву Христа Спасителя встигають побувати розумом на Сході й на Заході, пошукати

«просвітлення», дізнатися про чакри, мантри й карми. Ці теж, якщо не загубляться серед усміхнених демонів, що поринули в медитацію, стануть людьми молитви й духовної праці.

Так чи інакше Церква Ісуса Христа наповнюватиметься спасеними. Тобто приходитимуть ті, хто гинув, і саме тому приходитимуть, щоб не загинути навечно. Від такої картини не віє брехливими оптимізмом, і намалювати її важче, ніж ілюстрації до Букваря.

Чого побажав би я цій узагальненій молодій людині, людині майбутнього?

- Бажаю їй освоїти якесь ремесло, щоб, незалежно від посади й освіти, її ж руки завжди могли давати їй хліб.
- Бажаю їй побачити хоч трохи світу, щоб перестати лаяти свою власну землю й зрозуміти, що з часів гріхопадіння всюди все приблизно однакове.
- Бажаю навчитися терпіти біль фізичний і моральний, але якомога менше завдавати його всім навколо.
- Ставитись до грошей, як до грошей, а не як до бога, і вміти ділитися заробленим.
- Шукати щастя в сім'ї. Якщо там його немає, то ніде немає. При тому що й монастир — сім'я, а якщо не сім'я, то це й не монастир.
- Багато читати, але знати, що найбільша книга — Євангеліє Ісуса Христа.
- Ну й останнє: знати, що гріх завойовуватиме все більше й більше місця в серцях людей. Легкого християнства не буде. Буде праця й сповідництво. А отже, головні з необхідних якостей — це працелюбність і вірність. 📌

**Протоієрей
Андрій Ткачов**
[http://otrok-ua.ru/
ua/sections/art/
show/chelovek
budushchego-1.html](http://otrok-ua.ru/ua/sections/art/show/chelovek_budushchego-1.html)

Як виховують?

Загрозлива демографічна ситуація в наших країнах не склалася сама собою, а значною мірою була викликана штучно. Це результат діяльності спеціальних інститутів, установ та багатьох людей, які прагнуть досягти такого загрозливого чи ще гіршого стану. Їхню діяльність треба зупинити.

Я чув, що в багатьох школах вашої країни навіть у підручниках і змісті предметів «Біологія», «Основи безпеки життя» тощо, а також у виступах деяких гостей лекторів з'явилася негативна тенденція. Статеве життя намагаються відокремити від шлюбу й народження дітей, пропагуючи контрацепцію, стерилізацію та штучне запліднення, за норму видаються дошлюбні та позашлюбні статеві стосунки.

Інформація еротичного характеру послаблює почуття сорому. Ті, хто живе в гріху, відчують підтримку завдяки таким програмам, а ті, хто намагається дотримуватися цнотливості й моральної чистоти, піддаються спокусам і сумнівам із приводу своєї нормальності.

Дошлюбні статеві стосунки призводять до втрати моральної орієнтації в житті, і, на жаль, багато хто пробує шукати відповіді на свої питання там, де їх просто немає.

Актуальним сьогодні є обурення громадськості, чому в наших країнах так багато безладдя: неповага до батьків і вчителів, безвідповідальність і дармоїдство, розчарування в житті, алкоголізм, куріння і наркоманія, багато невдалих шлюбів, венеричних захворювань і безпліддя...

Однак дуже часто виникнення багатьох із цих проблем спричинили саме гріхи в статевій сфері. Такі гріхи дехто намагається пропагувати через шкільну систему. Аморальний спосіб життя не дає можливості й зовсім виключає потребу (вміння) закохатися. Навіть якщо укладається шлюб, подружжя вже прийшло одне до одного

з різними психологічними травмами, без належних емоцій, без достатньої довіри й оптимізму; можливо, набулося безпліддя або інші невиліковні захворювання. Адже грішний спосіб життя розвиває не тільки негативне ставлення до шлюбу, але часто й до дітей.

Чи є майбутнє в народі, якщо його молоде покоління негативно ставиться до шлюбу й народження дітей?

Ті, хто користується засобами проти зачаття й проти народження, шкодять своєму здоров'ю. Уживаючи деякі такі засоби, спричинюють убивства своїх ще не народжених дітей, не усвідомлюючи до кінця, що чинять.

Завдання школи — формувати позитивне ставлення до народження й виховання дітей.

Річ у тім, що більшість так званих «контрацептивних» засобів убиває дітей. Зачаття часто відбувається всупереч усіх видів спіралей, гормональних таблеток, імплантів та уколів. Тимчасом ці засоби вбивають ненароджених дітей у перші дні після зачаття, коли жінка ще й не знає, що вагітна.

Статистика показує, що дітей, зачатих у пробірці, народжується менше 5 %. Більшість із них гине одразу після введення в матку через неприродні умови для життя. Так само відомо, що багатьох дітей убивають і в інший спосіб або тримають живими в замороженому вигляді в холодильниках. Безпліддя жінки найчастіше виникає через венеричні захворювання та аборт. Тому тут пов'язано багато гріхів.

Не можна забувати слова Господа Ісуса: «Істинно кажу вам: так як ви зробили одному з найменших братів Моїх, те Мені зробили» (Мт. 25:40). Маленька, щойно зачата дитина, і є нашим меншим братом чи сестрою. Її не можна вбивати за жодних обставин!

У Хорватії є прислів'я: «Хто бреше, той краде. А хто краде, можливо, і вбиває. А хто вбиває, той і бреше, і краде». Відтак відбувається потужне руйнування людини й суспільства, що виявляється не тільки у втраті душевного й тілесного здоров'я, низькій народжуваності, а й у поганому ставленні до праці, до обов'язків, до відповідальності. Такі симптоми виявляються навіть в економіці та в мистецькій сфері.

Захисники аморальних програм у школах, вишах та в засобах масової інформації стверджують, що займаються «репродуктивним здоров'ям». Тим часом їхня діяльність спрямована і проти репродукції, і проти здоров'я.

Батьки посилюють дітей до школи, довіряючи, що вона дасть їм добре навчання й виховання, а школа часто проводить місіонерство язичництва, рекламує й підтримує саме те, що Господь Бог забороняє. Ніхто не має права боротися проти Божих Заповідей!

Завдання школи — закликати до чистоти, моральної повноцінності, цнотливості життя, розвивати позитивне ставлення до шлюбу, який благословить Господь Бог як єдність чоловіка і жінки на ціле життя. Завдання школи — формувати позитивне ставлення до народження й виховання дітей.

Кожен народ буде сильним тільки тоді, коли у нього будуть сильні сім'ї, у яких подружжя любить одне одного і дітей, готове заради дітей жертвувати собою навіть у найважчих ситуаціях. Своїм існуванням ми завдячуємо Господу Богу й біологічному факту, що всі наші кровні предки від перших людей Адама та Єви народжували наступні покоління. Якби хоч один із наших кровних предків в цій ланці не народився, нас би просто не було.

Серйозність згаданої проблеми та її поширення в різних країнах світу спонукало Католицьку церкву відновити цю вічну християнську й людську істину.

У документі Папської ради в справах сім'ї «Правда про людську статевість та її суть» написано наступне:

«135. Сьогодні батькам слід бути свідомими в існуванні таких шляхів, якими їхнім дітям передається неморальне виховання, через різні методи, які наві'язують різні групи з позиціями та інтересами, які суперечать християнській моралі.

127.4. Цей принцип поваги до дитини виключає всі відповідні форми залучення дітей та молодих людей. Маємо на увазі, крім всього іншого, наступні методи, які зловживають статевим вихованням: (а) будь-які інсценізації, пантоміми чи «рольові ігри», які зображають геніталії чи еротичу, (б) малюнки, схеми чи моделі

цього характеру, (в) пошук особистої інформації щодо питань про секс або прохання розголосити сімейну інформацію, (г) усні або письмові екзамени з генітальних чи еротичних питань.

136. На перше місце батьки повинні поставити засудження світського та антенатального статевих виховання, яке відсуває Бога на периферію життя і трактує народження дитини як загрозу. Таке статеве виховання поширюють великі організації та міжнародні асоціації, які підтримують аборти, стерилізацію і контрацепцію. Ці організації хочуть нав'язати хибний стиль життя всупереч правді про статевість людини. Працюючи на національному чи державному рівнях, ці організації намагаються викликати страх у дітей і в молодих людей перед «загрозою перенаселення», щоб пропагувати контрацептивну ментальність, тобто, ментальність «проти життя». Вони поширюють фальшиві ідеї про «репродуктивне здоров'я» та «сексуальні й репродуктивні права» молоді. Більше того, деякі антенатальні організації утримують клініки, які, порушуючи права батьків, роблять аборти та розповсюджують контрацептивні засоби, пропагуючи таким чином розпусту, а, звідси — збільшення вагітностей серед підлітків. «Що пропонується молоді? Суспільство «речей», а не «людей». Право робити так, як їм забажається з перших років життя, без будь-якого обмеження, якщо це «безпечно». Необмежене дарування себе, панування над своїми інстинктами, почуття відповідальності — вважається, що всі ці поняття належать іншій епосі».

138. У деяких суспільствах діють професійні асоціації секс-виховників, секс-радіників і секс-терапевтів. Оскільки їхня робота часто базується на хибних теоріях, яким бракує наукової цінності і які є закритими до справжньої

антропології; теоріях, які не визнають справжньої цінності цнотливості, батьки повинні ставитися до таких організацій з великою обережністю. Якщо їхній світогляд суперечить ученню Церкви, то це видно не лише з їхньої роботи, але й із їхніх публікацій.

139. Ще одне зловживання стається тоді, коли статеве виховання подається тільки дітям шляхом розповіді про всі інтимні деталі статевого стосунку, навіть у графічний спосіб. Сьогодні це часто мотивується бажанням забезпечити виховання для «безпечного сексу», перш за все у зв'язку з поширенням СНІДу. В цій ситуації батьки повинні також відкидати пропагування так званого «безпечного сексу» чи «безпечнішого сексу», загрозили й неморальну політику, яка базується на оманливій теорії про те, що презерватив може захистити від СНІДу. Батьки повинні наполягати на стриманості поза шлюбом і вірності в шлюбі, як єдиному правильному й безпечному вихованні для запобігання цій інфекційній хворобі».

Ті, хто виробляють, поширюють і рекламують презервативи, відповідальні не тільки за співучасть у скоєнні гріхів, серед яких найчастіші — блуд, перелюб і контрацепція, але вони також відповідальні й за подання неправдивої гарантії захисту від інфікування різними захворюваннями.

Американський національний інститут здоров'я ще 1996 року в документі «Consensus Statement on Cervical Cancer» («Спільна заява щодо раку шийки матки») опублікував, що використання бар'єрних методів контрацепції, до яких належать презервативи, не дає захисту від зараження вірусом папіломи людини (Human Papilloma Virus), який викликає рак матки. 99 % жінок, що хворіють на рак матки, заражені цим вірусом). Через цей вірус у США помирає більше людей, ніж від СНІДу.

Документ прийнято 2000 року тим же Американським національним інститутом здоров'я спільно з Національним інститутом алергічних та інфекційних захворювань і Департаментом охорони здоров'я США. Він засвідчує, що немає клінічних підтверджень ефективності презерватива як захисту від зараження сифілісом, герпесом та хламідіями.

Католицька церква вчить, що не можна вести статеве життя поза шлюбом, який благословенний Господом і є нерозривним до смерті одного з подружжя. Отже, потрібно поважати зв'язок статевих життів й шлюбу.

Без Ісуса Христа неможливо вилікувати рани людей і суспільства.

Звичайно, треба зберегти й зв'язок між подружнім актом і зачаттям, під час якого Господь Бог створює душу нової людини. Більш докладні пояснення можна знайти в документах Католицької церкви: «Casti Conubii», «Humanae Vitae», «Persona Humana» та «Donum Vitae». Так, смертним гріхом є статеве життя поза подружнім актом, убивство ненародженої дитини, контрацепція, стерилізація і штучне запліднення, наприклад, запліднення в пробірці, штучне запліднення і клонування.

Необхідно вилучити з усіх навчальних програм і підручників усе те, що виправдовує й пропагує гріховну діяльність.

У разі виправданих причин уникнення зачаття дозволяється стриманість у плідні (фертильні) дні. Сьогодні плідні й неплідні періоди можна дуже просто й точно визначити, навіть за неправильних чи нерегулярних циклів, за допомогою природних методів: Білінгса чи симпотермічного.

Без Ісуса Христа неможливо вилікувати рани людей і суспільства. Медицина тільки частково може вилікувати хворобу тіла. Можна навіть сказати, що медицина, яка не поважає закон Божий, не є справжньою медициною.

Усім народам необхідне моральне оновлення, а це означає, що треба відмовитися від будь-якого гріха. На кожну проблему існує християнська відповідь. 🙏

Антун Лісец,
доктор медицини,
Хорватія

ОБКРАДАННЯ БОГА

Тема, яку хочу винести на обговорення, на мою думку, дуже важлива, і стосується вона не лише духовних питань, але й матеріального життя нашої країни й кожного з нас зокрема.

Насамперед, прочитаємо Слово від Бога, яке Він залишив на сторінках Біблії і яке стосується всіх: і простого народу, і керівників держави, бо все наше життя, і його матеріальна складова також, цілком залежить від того, як ми ставимось до Бога та Його Слова.

Сьогодні в Україні на всіх рівнях шукають якогось виходу, якогось рецепту оздоровлення країни. Кореспонденти іноді просто підходять із мікрофоном на вулицях міста до пересічних громадян із запитанням: «Яка ваша думка, що потрібно робити, щоб у нашій країні запанував порядок і народ почав жити краще?»

Та на це запитання є відповідь у Бога! То чому б не запитати про це в Нього?

— Невже Бог щось говорить у Біблії саме про нашу країну?

— Так! Говорить! І ось Його відповідь: «Нема благословення Божого на цій країні, а замість Божого благословення на цій країні лежить Боже прокляття!»

— А за що?..

— За що?! За злодійство! За крадіжку!..

Отже, поговоримо про обкрадання Бога. І я не боюся це заявляти, тому що Сам Бог так говорить через пророка Малахію (3:8)*. Але чи це взагалі можливо? Навіть серйозні державні установи за наявності сучасних систем охорони обікрасти неможливо, а обікрасти Бога, який знає і бачить усе наперед?! У 138-му Псалмі цар Давид висловився так: «...думку мою розумієш здалека... бо ще слова нема на моїм язичі, а вже, Господи, знаєш Ти все».

І все ж Бог каже: «Ви ж Мене обкрадаєте». «Чим обкрадаємо Тебе?» — запитує народ... У цьому тексті йдеться про десятини. Така була Божа установа, що ізраїльський народ мав жертвувати Богу десятку частину від плодів своєї праці та своїх прибутків. Про це написано в старозавітних книгах Левит (27:30) та Повторення Закону (14:22). І народ цієї Божої установи, на жаль, не дотримувався, іноді частково, а в окремих випадках і зовсім ігнорував це Боже повеління.

У Новому Завіті матеріальна жертва Богові не скасована, а внесені зміни в порядок її принесення: не десята частина, а за можливість, за бажанням: «...нехай кожен дає, як серце йому дозволяє... бо любить Бог тих, хто дає охоче» (2 Кор. 9:7); «...скільки дозволяє йому прибуток...» (1 Кор. 16:2). Ця тема важлива й заслуговує на окрему розмову.

Та сьогодні обкрадання Бога відбувається в іншому. Взагалі, що таке обкрадання будь-кого? Якщо коротко, то це привласнення того, що тобі не належить. Отже, що сьогодні люди привласнюють із того, що належить лише Богові?

Уся слава належить лише одному Богові!

* Тут і далі з цією позначкою подано біблійні цитати в перекладі Олександра Гижі, усі інші — в перекладі Івана Огієнка.

- Об. 4:11: «Достойний Ти, Господи й Боже наш, прийняти славу, і честь, і силу, бо все Ти створив, і з волі Твоєї існує та створене все».

- Пс. 103:31: «Нехай буде слава Господня навіки...»

- Пс. 113:9: «Не нам, Господи, не нам, але Йменню Своему дай славу за милість Твою, за правду Твою».

Подібних текстів у Біблії чимало, вони чітко, ясно й однозначно говорять про те, кому належить слава. А люди привласнюють і ділять між собою те, що належить виключно Богові. Усі чули, як у засобах масової інформації чи на мітингах та на майданах промовці вигукували у мікрофон: «Слава Україні!», а народ у відповідь: «Героям слава!» Поділили навпіл славу, яка належить одному Богові: одну частину віддали Україні, а іншу — героям! Усе! Богові немає нічого!..

Україна — це наша Батьківщина, країна, у якій ми живемо і за яку болить наша душа, але чим можна виправдати гріх духовної крадіжки, яким грішить наш народ?

До прикладу, виступ керівника держави з нагоди Дня Перемоги, наприкінці якого знову роздавали славу! Кому? Прошу послухати дослівно:

- Слава ветеранам Червоної армії та партизанського руху!
- Слава воякам Української Повстанської Армії та всім учасникам національно-визвольних змагань!
- Слава всім, хто захищав Україну від агресії з боку нацистського Третього Рейху!
- Слава Збройним силам України, Національній гвардії, СБУ, прикордонникам, добровольцям і волонтерам, усім силовим структурам, які боронять нашу вітчизну від ворожих зазіхань Російської Федерації!
- Слава Україні!
- Героям слава!

Чотирнадцять різних адресатів, кому розподілена й віддана слава, яка належить лише Одному Богові! Але самого Бога, якому належить вся слава, у цьому переліку немає взагалі.

Скажіть, яке було б ваше ставлення до людини, яка вас постійно обкрадає, не ховаючись і не соромлячись, привселюдно, з дня на день, з року в рік привласнює собі те, що належить лише вам? Чи було б у вас бажання з такою людиною підтримувати дружні стосунки та всіляко їй допомагати?

Послухайте, яке ставлення Бога до тих, хто Його обкрадає:

- Мал. 3:9: «Прокляттям ви прокляті, тому, що ви — весь народ — обкрадаєте Мене»*.
- Мал. 2:2 «Якщо ви не послухаєтесь, і не покладете на серце собі, щоб Імені Моему віддавати хвалу, — говорить Господь Саваот, — то пошлю Я прокляття на вас, і прокляну благословіння ваші, і вже проклинаю, бо ви не берете до серця цього!»

Народ не хоче слухати, думати, узяти це до серця й замислитися: що ми робимо? що ми говоримо? І немає того, хто б напоумив: «Люди, ви грішите проти Бога — крадете в Бога славу, яка належить лише Йому, і ділите її поміж собою! Зупиніться! Не наволікайте Божого прокляття на себе і весь народ, на всю країну!»

Але ж є ті, хто знає Святе Письмо й хто має таку можливість і доступ, щоб сказати про це! Ми не раз можемо бачити священнослужителів різних конфесій, які на тих чи інших урочистостях стоять неподалік президента, або майже поруч із ним. Хотілося б сказати їм: «Чому ви мовчите? Ви знаєте Боже Слово! Чому ви не піднесете свій голос і не скажете, не закричите, щоб перестали обкрадати Бога?! Щоб перестали грішити й наволікати Боже прокляття на нашу країну і наш народ! Ісус сказав: «Ви — сіль землі. Коли сіль ізвітріє, то чим насолити її? Не придасться вона вже нінащо, хіба щоб надвір була висипана та потоптана людьми» (Мт. 5:13).

Пригадуйте популярну пісню В'ячеслава Добриніна на слова Симона Осіашвілі «Не сип мені сіль на рану»? Так, світ, у якому ми живемо, — це суцільна гріхозна рана. У першому листі Івана (5:19) написано: «Весь світ лежить у злі». «Від підшви ноги й аж до голови нема цілого місця на ньому...» — читаємо в першому розділі Книги пророка Ісаї. І коли сіль Божого Слова потрапляє на ту гріховну рану, зрозуміло, що реакція може бути негативною і навіть агресивною. Але не завжди! Дехто може з розумінням поставитись до Слова Божого, до цієї духовної солі, усвідомлюючи, що це нас уздоровлює й зупиняє. Про це сказав Ісус: «...Як Мене переслідували, — то й вас переслідувати будуть; як слово Моє зберігали, — берегти будуть і ваше» (Ів. 15:20). У будь-якому випадку ми не маємо права мовчати, коли бачимо й чуємо як народ грішить.

Ось що говорить Бог:

- Єз. 3:18-19: «Коли Я скажу безбожному: «Конче помреш», а ти не остережеш його й не будеш говорити, щоб остерегти несправедливого від його несправедливої дороги, щоб він жив, то цей безбожний помре за свою провину, а його кров Я жажду з твоєї руки! Але ти, коли остережеш несправедливого, а він не вернеться від своєї несправедливості та від своєї несправедливої дороги, він помре за свою провину, а ти душу свою врятував».

У нас не завжди є можливість безпосередньо звернутися до можновладців нашої країни й застерегти їх Словом Божим, щоб вони не грішили і не обкрадали Бога, але в нас є можливість і право, яке дає нам Бог, постійно молитися за правителів нашої країни (1 Тим. 2:1-4), щоб Бог відкрив їм духовні очі та розум, щоб вони побачили й зрозуміли, що вони роблять недобре, щоб вони зупинились, повернулись до Бога лицем і віддали Богу належну славу! І Бог перемінить Своє ставлення до народу й почне благословляти!

- Пр. 16:7: «Як дороги людини Господь уподобає, то й її ворогів Він замирює з нею».
- Пс. 80:14-15: «О, коли б Мій народ був послухав Мене, коли б був Ізраїль ходив по дорогах Моїх, ще мало і Я похилив би був їхніх ворогів, і руку Свою повернув би був Я на противників їхніх!»

Бог сильний упокорити всяку людську гордість. Свого часу Він упокорив царя Навуходоносора так, що той їв траву, як віл! Бог не змінився, і сьогодні Він може впокорити будь-якого «Навуходоносора» — російського чи якогось іншого, — але Бог чекає першого кроку від нас, кажучи: «Принесіть же ви всю десятину до дому скарбниці...» (Мал. 3:10). Тобто, поверніть усе вкрадене в Бога — славу, яку ви забирали в Бога й віддавали людям! Поверніть Йому те, що належить лише Йому!

- Мал. 3:10: «...і тим Мене випробуйте, — промовляє Господь Саваот: чи небесних отворів вам не відчиню, та не виллю вам благословення аж надмір?»

І далі Бог говорить про конкретні зміни на краще, які відбудуться в народі, коли народ виправить свої дороги перед Богом:

- Мал. 3:11 «Я для вас забороню поглиначам винищувати у вас плоди землі, і виноградна лоза на полі у вас не втратить плодів своїх...»*

Сьогодні ми говоримо не про гусінь чи колорадських жуків. «Поглиначі плодів землі» — це, як я розумію, гусениці на двох ногах, які пожирають майже все, що належить трудовому народу і чим мали б користуватися люди, народ. Скільки цих поглиначів сьогодні розвелось в нашій країні, і жодна «хімія» чи «отрута», ні закони їх не беруть.

А війна на Сході України?! В одній із телепередач показав такий короткий сюжет: телеоператор з камерою проводив зйомку в укритті, в бліндажі, і один з українських вояків попросив його направити об'єктив камери на ящик чималих розмірів. Цей ящик був до країв заповнений уламками від ворожих мін та снарядів. Солдат сказав: «Таку кількість осколків ми назбирали за два дні. Не спеціально збирали, а так, де бачили, то підбирали...»

Послухаймо, що каже Бог! Коли перестанемо грішити, обкрадати Бога, повернемо Йому все, що Йому належить, то Він рясно нас благословить! Аж надмір! «Поглиначі» більше не будуть цього робити, тому, що Бог каже: «Я забороню їм це робити». На полях ваших ви будете збирати багаті врожаї не уламків від мін та снарядів, а картоплі, буряків, моркви тощо.

І наступний текст, хоч він короткий, але його можна сміливо назвати оптимістичним прогнозом на недалеке майбутнє, який дає Сам Господь:

- Мал. 3:12: «І будуть всі люди вважати вас блаженними, бо будете ви любим Краєм, говорить Господь Саваот».

Ми сьогодні дивимось на інші країни й уважаємо їх привабливими. Узяти хоч до прикладу найближчу до нас Польщу... Кажемо: от там добре живуть — і дороги нормальні, і зарплати гідні, і пенсії... Мабуть, тому що Бог їх благословляє, бо не обкрадають Його на державному рівні й не вигукують: «Слава Польщі!» Чи хтось може чув колись щось подібне від поляків? Чому ж ми, українці, захворіли цією духовною хворобою обкрадання Бога? Звідки воно до нас прийшло? Нам потрібно покаятися перед Богом, і не лише за слова, а за все своє гріхове життя в цілому. І Бог буде нас благословляти! І сусідні народи дивитимуться на Україну, як на привабливу й успішну країну, з високим рівнем життя й достатку, і будуть дивуватися: «Як їм удалося досягти такого успіху?» А рецепт насправді дуже простий:

- перестати обкрадати Бога,
- віддати Йому належну славу,
- слухатися Божого Слова, яке Він говорить до нас через Святу книгу — Біблію,
- будувати наше життя й стосунки з Богом і людьми згідно з Його Словом.

Тоді ми будемо найщасливішими людьми у світі, бо отримаємо Боже прощення й вічне майбутнє з Ним! І навіть у цьому земному житті Господь нас рясно благословить: і всю нашу державу, і кожного з нас зокрема, бо Він так сказав: «І прийдуть на тебе всі оці благословіння, і досягнуть тебе, коли ти слухатимешся голосу Господа Бога свого» (Повт. 28:2). 🕊

Віктор Хоцик,
Рівненська обл.

Антивірус

Лялькова вистава

Автор Наталія Собченко, м. Ірпінь, Київська обл.

Дійові особи

Автор

Блекман — господар Темного Королівства
Хмара (або Сумна Хмара) — слугиня Блекмана
Білий Клик — вовчєня, житель Чудового Лісу
Вухастик — заєць з Чудового Лісу, приятель Білого Клика
Іскринка — білочка з Чудового Лісу
Мудрий Вовк — батько Білого Клика, теж із Чудового Лісу
1-й, 2-й, 3-й голоси з натовпу

Сцена 1

Дія відбувається в темному королівстві Блекмана.

Автор. Колись у дуже гарному лісі дружно жили-поживали чудові звірі. Чому чудові? Бо вони ніколи не сварилися, допомагали одне одному. Узимку їжу, якою запаслися, розподіляли порівну — тому й усе в них було добре!

Але жителі палацу темного короля Блекмана цьому не раділи — там узагалі ніхто не вмів радіти: заборонено було навіть вимовляти такі слова, як «любов» чи «дружба».

На високому троні сидить Блекман і хрускотить чіпсами. До нього підходить сумна Хмара.

Хмара. Пане Блекмане, дозвольте звернутися!

Блекман. Дозволяю, звертайся, Сумна Хмаро!

Хмара. Я хочу прозвітувати про свою роботу.

Блекман. Ну що ж, коли ти цього разу пролітала над лісом, чи помітила щось погане, неприємне чи зле?

Хмара. На жаль, ні, мій пане: ні бійки, ні брехні, ні крадіжки, ні навіть найменшого хуліганства! У цих добрих звіряток усе гаразд! Та й літати мені стає важче: над цим лісом яскраво світить сонце! Я навіть схудла на 3 кілограми! Іще два таких польоти — і я розтану!!!

Блекман. Коли й далі так буде — від Темного Королівства нічого не лишиться! З кожним сонячним днем наші кордони звужуються! Треба терміново щось робити!

Хмара. Пане, ще одна прикрість: утік один із наших (вибачте, з Ваших!) службовців! Хто ж тоді служитиме Вашим темним силам?

Блекман. Яка з тебе користь! Мені самому доводиться все вирішувати! (знервовано хрумтить чіпсами та міркує...) Нам потрібно... О, суперплан!

Хмара. Геніально, пане Блекмане! Може, суперплан полягає в тому, щоб захопити владу над жителями цього Чудового Лісу?!

Блекман. Саме так!

Хмара. То що, я полетіла?

Блекман. Куди?

Хмара. У королівську бібліотеку!

Блекман. Навіщо?

Хмара. Ви ж самі сказали, що нам потрібен суперплан! А для цього нам потрібна Супер...

Блекман. Супербібліотекар?

Хмара. Пане, які Ви здогадливі: звичайно, Суперкнига, яка зберігається в бібліотекарі!

Блекман. Що є — того не відбереш: здогадливість — моє друге ім'я! Але як ця книга нам допоможе?

Хмара. У ній зібрано всі правила та закони життя, до того ж, збувається все те, що там написано! Нам треба лише знайти потрібні сторінки, де вказано про захоплення влади! Тоді, будьте певні, що інструкції, як захопити Чудовий Ліс, у нас у кишені!

Блекман. То вони вже в кишені? Чого ж ти одразу не сказала?! Я не розумію: вони в тебе в кишені чи в мене?

Хмара. Залишайтеся на місці: я повернуся за хвилину!

Хмара відлітає, Блекман знову хрускає чіпсами.

Блекман. Так, я надзвичайно розумний: лише в моїй голові могла зародитися така суперпідступна думка! Люблю себе, бо я найвищий і неповторний!

Хмара вертається, тримаючи Суперкнигу, розгортає її.

Хмара. Так, подивимось... Ні, це не те... Ага, ось знайшла!

Блекмен. Ну що там? Читай скоріше!

Хмара. На десятій сторінці в розділі п'ятому сказано, що «той, хто вчинив навіть найменший злочин і порушив хоча б один із законів, які записано в цій книзі, стає беззахисним перед вірусом гріха та після справедливого суду потрапляє в полон темного королівства назавжди». А далі тут говориться про...

Блекман. «Назавжди»?! — То це ж те, що нам треба!!!

Хмара. Звичайно! Але може варто дочитати до кінця?

Блекмен. Нема сенсу витрачати час на читання книг — даремна праця! Я краще в «Майн Крафт» пограю! Отож, наказую тобі, Сумна Хмаро: негайно прямуй до своєї секретної лабораторії і терміново виготовляй вірус гріха!

Хмара. О, до нашого сховища якраз завезли свіженьку «ненависть», найхитрішу «брехню» та «зрадництво» найвищого ґатунку! Затримка з «гордовитістю» та «ледачістю», але, гадаю, до вечора...

Блекман. До якого вечора?! Щоб до обіду вірус було виготовлено! І не забудь додати найголовніший інгредієнт — «образу»!

Хмара. Будьте певні, пане Блекмане, зроблю якнайкраще!

Хмара виходить. Блекман з'їдає пару чіпсів, дістає пляшку кока-коли та наливає трошки в одноразовий стаканчик.

Блекман. О, приємність! Що може бути смачнішим за ці хрумкі чіпси з надзвичайно шкідливими хімічними добавками, які зафарбовано отруйно-оранжевою фарбою? Смачніший тільки солодкий газований напій — він такий колючий і так приємно грає в животі!

Хмара повертається, тримаючи шприц.

Хмара. Готово, мій Пане! Для зараження вірусом достатньо лише однієї краплі цієї прекрасно-гидкої суміші!

Блекман. Це добре, Сумна Хмаро! Але твоя суміш тут, а звірі там, далеко в лісі...

Хмара. Спокійно, я все контролюю! У наш час нанотехнологій немає нічого неможливого! Отож, до Вашої уваги мій останній винахід: метелик із моторчиком!

Показує Блекману метелика.

Хмара. Модель цього року — вдосконалена версія: працює на акумуляторах, заряд тримає до двох годин.

Блекман. Думаєш, цього часу достатньо?

Хмара. Більш ніж достатньо! За дві години мій метелик із моторчиком долетить до Чудового Лісу, швидко вибере жертву, крапне на неї нашу чарівну суміш і спокійно повернеться!

Блекман. Блискучий задум, Сумна Хмаро!

Блекман дістає чіпси, Хмара жадібно ковтає слину та наближується до Блекмана.

Хмара. А можна мені, Пане, у нагороду за працю, хоч трошки хрусткої смакоти?

Блекман. Ні!!! Закінчилася!

Блекман вибігає, притискаючи пачку з чіпсами. Хмарка сумно зітхає, бризкає на крила метелика вірусом та відправляє його в Чудовий Ліс.

Сцена 2

Дія відбувається в Чудовому Лісі. Два приятелі, зайчик Вухастик і вовчєня Білий Клик, ідуть до школи лісовою стежкою.

Білий Клик. Вухастик, ти помітив, який сьогодні чудовий сонячний ранок!?

Вухастик. Помітив, Білий Кличе! Потеплішало нарешті!

Білий Клик. Друже, а чи всі домашні завдання ти зробив?

Вухастик *(зітхає).* Аякже! Сім завдань із травознавства, дві задачі з відшукування слідів та п'ять правил поведінки в лісі. Я сидів над цими уроками вчора цілий день!

Білий Клик. Не жалкуй, незабаром канікули, тоді нагуляємося вдосталь! Зате ми будемо знати, як правильно поводити себе в лісі — тоді батьки дозволять нам гуляти значно далі від домівки.

Вухастик. А як далеко?

Білий Клик. Та навіть до найвіддаленішої Квіткової Галявини!

Вухастик. Що, правда? То може й до річки дійдемо?

Білий Клик. До річки без батьків — то лише в старших класах. Нам самим поки не можна — ми ще не вивчали особливості водоймищ. О, дивися, ми вже майже прийшли! Я дуже радий, що можу пізнавати щось нове про наш ліс і його жителів у нашій «Школі Лісової Премудрості».

Вухастик. А я хотів би зараз пограти в футбол! А про життя в лісі я й так добре знаю — більше мені не треба!

Білий Клик. Хіба? Тоді розв'яжи задачку: скільки кілограмів меду треба запасти ведмедю на зиму, якщо відомо, що квітковий мед він любить більше, ніж липовий?

Вухастик. Легко! Ось так... Множимо... Ділимо... Потім віднімаємо липовий... і дістаємо відповідь: на зиму ведмедю буде достатньо сто тисяч кілограмів!

Білий Клик. Скільки, скільки???

Вухастик. А ти як думав! Сто тисяч, не менше! Ведмідь — він же такий величезний!

Білий Клик *(сміється).* Ха-ха-ха! Ну ти й насмішив!

Вухастик. А на твою думку — скільки?

Білий Клик. Ніскільки! Усі ведмеді взимку сплять, тому запасатися медом їм аж ніяк не треба! Ми це засвоїли з природознавства, коли вивчали особливості тварин. Так що поспішай до школи, «знавець ведмедів»!

Вухастик. Добре, та йду вже, йду...

Вухастик помічає метелика.

Вухастик. Ой, дивися, який гарний метелик!

Білий Клик. Вухастик, не відволікайся — ми можемо спізнитися!

Вухастик. Білий Кличе, та тут нема нічого страшного! От, велике діло, — прийдемо трохи пізніше! Дивися, скільки цікавого навколо!

Білий Клик. Згоден, цікавого чимало. Але в школі ми можемо пропустити щось дуже важливе. Так що поспішай.

Вухастик. Звичайно, ти правий. Але в мене тут... це... шнурок розв'язався. Ти йди сам, а я тебе наздожену.

Білий Клик. Ну добре, тільки доганяй швидше!

Білий Клик відходить, а Вухастик завзято ловить метелика. Метелик ніби грається з ним, а потім крапає йому на вуха вірус і відлітає (звучить тривожна музика). Вухастик енергійно трясе вухами, барабанить лапками та голосно чхає. Раптом помічає загублений мобільний телефон, піднімає його та розглядає.

Вухастик *(його поведінка та голос змінилися).* О, то це ж Іскринка так поспішала до школи, що й не помітила, як телефон випав із рюкзака. Яка неприємність... Чохол рожевий — хлопцям такий колір не пасує. А якщо його зняти? То інша річ. Я про таку мобільку все життя мріяв! А білка сама винна, що така роззява!

До Вухастика підбігає білка Іскринка. Вухастик встигає схвати телефон.

Іскринка. Привіт, Вухастик! Ти часом не знаходив мій телефон? Я його десь тут загубила, коли з гілки на гілку перескакувала.

Вухастик. Ні, Іскринко, не бачив! Мене тут взагалі не було, — я разом із тобою на галявину прийшов!

Іскринка. Ой-йой! Що ж я батькам скажу?

Вухастик. Ну добре, зараз подивимось... Так ось же він!

Іскринка. Де?

Вухастик. Ось там під кущем!

Іскринка. Так і є! Мій рожевий!.. Але ж тут лише чохол! Де ж сам телефон?

Вухастик. Звідки я знаю? Берегти треба речі, коли по деревах скачеш! Може, його... кріт під землю затягнув? Точно! Величезний чорний кріт із довгими вусами та гострими кігтями! Хіба ти не знаєш, як швидко він під землею тунелі вириває? Його не впіймаєш! Усе, пропав твій телефон!

Іскринка *(плаче).* Мене точно покарають: залишусь без Інтернету та цукерок! Що ж мені робити?

Вухастик. Іскринко, не переживай: треба лише вигадати якусь ніби правдиву історію для батьків.

Іскринка. То як це так?

Вухастик. Ну, нібито правду, але не зовсім. Я майстер у цьому — можу навчити. От побачиш: тебе не лише не покарають, а навіть похвалюють!

З'являється метелик, кружляє, махаючи крильцями над Іскринкою та відлітає. Звучить тривожна музика — білка трясеться та голосно чхає.

Іскринка *(голос змінився).* Гадаєш, такий варіант спрацює?

Вухастик. Іще як! У мене ж вийшло...

Сцена 3

Ліс. Під кущем сидить Іскринка.

Автор. Вірус гріха поширювався серед жителів лісу з неймовірною швидкістю. Минуло зовсім небагато часу відтоді, як маленький метелик труснув своїми крильцями над довгими вухами Зайчати, — а більшість лісових жителів уже спромоглися посваритися! Вони перестали гостювати один в одного, замикали входні двері на кілька замків, бо замість довіри та щирості, замість милосердя та підтримки в їхніх як маленьких, так і великих звірячих серцях оселився страх.

На сцену виходить Сумна Хмара й зависає над кущем.

Автор. Навіть весняна трава не була вже такою яскраво-зеленою, як раніше; сонце потемніло та вже достатньо не прогрівало землю. Небо щільно вкрилося густими хмарами. Чистий Чудовий Ліс поступово засмітили порожніми

пакетами від чіпсів, усяким сміттям, збудниками хвороб, і мдним став сірий колір.

Виходить Білий Клик, помічає під кущем Іскринку.

Білий Клик. Іскринко, що трапилося? Чому ти сидиш тут, під кущем?

Іскринка. Мене покарано: цілий тиждень без солодкого та без комп'ютера...

Білий Клик. Співчуваю! Але за що?

Іскринка. За брехню. Я не наважилася зізнатися батькам, що загубила телефон, — боялася, що будуть мене сварити. Тому ми з Вухастиком вигадали історію, ніби ми гналися за жителями підземелля — за лютим велетенським Кротом — і навіть за інопланетянами. Але батьки чомусь не повірили! Ось сиджу тепер під цим мокрим непривітним кущем, сумую та й обмірковую свою поведінку.

Білий Клик. А може, варто піти до батьків, вибачитися та й розказати, як усе було насправді? Я думаю, вони тобі пробачать.

Іскринка. Ні, я горда й не буду так принижуватися! Краще сумуватиму до самого обіду, поки мама їсти не покличе!

Білий Клик. Ну що ж — твій вибір... Мені ж пора додому — я ще не всі уроки зробив. Бувай!

Іскринка. Бувай!..

Білий Клик відходить від куця. На нього насакує Вухастик, який грається в телефоні та спочатку не помічає товариша. Іскринка залишається сидіти під кущем.

Вухастик. Привіт, Білий Кличе! Куди поспішаєш?

Білий Клик. Додому, робити уроки.

Вухастик. Устигнеш іще! Краще поглянь, яку я гру в свій новий телефон закахав!

Білий Клик. У тебе новий телефон? Я й не знав. І давно ти його купив?

Вухастик. Щасливі зайці телефони не купують — вони їх знаходять! Уявляєш, прямо під цим кущем лежав!

Білий Клик. Що значить «знаходять»? Якщо телефон лежить під кущем, а не на полиці магазину, — це означає, що хтось його загубив! Треба негайно знайти власника та повернути йому знахідку!

Вухастик. Ото вигадав! Нізащо! Тепер я його власник!

Білий Клик. Зачекай, а це раптом не той телефон, який загубила Іскринка?

Вухастик. Може, і він, а може, і ні, — яка різниця? Я надто довго мріяв саме про такий телефон!

Іскринка повільно підходить до Вухастика. Він її не помічає й захоплено продовжує вихвалитися перед другом.

Вухастик. Бачиш, який великий екран! А скільки пам'яті! Ігри можна закачувати без міри! Правда, чохол рожевий був, але я його викинув, щоб у класі хлопці не засміяли. Але без чохла він навіть кращий, правда?

Іскринка. Ні, неправда! Мій телефон найкращий у моєму рожевому чохла!

Вухастик (намагається сховати телефон). Ой, Іскринко, привіт! А ми тут... Хороша погода, чи не так? Але я, мабуть, піду додому... Стільки справ...

Вухастик намагається тікати, але Білий Клик та Іскринка перешкоджають йому. Усе ж таки, він утікає. Іскринка плаче.

Білий Клик. Не хвилюйся, Іскринко. Вухастик обов'язково поверне телефон! Посидить, подумає, усе зрозуміє та й поверне. От побачиш!

Іскринка. Я не чекатиму, поки він зрозуміє — я все розкажу батькам!

Білий Клик. Але тоді Вухастика покарають!

Іскринка. Так йому й треба! Нехай Вухастика буде так само погано, як і мені під цим мокрим кущем! Ма-мо-о-о-о-о!

Сумна Хмара. Ха-ха-ха! Ага, попалися, нерозумні звірята! Тепер можна сміливо звітувати перед Темним Королем!

Скоро новина про вчинок Зайця-злодія пошириться на весь ліс, і звірі мають зібратися на Великій Квітковій Галявині, щоб судити його! Оразу після винесення звинувачувального вироку Блекман, нарешті, зможе привласнити свою першу жертву, а потім знайдуться причини, щоб звинуватити й інших. Так поступово всі жителі Чудового Лісу стануть рабами Темного Королівства! Мета досягнута! Ха-ха-ха!!!

Сцена 4

Автор. На жаль, план Сумної Хмари здійснився... Про ганебний учинок Вухастика лісові жителі дізналися дуже швидко, і наступного ранку ворони сповістили про скликання Загальних Зборів на Квітковій Галявині.

Лісовою стежкою ідуть Білий Клик та його батько — Мудрий Вовк.

Білий Клик. Тату, а що тепер буде з Вухастиком?

Мудрий Вовк. Мені дуже шкода твого приятеля, синку, але, згідно із Законом, його мусять визнати винним і вигнати з Чудового Лісу!

Білий Клик. Я знаю його дуже давно — насправді ж він хороший! Пам'ятаєш, коли я взимку хворів, він часто провідував мене, приносив варення, а в школі завжди ділився зі мною морквяним бутербродом! А ще, він так весело жартує...

Мудрий Вовк. Так, я все пам'ятаю. Але він сам зробив свій вибір! Зло не може бути непокараним, — такий Закон!

Білий Клик. Тату, Вухастик — мій найкращий друг! Невже немає виходу? Я повинен йому допомогти!

Мудрий Вовк. Вухастик настільки ж дорогий мені, як і тобі, але єдиний спосіб допомогти йому надзвичайно важкий: лише хоробре та мудре серце здатне на такий вчинок!

Білий Клик. Я здійсно це! Я готовий!

Мудрий Вовк. Ти впевнений?

Білий Клик. Цілком! Я нічого не боюся!

Мудрий Вовк. Що ж, Білий Кличе, схоже, саме тобі випало на долю врятувати Чудовий Ліс від загрози, що чатус над ним. Але як саме це зробити, — нам треба скоріше прочитати в древній Книзі Життя!

Білий Клик. У Суперкнизі?

Мудрий Вовк. Так. Усе записане в ній завжди здійснюється та на всі питання є відповідь.

Білий Клик. Тату, чи не тому тебе називають Мудрим Вовком, що ти прочитав цю Суперкнигу?

Мудрий Вовк. Книгу Життя недостатньо прочитати один раз, — мене так називають, бо я читаю її щодня! А сьогодні я взяв її з собою навмисне, бо не тільки над Вухастиком, а й над усім нашим Чудовим Лісом нависла страшна небезпека: через одного можуть постраждати всі!

Білий Клик. Тату, сховаймося ось під тим кущем — там ніхто не заважатиме нам читати Суперкнигу!

Мудрий Вовк. Ходімо скоріше, Білий Кличе!

Упродовж слів Автора змінюють декорації.

Автор. А тим часом на Квітковій Галявині зібралося дуже багато звірів. Лісові жителі були обурені вчинком Вухастика та вимагали для нього якнайшвидшої кари.

Вигуки з натовпу.

Того, хто зробив таке, — обов'язково покарати!

Так, так, нема йому прощення!

Чого тут гадати! Покарати, і то якнайшвидше, у нас є важливіші справи!

Хмара (в мантії судді). Покараємо! Не сумнівайтесь! Отже, громадянин Зайцю Вухастика, чи визнаєте себе винним у крадіжці мобільного телефону в громадянки Білки Іскринки?

Вухастик. Визнаю! Я більше так не робитиму, відпустіть мене!!!

Голос із натовпу. А він іще й школу прогулює!

Хмара. Ось так! Тут і думати нічого: винен!!! На підставі Книги Життя, згідно з 5 розділом, що на 10 сторінці, постановляю: визнати громадянина Зайця винним та як покарання запроторити його до вічного ув'язнення в Темному Королівстві! Що ж, звинувачуваний, полетіли!

Вухастик. Ні, ні! Я боюся висоти! Мене в польоті захитує!

Білий Клик. Зачекайте! Я готовий відбутися кару замість Зайця! Забирайте мене!

Хмара. Як це так? Добровільно, чи що?

Білий Клик. Так!

Хмара. Але навіщо тобі це?

Білий Клик. Вухастик дуже дорогий мені, — він мій найкращий друг!

Хмара. Треба подумати... Тебе в польоті не захитує?

Білий Клик. Ні, я люблю висоту!

Хмара. Тоді з тобою буде менше клопоту! Що ж, якщо так — то й так! Полетіли!

Білий Клик сідає верхи на Сумну Хмару. Вони відлітають до Темного Королівства.

Сцена 5

Темне королівство. Блекман підтанцює від задоволення, оцікуючи на легку перемогу. Сумна Хмара приводить Вовченя.

Білий Клик. Прийміть мою подяку, Сумна Хмаро: наш переліт минув чудово! Доброго дня, пане Блекмане, як поживаєте?

Блекмен здивований. Він підозріло оглядає Вовченя.

Блекман. Сумна Хмаро, оце такий Заєць? Я собі його іншим уявляв!..

Хмара. Майже... Узагалі-то — це Вовк. Уявіть собі: сам захотів сюди прибути замість Вухастика-зłodія! Буває ж таке!

Блекман. Так, так, — він мені одразу не сподобався: це Вовченя підозріло чемне!

Білий Клик. Дозвольте відрекомендуватися: мене звати Білий Клик. Радий знайомству з Вами та дякую за гостинність!

Блекман. Не вимовляй такі гидкі слова в Моїй Королівській Присутності!

Білий Клик. Прошу великодушно пробачити мені, якщо я Вас чимось образив, але я так вихований. Мій батько, Мудрий Вовк, учив мене лишатися чемним та ввічливим за будь-яких обставин!

Блекман. То ти син того Наймудрішого Вовка, котрий зберігає в себе Суперкнигу???

Білий Клик. Мій тато не лише її береже — він її читає щодня!

Блекман. Дурна Хмаро, кого ти мені привезла?! Ти хоч уявляєш, наскільки він небезпечний для мого королівства?! Від нього ж добром за кілометр чути! Вони, батько та син, напевно щось задумали! Та де ж таке видано, щоб невинний за винного добровільно поніс покарання?!

Хмара. Ну що ви, мій Пане, не варто так нервувати: та не може він бути таким бездоганним! Якщо це Вовченя не винне в крадіжці телефону, то його провина в чомусь іншому: вірус гриха повинен діяти на всіх жителів лісу без винятку! Ми зараз швиденько з'ясуємо, що поганого він зробив та й відправимо його на нашу фабрику чіпсів завантажувати ящики. Отже, Білий Кличе, сповісти про твій найгидкіший учинок!

Білий Клик. Я таких не маю!

Блекман. Ти, мабуть, не зрозумів: пригадай, із ким ти поводився недобре — обдурював, крав чи ображав кого-небудь?

Білий Клик. Ні!

Хмара. Чужі речі брав без дозволу? Школу прогулював?

Білий Клик. Я ж вам казав: я не так вихований!

Блекман. А може, ти примушував батьків хвилюватися, коли невчасно повертався додому?

Білий Клик. Ніколи!

Сумна Хмара. А вісянку ти їси вранці?

Білий Клик. Вівсяна каша — моя улюблена страва, особливо вранці!

Блекман. От бачиш, Сумна Хмаро, не спрацювали твої «нанотехнології»! І що ми тепер маємо робити?!

Хмара. Не знаю, таке в нас уперше! Доведеться летіти в бібліотеку за Суперкнигою! А ви, мій Пане, умовте цього дивного Вовка вчинити щось погане — будь-яку найменшу шкоду чи каверзу.

Блекман. Добре, лети. Я спробую.

Сумна Хмара відлітає.

Блекман. Білий Кличе, існують тисячі шляхів здійснити ганебний учинок! Невже тобі не кортіло скористатися хоча б одним із них?

Білий Клик. Ні! Я завжди вибираю добро. Мій батько каже, що коли ти хочеш зберегти чисту совість, радісно прожити день і бачити щасливі сни, — погані вчинки робити не можна! І я йому вірю!

Сумна Хмара повертається з Суперкнигою.

Хмара. Ну що, пане Блекмане, маєте втішні новини? Чи вдалося схилити на бік зла це вперте Вовченя?

Блекман. Він безнадійний: шансів нема!

Хмара. Проте ми маємо Суперкнигу! У ній ми напевно відшукаємо пораду, як вплинути на Білого Клика! Отож, на чому ми з Вами зупинилися минулого разу?..

Білий Клик. Раджу почати із сьомого розділу на п'ятнадцятій сторінці!

Хмара. Дякую за підказку, любе Вовченя, — це так люб'язно з твого боку!.. Невже-е-е-е! Що відбувається?

Блекман. Сумна Хмаро, що трапилось? Як ти наважилася в моїй присутності вимовляти такі чемні слова?

Хмара. Я не хотіла! Вибачте... Але в мене це виходить мимоволі!

Блекман. Досить базікати! Швидше читай цю сторінку! Невже-е-е-е! Зі мною відбувається те ж саме!

Сумна Хмара розгортає Книгу на вказаній сторінці та зачитує:

Хмара. «Як через одного винуватого поширюється вірус гриха, так і через одного невинного приходить оздоровлення та визволення від рабства»!

Блекман. Так от що задумав старий Мудрий Вовк! Він прислав у моє Темне Королівство Антивірус! Рятуйтеся, хто може!

Хмара. Я тану! Допоможіть! Гвалт!

Блекман і Сумна Хмара зникають. Темне Королівство зруйноване. До Білого Клика радісно підбігають щасливі та звільнені жителі Чудового Лісу.

Вухастик. Іскринко, пробач мені, будь ласка! Я дуже жалкую про свій ганебний учинок і ніколи більше так не вчиню! Візьми свій телефон!

Іскринка. Я не тримаю зла на тебе, Вухастик! Білий Кличе, ми всі хочемо подякувати тобі за наше визволення!

Мудрий Вовк. Сину мій, якби ти не взяв на себе покарання за провину, то всі жителі Чудового Лісу загинули б! Але тепер, завдячуючи твоїй жертволюбній любові, вони мають спасіння!

Автор говорить заключне слово.

Звучить пісня «Антивірус».

Переклад з російської Юрія Баценка

Roc-n-roll

АНТИВІРУС

Слова та музика Ю. Баценка

4 Жив колись я у грі-хах: Не зга-сав у сер - ці страх, Бо за кож-ний гріх є ка - ра,
 7 Мов над на - ми сі - ра хма - ра!.. Ой!
 10 Що ро-би-ти? Раптом враз з Неба про-лу-нав У-каз: «Хто Хри-ста со - бі прий-ма-є,
 13 Ан - ти - ві - рус точ - но ма - є. Гей!
 16 Зло і смерть вже не панують Там, де Божий голос чу-ють!» Хай лу - на - є до не-бес,
 Що І - сус Хрис-тос восп-рес! Гей! Гей! Гей!

ЗНАЮТЬ І ДОРОСЛІ, Й ДІТИ

Слова та музика А. Чудовець

5 Зна-ють і до-рос-лі й ді - ти: се-ред всіх кни-жок на сві - ті
 9 Кни-га є од - на чу-дес - на - по - да ру - нок нам не-бес - ний. На
 13 всі за-пи-тан - ня мо-жеш знай-ти в Біб-лі - ї від - по-відь ти. На
 17 всі за-пи-тан - ня мо - жеш знай-ти в Біб-лі - ї від - по-відь ти.
 21 Хто ска-зав: "Хай бу - де світ-ло, хай у - ся зем-ля розк-віт - не,
 25 го - ри ви-рос-туть ви - со - кі, рі - ки по - те - чуть гли - бо - кі"? Хто лю -
 бов Сво - ю до нас ви - яв - ля - є пов - сяз-час?

ХРИСТИАНСТВО — ДУХОВНИЙ ВИБІР УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Християнська етика в українській культурі. БАТЬКИ І ДІТИ: навчальний посібник для учнів 6 класу загальноосвітніх навчальних закладів

Галина Красікова, Ірина Сіданіч, Наталія Красікова

У посібнику викладено морально-етичні основи християнської етики, до яких належать відносини дітей і батьків. Посібник дає можливість закласти підвалини для формування системи духовно-морального виховання в середній школі.

Структура посібника чітка: визначено зміст і обсяг для засвоєння матеріалу, окреслено логіку й послідовність його засвоєння учнями відповідно до програми. Підібраний авторами текстовий матеріал за змістом, різноманітний за стилями й жанрами, цінний у виховному

плані, цікавий для сучасних шестикласників.

Для учнів загальноосвітніх навчальних закладів.

Посібник також може зацікавити учителів різних дисциплін, батьків, широке коло читачів.

ВІН ЖИВ ДВІЧІ.

ДУХОВНИЙ ШЛЯХ АПОСТОЛА ПАВЛА

Катерина Ковалик, Ірина Дубенчук, Андрій Медведєв,
Тетяна Дуніна та інші.

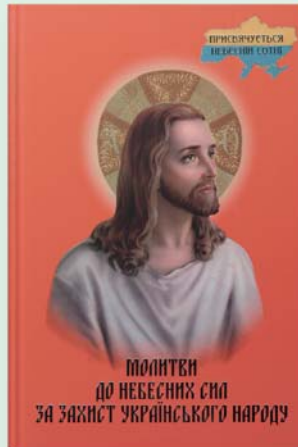
Книга «Він жив двічі» — унікальна, бо до написання тридцяти біблійних уроків, які вона містить, долучилося шістнадцять авторів! Усі вони різні за віком, освітою, професією, місцем проживання. Тому й різними за викладом та баченням є їхні уроки. До того ж, працювали вони над конспектами синхронно, не бачачи й не читаючи робіт одне одного. Об'єднує всіх цих людей одна віра, один Бог і любов до тих дітей, яким вони розповідають про апостола Павла. Ця особистість заслуговує на особливу увагу. Безперечно, у недільній школі дітям уже чимало розповідали про нього. Але ось так систематизовано, методично, з дотриманням історичної хронології, як це викладено у контенті посібника, швидше за все, ні.

Уроки цієї програми — інтерактивні, змістовні, цікаві, не поверхові. Саме такі, як і їхній головний персонаж, — апостол Павло.

При сумлінній підготовці вчителя, ці тридцять біблійних уроків будуть цікавими та актуальними для дітей середнього та старшого шкільного віку.

МОЛИТВИ ДО НЕБЕСНИХ СИЛ ЗА ЗАХИСТ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Володимир Панчишин

Ця книга-реквієм є відгуком зболеної християнської душі на доленосні події 2013-2014 рр. та переломну суспільно-політичну ситуацію в Україні. Автор написав власні молитви, зібрав і впорядкував молитви видатних діячів Христової Церкви, звернення її глав та поетичні твори як письменників, так і простих людей. Використано цитати зі Святого Письма Старого та Нового Завіту, повного перекладу, здійсненого за оригінальними єврейськими, арамейськими та грецькими текстами о. Іваном Хоменком.

Книга містить інформацію про героїв Небесної Сотні з великою кількістю ілюстративного матеріалу, що підсилює сприйняття читачем кожного розділу зокрема.

Розрахована на широке коло читачів і всіх, хто небайдужий до долі своєї Батьківщини — України.

ВІН ЖИВ ДВІЧІ

Програма

для проведення християнських таборів

Кожна людина на землі має шанс прожити життя двічі. Тільки одні ним скористаються, а інші, на жаль, назавжди втратять таку можливість. Великий апостол Павло (у першому житті Савл) не прогавив свого шансу. Він розпізнав голос Бога й прийняв рішення на користь своєї душі. Воно миттєво змінило вектор його буття. Відколи той чоловік визнав Ісуса Господом, він став апостолом для язичників.

Як про все це розповісти дітям у таборі? Та ще й так, щоб вони захотіли стати учнями живого Бога? Вам у цьому допоможе цей посібник.

Книга «Він жив двічі» написана служителями-практиками, які мали бажання поділитися з вами своїми напрацюваннями. Отже, матеріал протестований на якість та актуальність. Будьте в цьому впевнені.

Далі все доволі просто. Читати, втілювати в життя й чекати результатів. А вони не забаряться. Адже Слово, посіяне вчасно й у добрий ґрунт, неодмінно проросте. Про це розповідає Сам Ісус.

Передплатний індекс
99864

Адреса редакції:

вул. С. Крушельницької, 71, м. Рівне, 33023, Україна

тел.: +38 0362 637976

slovo@hopetopeople.org; www.slovovchitelyu.org

